

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
HUSITSKÁ
TEOLOGICKÁ FAKULTA

Morální principy v současném šíitském islámu (zvl. Írán a Irák)
Moral Principles in Contemporary Shi'a Islam (esp. In Iran and Iraq)

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí práce:

prof. PhDr. Luboš Kropáček, CSc.

Autor:

Šárka Popluhárová

Praha 2011

Poděkování:

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu práce prof. PhDr. Luboši Kropáčkovi, CSc. za ochotu a čas, který mi věnoval při zpracování mé diplomové práce.

.....

Prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci s názvem Morální principy v současném šíitském islámu (zvl. Írán a Irák), vypracovala samostatně a výhradně s použitím uvedené literatury, a souhlasím s jejím prezenčním zpřístupněním v knihovně UK HTF.

V Praze dne 17. 7. 2011

Podpis.....

ANOTACE

Diplomová práce zachycuje význam šíitského náboženství jako způsob života, jeho morální hodnoty, v užším smyslu pak každodenní způsob života muslimských rodin. Tato práce se zabývá převážně šiity, žijícími na území Íránu a Iráku. Islám není chápán pouze jako náboženský systém, ale též jako kultura, soubor etických hodnot, politická teorie, právní systém a životní styl. V této práci je věnován také prostor politice, která je velmi úzce spjata s náboženstvím. Také jsem se zmínila o dalších náboženských hnutích islámu, která vznikla v průběhu staletí.

Cílem bylo zaznamenat morální hodnoty, odrážející se v běžném denním životě šiitských věřících, které se projevují v rovině kulturně společenské. Morální principy se týkají především pěti základů víry, a sedmi pilířů víry, dále kategorií halál a harám, a to zejména na příkladech stravy, odívání, či mezilidských vztahů. Především jde o rituály a zvyklosti týkající se rodinného práva a povinností, a také odlišností od většinových sunnitských věřících. Jsou zde zahrnuty i podmínky, které se týkají morálky žen a mužů; odívání, manželství, dědictví, rozvodu, adopce a jiných aspektů rodinného života.

ANNOTATION

In this work is also dedicated space to policy, which is very closely linked with religion. There are also other religious works mentioned Islam, which arose over the centuries.

Goal was to record the moral values reflected in every day life Shiite faithful, reflected in the cultural and social level. Moral principles relate primarily to the five foundations of faith and the seven pillars of faith, as well as categories forbidden and leave – halál and harám, and in particular examples food, clothing or interpersonal relationships. First of all the rituals and practices regarding family rights and obligations as well as differences from the majority Sunni believers. Here are included conditions relating to the morality of women and men, marriage, inheritance, divorce, adoption and other aspects of family life.

Klíčová slova

morální hodnoty , víra, šíité a sunnité, politika, náboženství, rodinné vztahy, dovolené a zakázané

Keywords

moral principles, faith, ší'a and sunni, politic, religion, family relationships, forbiidden and leave.

Obsah:

ÚVOD	11
1. Co je šíitský islám	12
2. Historie šíitského islámu	14
2.1. Muhammadovy následovníci - chalífové	14
2.2 Šíitská poutní místa	16
2.3 Safjiovci	16
2.4 Šíité v politice	17
2.5 Imám	17
2.6 Ší'a - Isná' ašaríja - (šia a 12. imámů)	19
2.7 Pravomoce fuqahá	21
2.8 Islámské právo - Šaría - (Boží zákon)	22
2.8.1 Fiqh - islámská jurisprudenc	23
2.8.2 Islámské právní školy	23
2.8.3 Cíle šarí'y	27
2.8.4 Znalost šarí'e muslima	27
3. Rozdíl mezi ší'ty a sunnity	29
3.1 Víra v Boha	30
3.2 Neomylnost imámů	30
3.3 Vyznání víry	31
3.4 Víra v Písmo	32
3.5 Víra v proroky	33
4. IRÁK	34
4.1 Náboženství v Iráku a sekularizace	34
4.2 Vláda a politika	34
4.2.1 Šariátské soudy	34
4.2.2 Saddám Husajn Abd al-Madžíd at-Tikrítí	35
4.2.3 Válka mezi Irákem a Íránem	36
4.2.4 Důvody k válce	37
5. ÍRAN	38

5.1 Náboženství v Íránu	38
5.2 Írán a zákonodárství	38
5.3 Sajjid Rúholláh Músáví - Chomejní	39
5.4 Sajjid Alí Chameneí	40
5.5 Postavení žen v šíitském Íránu	41
5.6 Synkretická náboženství v Íránu	42
5.6.1 Víra Bahá'í	42
5.6.2 Zásady víry Bahá'í	43
5.6.3 Principy Bahá'í učení	44
6. Náboženské proudy islámu	45
6.1 Ismá'ílíja	45
6.2 Drúzové	46
6.3 Alawité - Alawíja	47
6.4 Zajdíja	49
7. Morální systém islámu	-50
7.1 Bohabojnost.....	52
7.2 Společenská zodpovědnost.....	53
7.3 Rodiče.....	53
7.4 Sousedí.....	54
8. Sajjid Alí al-Sistání - vůdce šiitů.....	55
8.1 Politické názory Sistáního.....	56
8.2 Velký Ajatolláh a jeho vliv.....	56
8.3 Strana Bass.....	56
8.4 Role v současném Iráku.....	57
8.5 Kritika Al-Sistáního.....	58
8.6 Názory a edikty Al-Sistáního.....	58
8.6.1 Interupce.....	58
8.6.2 Přijetí - adopce.....	59
8.6.3 Alkohol.....	59
8.6.4 Umělé oplodnění.....	59
8.6.5 Zvířata.....	59

8.6.6 Holení.....	59
8.6.7 Oblečení.....	60
8.6.8 Antikoncepce.....	60
8.6.9 Stolní hry.....	60
8.6.10 Tanec.....	60
8.6.11 Magie.....	60
8.6.12 Sebeukájení.....	60
8.6.13 Hudba.....	61
9. Morálka v islámu.....	62
10. Dovolené a zakázané v islámu.....	67
10.1 Islámské zásady.....	64
10.2 Islámské principy dovoleného a zakázaného v předislámské době.....	65
10.3 Povolenost věcí.....	66
10.4 Dovolit a zakázat je právo vyhrazené jedině Bohu.....	68
10.5 Zakazování halál a dovolování harám.....	68
10.6 Zákaz věcí kvůli jejich nečistotě a škodlivosti.....	69
10.7 Halál znamená dostatečné a harám je nadbytečné.....	69
10.8 Co vede k harám je samo harám.....	70
10.9 Falešné představování harám jako halál je zakázáno.....	71
10.10 Vyjimky jsou možné v nouzi.....	71
10.11 Důvody zákazu.....	72
11. Povolené a zakázané v manželství a rodinném životě.....	73
11.1 Tělesné touhy.....	73
11.1.1 Zákaz cizoložství.....	74
11.1.2 Prohlížení opačného pohlaví s touhou.....	74
11.1.3 Nahota druhých lidí.....	75
11.1.4 Ukazování ženské krásy.....	75
11.1.5 Nahota žen.....	76
11.1.6 Ženy ve veřejných lázních.....	77
11.1.7 Správné chování muslimské ženy.....	77
11.1.8 Homosexualita.....	78

11.1.9 Sebeukájení.....	80
11.2 Sňatek.....	80
11.2.1 Zásnuby.....	80
11.2.2 Zakázané zásnuby.....	81
11.2.3 Souhlas ženy.....	81
11.2.4 Sňatek v islámu.....	81
11.2.5 Manželství.....	82
11.2.6 Majetek manželky.....	84
11.2.7 Dědictví ženy.....	84
11.2.8 Důvody zákazu ženit se se ženou.....	85
11.2.9 Vdané ženy.....	85
11.2.10 Sňatek s křesťanskými a židovskými ženami.....	86
11.2.11 Smilnice.....	86
11.2.12 Dočasné manželství - mut'a.....	87
11.2.13 Sňatek s více ženami.....	88
11.2.14 Proč je dovoleno mít více manželek.....	89
11.3 Vztah mezi manželem a manželkou.....	89
11.3.1 Sexuální vztah v manželství.....	89
11.3.2 Tolerance mezi manželi.....	90
11.3.3 Respekt mezi mužem a ženou.....	90
11.4 Antikoncepce.....	91
11.4.1 Interupce.....	91
11.5 Rozvod.....	92
11.5.1 Kde ženy přebývá během čekací doby na rozvod.....	92
11.5.2 Opakovaný rozvod.....	93
11.5.3 Usmíření nebo rozchod.....	93
11.5.4 Právo ženy se rozvést.....	94
11.5.5 Právo ženy se znovu vdát.....	94
11.5.6 Zákaz špatného zacházení s manželkou.....	95
11.5.7 Zákaz zapřísahat se opuštění ženy.....	95
11.5.8 Rozvod v judaismu.....	96

11.5.9 Rozvod v křesťanství.....	96
11.6 Rodina - vztah mezi rodiči a dětmi.....	97
11.6.1 Rodiče a děti.....	97
11.6.2 Spravedlivé zacházení se svými dětmi.....	99
11.6.3 Zákaz adopce.....	100
11.6.4 Umělé oplodnění.....	101
11.6.5 Neposlušnost k rodičům.....	101
11.6.6 Urážka rodičů.....	102
11.6.7 Souhlas rodičů s džihádem.....	102
11.6.8 Nemuslimští rodiče.....	103
12. Demografie šíitské populace.....	104
Závěr.....	107
Použitá literatura.....	108
Summary.....	109

Úvod

Už dříve jsem se obecně o islám zajímala proto, abych byla schopna vidět odlišnosti mezi křesťanstvím a islámem. Chtěla jsem vědět, kde je jádro této odlišnosti a proč jsou mezi těmito dvěma náboženstvími takové rozepře a nenávisť. Obě dvě náboženství jsou o vztahu k Bohu a k člověku, a i přesto zde hraje velkou roli zlo. V práci jsem se z části zabývala odlišností šíitů od sunnitů, ale i křesťanů. Diplomová práce se zabývá morálními principy šíitských muslimů na území dnešního Íránu a Iráku.

Mé prvotní poznatky o muslimech jsem započala návštěvou Tunisu. Měla jsem tu čest seznámit se s tamním prostředím obyčejných lidí, kteří žijí pospolu ve velkých rodinách. Nejdříve jsem čekala odtahitý přístup vzhledem k mé národnosti a vyznání, ale byla jsem mile překvapena jejich láskyplnou otevřeností. Příležitost poznat jejich zvyky a tradice, mě velice obohatila. Jejich rodiny se každodenně scházejí ve velkém počtu příbuzných. Neexistuje, aby starší lidé žili osamoceni, naopak, jsou obklopeny dětmi, kterým se alespoň mohou věnovat. Ženy jedí odděleně a muži také. V rodinách ženy chodí málokdy zcela zahalené. Šátek nosí převážně ženy staršího věku a mladší ženy ho buď nenosí vůbec, nebo mají vlasy zahalené jen částečně. Odívání žen i mužů je velmi podobné evropskému stylu. Samozřejmostí je, že jsem neviděla ani v restauraci, aby muslimské ženy popíjely alkohol nebo kouřily. I když se zdá islám v Tunisu více liberální, já jsem se setkala s lidmi, kteří islámskou vírou opravdu žijí.

Vrátím se ale k šíitskému islámu, který představuje řadu odlišností od sunnitského. Nejdříve jsem se zabývala historií šíitů, kde se nachází vysvětlení, proč došlo kolem roku 661 k rozkolu v islámu. Cílem této práce byl popis morálních hodnot šíitů, a poukázat na odlišnosti od většinových sunnitů, a z mého pohledu částečně i křesťanů. Hlavním bodem, ve kterém se šíitská menšina liší od sunnitů, je vyznání víry a neomylnost duchovních imámů.

Za hlavní zdroj literatury jsem si vybrala knihu *Dovolené a zakázané v islámu* a *Duchovní cesty islámu*. Dále jsem čerpala z internetových zdrojů, které byly podstatně chudší na informace ohledně mého tématu.

1. ŠÍITSKÝ ISLÁM – ší'a

Slovo „šiiité“ znamená „*stoupenci určitého seskupení*“ . Šiitský islám je významným proudem islámu, zvaný také *Strana Alího* , (*ší'at Alí*). Tento proud vznikl až po smrti Proroka Muhammada, kdy byl zvolen nástupcem /chalífou **Abú Bakr**, jehož stoupenci ho pokládali za oprávněného imáma. Stal se prvním chalífou, a po něm následoval pak Omar a Osman.

Ší'a je jeden ze dvou hlavních směrů v islámu. Pod tímto pojmem je zahrnuto několik skupin, resp. Sekt nebo podsekt, které všechny uznávají za jediného Prorokova nástupce **Alího ibn Abí Tálíba**, který byl jeho bratrancem a zetěm. Větším proudem je sunna – je nejvýznamnějším proudem islámu, který uznává oproti šiitům nástupnictví Abú Bakra. Ti kdo podporují Alího nároky se nazývají ší'ité.¹ Od 19. století byli přední učenci titulováni ájatolláh, jestliže dosáhli nejvyššího vzdělání a znalostí v náboženských vědách. Většina šiitů žije na Blízkém Východě. V islámském světě majoritní skupinu ši'itů tvoří hlavně v **Íránu a Iráku, Bahrajnu a Ázerbajdžánu**, celkem 89 % z celkového počtu muslimů. Další menší komunity žijí v **Afghánistánu, Turecku, Pákistánu, Sýrii, Libanonu, Albánii, Jemenu, Saúdské Arábii a Indii**, ale také početné skupiny žijí v menších státech okolo Perského zálivu. Z celkové muslimské populace je počet šiitských stoupců odhadován na 130 – 190 milionů muslimů.

V průběhu své existence se šiitský islám rozdělil do mnoha směrů. Každý z nich uznává jiné imámy. Nejpočetnější skupinu v rámci ší'itského islámu tvoří příslušníci **isná' ašaríj** – **ší'a**. Tvoří ji kolem **80 %** šiitů. Známí jsou také jako **dvanáctníci**, což znamená, že uznávají dvanáct imámů. U dvanáctého imáma se předpokládá, že znovu přijde jako spasitel – **mahdí** v soudný den, a že nyní je skrytý. Je velice uznávaným imámem a nejvyšší autoritou². Tzv. Mudžahidové, resp. Islámští právníci – *faqíhové* ho mají zastupovat v jeho nepřítomnosti. Imámové mají božské posvěcení, nezhřešitelnost a neomylnost. Schopnost vnímat vůli imámů platí pro šiitské duchovenstvo jako určitá nadřazenost nad světskou mocí. Vznikla ale otázka, kdo z historického sledu potomků Alího a Fátimy je očekávaný imám. Například sekta Musávija se hlásila k sedmému imámovi Músovi al-Kázimovi (799). Šiitský islám je mnohdy považován za radikálnější směr z toho důvodu, že šiité věří, že jejich náboženský učitel imám má tu schopnost dále přijmout nová Boží zjevení.³

Zde je pořadí šiitských imámů:

¹ KROPÁCEK L. *Duchovní cesty islámu*, Vyšehrad, Praha, 1993 ,s.180

² Šiitský islám – *Wikipedie*, <http://cs.wikipedia.org/wiki/>

³ OSTŘANSKÝ, B. *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*, LIBRI, Praha, 2009, s.87

1. Alí ibn Abí **Tálib** 600-661
2. Hasan ibn Alí 625-669
3. Husajn ibn Alí 626-680
4. Alí Zajnul´ábidín 658-713
5. Muhammad al-Báqir 676-743
6. Dža´far as-Sádiq 703-765
7. Músá al-Kázim 745-799
8. Alí ar-Ridá (Rezá) 765-818
9. Muhammad at-Taquí 810-835
- 10 .Alí an-Naqí 827-868
- 11.Hasan al Askarí 846-874
- 12.Muhammad Abú-I-Qásim (al- **Mahdí**) 868 – (současnost)⁴

---

⁴ KROPÁČEK, L., *Duchovní cesty islámu*, Vyšehrad,Praha, 1993,s.183

2. HISTORIE ŠÍITSKÉHO ISLÁMU

2.1 Muhammadovi následovníci – chalífové

Příčinou diferenciacie sunnitů a šiitů byl spor, kdo se stane nástupcem po Muhammadově smrti. Kdo převezme vedení muslimské obce – *umma*. Muhammad se k této otázce nevyjádřil. Již po Muhammadově smrti roku 632 nastal boj, kdo bude vést jeho náboženskou obec. Nastala tedy situace, zda volit dalším nástupcem hlavu z Qurajšovců **Abú Bakra**, nebo Muhammadova bratrance a zetě **Alího ibn Abí Tálíba**. Většina stoupců Muhammada souhlasila, že by dalším duchovním vůdcem měl být Abú Bakr, který byl důvěrným a blízkým přítelem Muhammada. Dostal titul náměstka posla Božího, neboli *chalífa*. Uměl lépe využít situace při volebním procesu nežli Alí. Získal tedy na svou stranu kmen Aus, a Abú Bakr byl zvolen prvním chalífou muslimské obce – *ummy*. Stal se náboženským a politickým vůdcem islámu. Abú Bakr působil roku (632-644) a patří k sunnitům.

Po jeho smrti následovali další následovníci, Umar ibn al-Chattáb (634-644), který byl později zavražděn, a Uthmán ibn Affán (644-656), který také zemřel násilnou smrtí.

Šiité tyto chalífy neuznávají, ale považují za Muhammadova nástupce toho, kdo je potomek z jeho rodiny. Nástupcem po sunnitských chalífech Umarovi a Uthmanovi se stal šiitským chalífou až Alí, příbuzný Muhammada. Alí vládl od roku 656 do 661 – stal se až čtvrtým zvoleným chalífou. Ti, kdo chtěli volit Alího, se nazývali **ší'at Alí - „strana Alího“**. U šiitů byl považován za druhého člověka, který přijal islám. Šiité věří, že Alí, a jeho následovníci, jsou jediní, kteří se mohou považovat za vůdce víry. Sami jsou přesvědčeni, že Muhammad sám určil, že Alí bude jeho nástupcem. Alí je pro šiity jediný právoplatný nástupce Proroka Muhammada.

Sunnité tento názor zamítají, i když ctí Muhammadovy potomky. U šiitů o nástupnictví rozhoduje Bůh, a ne muslimská komunita, tak Alí hlásal proti tomu, že byl zvolen chalífou Abú Bakr. Proto vytvořil šiitskou skupinu islámu – *šiity*. Alí byl po krátké vládě roku 661 u mešity zavražděn příslušníkem hnutí Cháridži Abd ar-Rahmánem Ibn Muldžimem. V Kúfe, kde byl Alí zavražděn, byli Alího příznivci přesvědčeni, že by ho měl nahradit další příslušník z Muhammadova rodu. Po Alím následují tedy další potomci z jeho rodiny, kteří jsou vhodni nastoupit do funkce imáma. Jeho starší syn **al-Hasan** (670) se raději zřekl nároků na vedení obce, a byl také zavražděn, tudíž se do čela postavil jeho druhý syn **al-Husajn**. Ten je považován za velmi významného duchovního vůdce a mučedníka. V roce 680 se měl

postavit do čela vzbouřenců v irácké Kúfe, ale nikdy tam nedorazil. Tohoto roku se poblíž Eufratu na místě zvaném **Karbalá v Iráku** střetl s Umajjovci, kteří byli vysláni Jazidem. Měl přísahat Jazidovi věrnost, ale to odmítl. Poté padl se svojí jednotkou v boji. Mučednický úděl postihl podle víry šiitů i další imámy. Pravnuk Dža'far as-Sádiq (756) a o další dvě generace později Alí ar-Rezá byli otráveni.

Smrt al-Husajna je pro šiity velmi význačná a důležitá. Nejenom, že po vraždě al – Husajna se muslimové definitivně rozštěpili na dvě skupiny sunnity a šiity, ale mučednictví al-Husajna a jeho syna Kásima je klíčovým momentem, který si každoročně připomínají 10. dne měsíce muharramu. Tento nejvýznamnější šiitský náboženský svátek bývá připomínán mj. Šiitskými pašijovými hrami zvanými *ta'zija*. Pořádá se tak vzpomínkový festival na jeho odvážnost v den zvaný *Ašurá*. Jde o pouliční průvody a pašijové hry. Tato slavnost je velice smutná, ale i bolestná pro vyznavače, neboť se někteří bičují řetězy s čepelemi. Tak vznikla u šiitů myšlenka, že pro víru by měl být člověk připraven trpět, ba i zemřít. Šiité přikládají velkou váhu mučednictví, a zachovávají tak nepřátelství vůči sunnitům, kteří jsou obviňováni z tragédie u Karbalá. Po tomto činu vznikla velká řada náboženských směrů od umírněných až po extrémní.

Mezi umírněné sekty patří **zajdovci**, kteří se liší v tom, že uznávají před Alím historické chalífy a považují své duchovní vůdce – *imámy* v počtu čtyři, za prozřetelnost Boží. Mezi extrémní sekty patří **alawité**, neboť připisují Alímu primární duchovní význam, a **dvanáctníci** neboli imámovská **Ší'a**. V Íránu je tento proud státním náboženstvím.

Také ke svému učení připisovali filozofii. Muhammadovi potomci jsou známi pod různými jmény, například Šarifové nebo Sajjidové. V muslimských zemích se mnoho vládců považuje za Muhammadovy potomky. Šlo například o Fatimovskou dynastii v Severní Africe, a v současné době také marocká a jordánská královská rodina. V roce 939 se dědičná linie imámů přerušila poté, co se malý dvanáctý imám syn al-Askarího ztratil, či zmizel vzápětí po svém zvolení. Šiité odmítají, že by zemřel. Věří, že se soudného dne vrátí jako *Mahdi*, přičemž má v předvečer soudného dne nastolit vládu Boží spravedlnosti. Nyní vládu převzali duchovní islámští právníci, *faqíhové*, kteří mohou zvolit nejvyšší duchovní hlavu. Za nejznámějšího duchovního vůdce, někdy označovaného také za imáma, byl po vítězství islámské revoluce v roce 1979 pokládán iránský ajatolláh Chomejní.

2.2 Šiitská poutní místa

Šíitské poutní místo se nazývá **ataba**, což znamená prah. Jedná se o hroby či místa, která jsou spjata s významnými osobnostmi z Prorokova rodu. Šiité těmto imámům vzdávají velkou úctu a oddanost. Jde o místa převážně na území Íránu v městě Mašhad, kde je pochován imám Réza, v Kumm (Qomm) je hrobka Rézovy sestry Fátimy. V Iráku je to město Nadžaf, které je považováno za jedno z nejsvětějších míst, tam je pochován Alí, a Karbalá', kde je pochováno tělo al-Husajna a Muhammada at-Taquí. Další šíitské svatyně se nacházejí v Sámarrá, kde je hrobka Hasana al-Askariho, v Kázimajnu. Důležité a závazné je pro šiity navštívit všechna kultovní pohřební místa imámů. Šiité oproti sunnitům věří v přímluvné modlitby imámů. V Iráku i Íránu je mnoho poutních center, která šiité navštěvují, ale patří sem také Damašek, kde je hrob as-Sajjidy Zajnab, a též Káhira, kde je pohřbeno mnoho členů rodu Prorokova. Jejich mešity, zvláště v Iráku se vyznačují krásnými kopulemi ze zlata. Zvláště v Nadžafu a Kummu slouží k potřebám šíitského vysokého učení. Šiité připisují velký význam výročí bitvy u Karbalá'.⁵

2.3 Safijovci

Tato dynastie vládla v letech 1501-1736 v tehdejší Persii. Nazývá se tak podle šejcha Safijuddína (1252-1334), který roku 1301 založil súfijský řád v Ardabílu. Tento řád ale v polovině 15. století militarizoval. Od 15. století se tedy začal formovat státní útvar v oblasti západní Persie, který navazoval na tehdejší perskou kulturu. Po mocenském boji v zemi byl prohlášen novým vládcem Safijovec Ismaíl roku 1502. Novým státním náboženstvím se tak stala šíitská verze islámu. V Íránu tedy převažovali šiité oproti sunnitským mocnostem. Byla tak započata rozsáhlá územní expanze, při které byl dobyt dnešní Irák, Ázerbajdžán a také oblasti dnešního Íránu. Po určení ší'jy jakožto státní doktríny se dále vyvíjela i šíitská dogmatika, která až dodnes zůstává v Íránu.⁶

2.4 Šiité v politice

Šiité se v minulých dobách věnovali politice jen zřídka, až do roku 1979, kdy nastala íránská revoluce, která byla vedena ajatolláhem Chomejním. Za vlády Saddáma Husajna byli šiité velmi

⁵ OSTŘANSKÝ, B., *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*, LIBRI, Praha, 2009, s. 25, 195, 196
KROPÁČEK, L., *Duchovní cesty islámu*, Vyšehrad, Praha, 1993, s. 180, 181, 182
Moc-<http://citarna.sweb.cz/siite.html> – Petr Janík 14.5.2011

⁶ Safiovci – <http://cs.newikis.com/Saf%C3ADovci.html> 17.6.2011

utlačováni. Šiitští duchovní vůdci byli pronásledováni tak, že buď byli zabijeni, nebo byli donuceni uprchnout do Íránu. I sám Husajn nechal zavraždit Muhammada Sadiqa al-Sadra, kterého sám ustanovil. To proto, že Sadiqova hranice vlivu přesáhla meze pro Husajna. Také velkoajatolláh Sajjid Ali al-Sistani byl v domácím vězení řadu let. Jsou to potomci zavražděných předních představitelů. I když byl Saddám Husajn svržen, nastal další problém s vyhlídkou na okupaci Američany. Někteří šiité by uvítali stát typu teokracie, a jiní zase sekularizaci. Pro teokracii je i sám ajatolláh al-Sistani, který ale později rezignoval. Toho využili radikální duchovní, a jeden z nich, Sajjid Muqtada al-Sadr sestavil ozbrojené složky Džammat-i-Sadr-Than. Na to byl al-Sistani touto milicí nucen opustit Irák. To se však nepodařilo, neboť al-Sistánimu pomohli kmenoví vůdci.

V Íránu šiité upřednostňují spíše demokracii před teokracií, neboť se poučili, že íránská revoluce nevedla nijak k lepšímu způsobu života, ani nebyl na obzoru lepší vůdce, než íránský ajatolláh Chomejní. Někteří se domnívají, že by šiitské hnutí mělo mít centrum v Iráku pro určitou stabilitu, neboť se Irák považuje za umírněnější než Írán.⁷

2.5 Imám

Imám je titul pro šiitského znalce a učitele Koránu, který **musí** mít obecné znalosti a duchovní vedení zvané „velájat“. Dále imám vede modlitbu. U šiitů jsou imámové považováni za duchovní a politické nástupce z rodu Proroka Muhammada. Každý imám jmenoval svého nástupce. Imám je považován za nejvyšší duchovní autoritu – *masúm*, která vede muslimskou obec, ale také, že je schopen interpretovat Boží zákon a jeho esoterický význam. Šiité oproti sunnitům věří v institut imáma. Skutečnou autoritu přikládají šiité Prorokovi a jeho rodu. Imámové jsou tak označováni za první následovníky po Proroku Muhammadovi, a též se vyznačují svým smyslem pro mučednictví a tragédii. Imámem se stal Alí ibn – Husajn, který byl čtvrtým chalífou. Jeho synové a vnukové byli dalšími imámy. Těchto imámů bylo celkem dvanáct. Jsou označováni za ty, kteří nemají hřích a jsou neomylní. Také mohou vydávat rozhodnutí, která se týkají všech oblastí. Nejsou považovány za proroky, ale čistě jen za imámy. Jak je již zmíněno, dvanáctý imám je nyní ve skrytosti, v ústraní, a má znovu přijít v katastrofické situaci. V této nepřítomnosti imáma jeho náboženskou i politickou funkci „nahrazuje“

---

⁷ Moc - <http://citarna.swob.cz/siite.html> Petr Janík 14.5.02011

duchovenstvo. Šiitská teologie tvrdí, že Bůh vyřkl Slovo, ze kterého vzešel duchovní Muhammad s Alím, a následně vzniklo vše materiální.

Imám má splňovat tři atributy: 1.Určenost

2.Neomylnost

3 Nejlepší z lidí

Od šestého imáma se volba dalšího nástupce změnila na volbu Bohem, ne imámem. Znamená to tedy, že Bůh imámovi řekne, kdo bude jeho dalším nástupcem. To je možné až po smrti předešlého imáma. Otázka zjevení příslušela pouze prorokům, ale pokud se tak stalo imámovi, znamenalo to pouze Boží našeptávání.⁸

2.6 Šía -Isná 'ašarija - (ší'a 12. imámů)

Šía je pokládána za největší a nejúspěšnější odnož šiitského islámu. Nikdy netvořila jednotný proud, rozdělila se do vícerych směrů, mezi které patří nejpočetnější skupina isná ašarija. Představitelé této skupiny byli Abú Dharr a Peršan Salmán al-Fárisí. Za méně početné šiitské skupiny se pokládají ismá 'ílja, ze které vznikli asasíni , dále pak alawité nebo zajdíja. Tyto podskupiny uznávají jiné imámy, podle toho, na kterého z nich kladou největší důraz.⁹ Jak je již zmíněno, příslušníci isná ašariji představují šiitskou skupinu. Tvoří 80% všech šiitů. Tato skupina se stala státním náboženstvím v Íránu, a tvoří ji více než polovina obyvatel i v Iráku. Dále je rozšířená na území Bahrajnu a Libanonu. Jak je již zmíněno,

⁸ Imám – Wikipedie – <http://cs.wikipedia.org/wiki/Im%C3%A1m> 1.7.2011
OSTŘANSKÝ, B., *Malá encyklopedie islámu*, LIBRI, Praha 2009. s.86,87

⁹ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, Vyšehrad, Praha, 1993 s.180

isná ašarija uznává dvanáct imámů, ale 12. imám je pro ně velice důležitou osobou. Je nazván *mahdím*, to znamená, mužem správně vedeným. Po prvním imámovi následují první čtyři imámové, mezi které patří synové Alího, al-Hasan a al-Husajn, což platí pro směry v islámu stejně, ale od následujícího pořadí se isná ašarija liší od jiných skupin. A další pořadí linie následovníků je stanovena takto: 4. Alí Zajnul Ábidín, který mimochodem proslul svoji zbožností, dále 5. Muhammad al-Báqir, od něhož se odvozuje genealogický řetězec- *silsila*, což je celá řada mystických řádů, 6. Džafar as-Sádiq, který vynikal znalostí tajných věd a také magie a práva, 7. Músa al Kázim, 8. Alí ar-Ridá, 9. Muhammad at-Taqí, 10. Alí an-Naqí. 11. Hasan – al-Askarí a tedy 12. Muhammad Abú l-Qásim (mahdí muntazar). Tento poslední imám, který je isnou ašarijou pokládán za důležitou osobnost, není však historicky nijak doložen. Uvádí se, že se v dětském věku skryl do ústraní v Sámarrá. Toto období se tak nazvalo „velká skrytost“, která již trvá až dodnes. Tím je chápáno, že lidstvo očekává na konečný návrat Pána času, a tím je myšlen právě *mahdí*, který má nastolit vládu spravedlnosti na zemi.¹⁰

Šiíté se odlišovali od většiny tím, že se lišili pojetím vedení státu, ale i odlišnostmi veroučnými. Náboženský vůdce *imám* znamená pro šiitské muslimy nositele „jiskřičky božství“ a také vůdce ke spáse. Věří, že Alí měl „blízké přátelství“ s Bohem, a proto nyní při modlitbě vyznávají, že kníže věřících Alí je přítelem Božím. Šiíté jsou tedy přesvědčeni, že Prorok Muhammad předal právo svému nástupci Alímu u jezírka Chumm, když šli spolu z Medíny z Muhammadovy poslední pouti.¹¹ Tento okamžik je též pro šiity velmi důležitý, a každoročně si ho připomínají a slaví dne 18. dhú-l-hidža.¹² Jejich odpůrci však toto tvrzení zavrhnou, a vznikla kvůli této rozepři kanonická uthmánská redakce al-qirá'a. Dále šiíté vlastní sbírky legend, ve kterých jsou znázorněny zázraky a schopnosti imámů, které jim přisuzují. Tradici nazývají oproti sunnitům *achbár*, což znamená „zprávy“, které se vztahují i k imámům. Neuznávají též *hadisy* – které představují výpověď o skutcích a činech Proroka Muhammada. Dále mají velkou popularitu sbírky aforismů a moudrostí imámů, mezi nimiž vyniká kolekce kázání, projevů a výroků imáma Alího, která se nazývá „Cesta výmluvnosti“. Nejdůležitější sbírku šiitských hadíthů však představuje soubor „dostačující“ (al-Káfi), která obsahuje zhruba 16 000 záznamů, a která již byla sestavena Muhammadem al-Kulajním (940). Mezi další osobnosti patřil polyhistor Násiruddín at-Túsi (1274), který se zasloužil o správné formulování šiitské věrouky. Dále Džamál al-Hillí (1325), který byl

¹⁰ OSTŘANSKÝ, B. *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*, LIBRI, Praha, 2009 s.196,197

¹¹ OSTŘANSKÝ, B. *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*, LIBRI, Praha, 2009, s.197

¹² KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, Vyšehrad, Praha, 1993, s.184

žákem al-Kulajního, ale především byl bohoslovcem, systematikem, jenž se snažil o smíření rozumového přístupu v teologii s Tradicí.¹³

Šiitská dogmatika nevěří v předurčenost, a přijala učení zvané **Mu'tazila** (skupina sunnitských učenců) a filozofů. Věří, že lidé mají svobodnou vůli Bohem danou a jsou odpovědní za své činy, i za zlo, za které Bůh není odpovědný. Bůh tyto činy posuzuje. Kladou velký důraz na Boží spravedlnost, lidskou svobodu a Boží podstatu a atributy.¹⁴

Šiitské duchovenstvo má vysoké postavení. I když není přímým vládcem, i tak má oprávnění rozhodovat o protestech nebo odporu, pokud nejsou činy světské moci v souladu s vírou. Duchovní, kteří se setkávají na shromáždění, se nazývají *mudžáhidové*, a musí být kvalifikováni. Tento termín označuje, že mají právo rozhodovat na základě Koránu a zpráv – *achbárů*. Sunnitští duchovní takové právo nemají, ti se řídí na základě právní vědy, která spadá do kategorie čtyř uznaných škol – *mazhabů*. Potomci Muhammada a Alího ,neboli osoby, které odvozují svůj původ od dvanácti imámů, se nazývají „páni” *ar. Sajjid*. Je to jejich titul. Těmto osobám je projevována určitá vážnost pro jejich původ. Pokud jde o vydávání *fatwy* a právo rozhodování, má toto právo malý počet *mudžáhidů*. Nižší duchovní, kteří slouží v mešitách , se nazývají *mullové*. Při smutečních mystériích slouží naopak rouzecháni. Velký vliv mají též súfijští učitelé, kteří se zabývají mystikou, dále také šajchové, pírové, kteří se zabývají individuálním spojením s Bohem, na základě zvláštních způsobů. Teosofická škola v Isfáháně je pokládána za vyústění šiitského myšlení za Sáfiovců.¹⁵

Šiité a sunnité soupeřili spolu v každé době. Nyní jsou šiité považováni za menšinu, ale dříve v 10. stol. Tomu bylo naopak. Toto století se nazývalo „stoletím šíí”. Šiité při pronásledování se bránili tím, že si vypracovali ústupovou doktrínu, která znamenala, že mohou dočasně zapřít svoji víru , a přejít k většinové sunnitské. Říká se tomu *taqíja*. I přes různé spory si ší'a zachovala rysy racionalismu a interpretační volnost.¹⁶

V 18. století však získal převahu směr *usulí*, který zdůrazňoval interpretační volnost mudžáhidů nad šiitskými *achbáři*, které uznávaly pouze doslovné chápání Koránu a hadíthů. Právě iránská konzervativní menšina achbáři je v obci podobná sunnitské hanbalovské menšině. Šiitští duchovní se nazývají **fuqahá** –

¹³ OSTŘANSKÝ, B. *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*, LIBRI, Praha, 2009, s. 197

¹⁴ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, Vyšehrad, Praha, 1993

¹⁵ OSTŘANSKÝ, B. *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*, LIBRI, Praha, 2009, s. 61, 63, 85
MENDEL, M. *Islámská výzva*, Atlantis, Brno, 1994, s. 205-207

¹⁶ OSTŘANSKÝ, B. *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*, LIBRI, Praha, 2009, s. 197

znalci právní vědy. Jejich role, kterou vykonávali se vždy částečně odlišovala od role sunnitských duchovních. Šiitští duchovní nyní zaujímají pozici jako vůdci *ummy* do doby, než přijde očekávaný Mahdí. Vláda šiitského duchovenstva se dostala po dlouhé době k moci za ajatolláha Chomejního. Černý turban nosí potomci Proroka Muhammada, a bílý nosí ostatní duchovní.¹⁷

2.7 Pravomoce fuqahá

Duchovní jsou znalci náboženského učení – *ulamá*. Jsou to vzdělaní muži po stránce teologické a právnícké. Jejich cílem je lid duchovně usměrňovat, a proto k duchovenstvu patří islámští právníci a úředníci, kteří vykonávají roli soudce a právního poradce. Právní poradce má za úkol vydávat *fatwy* a soudce je uplatňuje v praktické jurisdikci. Do obecných názvů šiitských duchovních patří *mollá*, *šejch* a *áchond*. Zde uvádím hierarchii iránských dvanácti imámů podle různých stupňů. Tyto stupně jsou řazeny podle vzdělání a hodnosti:

1. stupeň – talabe – studenti teologie
2. stupeň – hodždžatol-eslám – důkaz islámu
3. stupeň – ájatolláh – znamení Boží
4. stupeň – ájatolláh-ol-ozmá – velký ájatolláh
5. stupeň – nájeb-e imám – zástupce skrytého imáma Ájatolláh

Chomejní byl nositelem titulu *nájeb-e imám*.¹⁸

2.8 Islámské právo – Šaría - (Boží zákon)

Jde o soubor nařízení, hodnot a zásad, která ukládají jasná stanoviska, jak se má muslimský lid chovat. Tudíž se dále odvozuje legislativa a zákony. Je to návod ke správnému chování muslima, a velmi podrobně vyjadřuje morální principy v náboženském, osobním i společenském životě věřících.

¹⁷ CVRKAL, Z. *Stručná historie států – Írán*, Praha, LIBRI, 2007, s. 117-KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, Vyšehrad, Praha, 2003, s. 225-226

¹⁸ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, Vyšehrad, Praha, 1993, s. 226

Šarí'a soubor ustanovení Božího řádu, a znamená „cestu“ nebo-li „stezku ke zdroji vody“ (orthopraxis). Je to tedy systém islámského náboženského práva, který čerpá z Koránu a sunny. To znamená tedy z tradice, analogie a z konsenzu právních kapacit. Mezi další doplňkové zdroje, které vyvinuli muslimští právníci patří *istiláh* – veřejný zájem nebo *urf* – zvykové právo. Jedná se o právní rámec, který reguluje veřejné i soukromé aspekty života lidí. Tento právní systém je založen na muslimských principech, tudíž nejde o jasně kodifikovaný zákoník. Šarí'a se považuje za věčnou, ale právo se vyskytuje ve vícero pojetích, které se od sebe podstatně liší. Záleží, jak se situace muslimů mění, a právo se tak vyvíjí. Neustále se doplňuje. Obsahuje předpisy ohledně občanského, trestního a hospodářského práva. Především šarí'a zakazuje alkohol a lichvu. Do běžných záležitostí, kterými se šarí'a zabývá, patří politika, ekonomie, obchod, bankovníctví, smlouvy, rodina, sexualita, hygiena a další sociální věci. Disciplína, která šarí'u vykládá nebo rozebírá, se nazývá – *Fiqh*.¹⁹

2.8.1 Fiqh – islámská jurisprudence

Jedná se o právnické vědy v islámu. U šíitského islámu se nazývají *Usuli, Achbáří a Šaychí*. Fiqh je odvozena od šarí'y v prvním období po vzniku islámu. Termín fiqh znamená „porozumění“ či „uvědomění“ něčeho neznámého. Byla vytvořena pro interpretaci šarí'y. Používá k tomu logické a gramatické metody.²⁰ Fiqh je založena na lidském rozumu a vytváří nové právní předpisy v závislosti na vývoji společnosti. Je to právní věda, která se zabývá náboženským, politickým a občanským způsobem života. Zahrnuje nejen uctívání Boha a náležitosti, které s Ním souvisejí, ale zabývá se též právem rodinným, dědickým, majetkovým, smluvním, trestním, ale také zákony, které se týkají státní správy a války.

„Rozdíl mezi šaríou a fiqhem (právem) je chápán tak, že šaría (mající božský zdroj) se obrací ke všem lidem, ve kterékoli době a na každém místě na světě, zatímco fiqh řeší konkrétní problémy času a místa.“²¹

2.8.2 Islámské právní školy

¹⁹ OSTRÁNSKÝ, B. *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*, LIBRI, Praha, 2009, s. 193, 194, 195

²⁰ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, Vyšehrad, Praha, 1993, s.

²¹ BAHBOUH, Ch. FLEISSIG, J., RACZYŃSKI, R. *Encyklopedie islámu*, Praha: Dar Ibn Rushd, 2008, s. 281

Jsou rozděleny do několika směrů právních škol, z nichž se dochovaly čtyři v **sunnitském** islámu, a jejich vznik se připisuje k datu mezi rokem 700 až 800. Jde o nejrozšířenější směr **hanafijský**. Byl založen Abú Hanífou. Tento směr se vyznačuje svojí tolerantností a vyskytuje se převážně v Turecku, na Balkáně, v Syropalestině a v Indii. Dalším právním nástrojem, na který Abú Hanífa kladl důraz byla analogie a volba vhodné alternativy. Hanífa se vyznačil tím, že jako první zformuloval pravidla, která se týkala smluv. Zabýval se také zvykovým a trestním právem. V záležitostech, které se týkaly trestního práva, se Abú Hanífa vyznačoval umírněností, pokud šlo o jinověrce.

Další směr se nazývá podle zakladatele Málíka ibn Anase, tedy **málíkovská** škola. Tento směr je v současnosti rozšířený především v Maghribu, Bahrajnu a Spojených arabských emirátech. Zasloužil se o rozsáhlou sbírku hadíthů, která se nazývá „Vyšlapaná cesta” - *al-Muwatta*. Je přiřazována po bok ke knihám Tradice – *sunny*. Jeho názory jsou spíše konzervativní, jelikož vyšel z medínských pietistů. U právních argumentů odvozuje z koranického textu a hadíthů. Připouští také i konsenzus (idžmá) medínských právních autorit, pokud jde o sporné případy. Právní směrnici se stal obecný zájem. Málík se tak stal prvním, který aplikoval tento princip obecného zájmu.

Mezi další směr patří **šáfiovský**, podle imáma aš-Šáfíiho Muhammada ibn Idrise. Tato škola převládá v Malajsii a Indonésii. Zabýval se teologií a právem. Byl žákem Málíka. Snažil se spojit přednosti těchto předchůdců – Abú Hanífy a Málíka. Zabýval se kompromisem, který se týkal úlohy Tradice, a také mezi těmi, kteří se zabývali právem na vlastní názor. Jeho traktát se nazývá „O základech fiqhu”. Zhotovil tak souhrnný výklad doktrín, které se týkaly právních škol. Proto je nazýván „architektem islámského práva”. Mezi jeho hlavní přínos patří autoritativní definice Tradice (*sunny*) a analogie, která systematizovala úsudky, na nichž především kladl důraz.

Dalším velkým zakladatelem byl Ahmad ibn Hanbal – **hanbalovská** škola. Hanbal se jako ostatní, zasloužil o vytvoření madhabů. Jeho právní směr je v dnešní době rozšířený především v Saúdské Arábii, ale také v jiných zemích Arabského poloostrova. Je považován mezi nejvlivnější osobnosti islámu. Byl obviňován z přehnaného tradicionalismu, neschopnosti přizpůsobit se a nesnášenlivosti. Odmítl tezi o stvoření Koránu, kterou kázali *mu'tazilité*. Jeho názory nebyly oblíbené, a proto se také střetl s chalífou al-Ma'múnem. Hanbal zdůrazňoval, že by se vladař neměl plést do theologicko-právních otázek, ale dbát

na blaho muslimské obce. Hanbal zdůrazňuje, že člověk by měl věřit v Boha i přesto, že by nechápal své bytí. Nevěří v jinotajný výklad, pouze v doslovný. Hanbal neměl rád novoty.²²

Poslední směr je šíitský, nazývá se **dža'farí a zajdíja**, který je pojmenován podle Džafara al-Sádiqa (6.imáma) (702-765), a vyskytuje se převážně v Íránu a Iráku. Tato dominantní šíitská právní škola je založena na tradicích a učení dvanácti imámů. Žákem Džafara byl i Abú Hanífa, který byl Dažafrem kritizován za prosazování kijásu.²³ Právní škola Zajdíja byla pojmenována podle Zajda ibn Alího (695-740). Zajdíja má blíže k sunnitské tradici ze všech šíitských směrů – k jejímu učení se hlásí asi 8 milionů šiitů.²⁴ Zajdíja má oficiální právní školu v Jemenu.²⁵ Další právní šíitské školy se zabývají výkladem zákona. Škola **Achbárí** představuje velmi malou skupinu. Nachází se převážně v jižním Iráku a v Íránu. **Usulí** škola je považována za dominantní a více liberální. Více se zaměřuje na výklad – *iztihadu*; který se týká právního rozhodnutí.²⁶

Šaría se rozděluje na dvě kategorie, na 1. **'ibádát**

2. **mu'ámalát.**

Kategorie **ibádát** zahrnuje vše, co patří do vztahu mezi člověkem a Bohem. Znamená tedy, že jde o veškerá ustanovení, která regulují vztah věřícího člověka k Bohu. Do těchto záležitostí patří ortodoxie a ortopraxe. Ortodoxie stanovuje správné chování věřícího.

Těchto pět základních povinností by měl každý muslim dodržovat:

1. Uznávat Alláha jako jediného a všemohoucího Boha
2. Pětkrát denně se modlit
3. Dodržovat třicetidenní půst v měsíci ramadánu
4. Poskytovat almužnu chudým

²² OSTŘANSKÝ, B. *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*, LIBRI, Praha, 2009, s.194,195

²³ Kijás – je čtvrtým nejdůležitějším pramenem islámského práva po Koránu, sunně a idžmá.

²⁴ Dschafar al-Sadiq [online]. Iz-sn.de, 25.4. 2011 [cit. 25.4. 2011]. Dostupné na – http://www.iz-sn.de/tl/6,-,-Imam-Dsha-h-far-as_Sadiq--kl-as-k2-.htm

²⁵ Zaydiyyah [online].philtar.ac.uk, 25.4. 2011 [cit. 25.4. 2011] Dostupné na – <http://www.philtar.ac.uk/encyklopedia/islam/shia/zaydi.html>

²⁶ Shiia islámu – Dostupné na <http://www.globalsecurity.org/military/intro/islams-shiia.htm>

5. Alespoň jedenkrát za život vykonat pout' do Mekky

Dále jde o soubor příkazů a zákazů, která se týkají jídla, pití a etiky. Do této kategorie je některými muslimy také zahrnut džihád. Nejen u muslimů platí, že víra bez skutků je již mrtvá. Proto jsou ortodoxii vymezeny závazné články víry. Už ve středověku vznikly sbírky dogmat, která představují autoritativní věroučné znění. Nejznámější z nich jsou napsány od šejcha Umara an-Nasafí. Právě tyto dogmatiky zahrnují celou řadu vymezených jednotlivých článků víry. Mezi ně patří víra v Jediného Boha, Jeho posla Muhammada, v anděly, džinny, proroky a zjevené knihy, dále v Den posledního soudu, tělesné zmrtvýchvstání, posmrtnou odměnu, a ráj nebo peklo.

Další oblast je **mu'ámalát**. V této oblasti jsou stanovena pravidla pro mezilidské vztahy. Patří sem rodinné právo, trestní a válečné. Islámské právo rozděluje lidské činy do pěti kategorií: na povinné (fard), mezi které patří pět pilířů islámu; doporučené činy (sunna), které nejsou předepsané, ale zároveň bohulibé; povolené (džá'iz), to jest vnímáno za neutrální; zavrženíhodné (makrúh) „ne zcela zakázané; zakázané (harám).²⁷

Jestliže je v dané zemi vláda, která vychází z islámu, je tak náboženská vláda upevňována. Nemuslimové tak zažívají diskriminaci. Šarí'a je jedním z prvků islamizace, která diskriminuje nevěřící, jinověrce, homosexuály. S touto již zmíněnou skupinou je jednáno jako s občany druhé kategorie, a tito lidé mají nižší společenské postavení. U jinověrců je povinnost, aby platili poplatek tzv. Džizija, který vede tyto muže ke konverzi k islámu.²⁸

Mezi největší islámské země patří Indonésie, Pákistán nebo Bangladéš. V těchto zemích je ústava sekularizována, a v právním systému se objevují pouze pozůstatky šaríi v rodinném právu. Turecko je oficiálně sekularizováno v ústavě. V dalších zemích, jako je Indie a Filipíny jsou dva druhy zákonů, islámské a sekulární, zejména v oblasti rodinného práva. Na blízkém východě se udržuje duální systém náboženských a sekulárních soudů. Otázky manželství a dědictví řeší převážně náboženské soudy. Nejen Saúdská Arábie, ale i Írán udržují šarí'u, která se v těchto zemích praktikuje za jediný pramen práva,

---

²⁷ OSTŘANSKÝ, B. *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*, LIBRI, Praha, 2009, s. 194, 195

²⁸ Co je Šarí'a? - Dostupné na <http://www.forum.grygov.cz/index.php?topic=2294.0>

včetně také náboženské policie. Policie dohlíží na to, aby se dodržovaly zásady dané tímto systémem. I v Somálsku se v roce 2006 rozhodlo o zavedení zákona šarí'a.²⁹

Muslimská společnost se vyvíjí dopředu, a tím dochází ke změnám na základě čtyř faktorů. Mezi ně patří *idžtihád*, *idžmá*, *šúrá* – konzultace, a *istiláh* – veřejný zájem. Tyto faktory působí i v islámském právu, pokud se vyvíjí.

Změna v islámu se nazývá *idžtihád*. Znamená vynaložené úsilí, a snaží se o nový myšlenkový posun ve společnosti, nové způsoby v pochopení šarí'i. Jestliže by skrze *idžtihád* bylo novým chápáním dosaženo konsenzu muslimské obce, stal by se tak součástí islámského zákona.³⁰

2.8.3 Cíle šarí'y

Cílem je ve společnosti zavést spravedlnost mezi lidmi, která by byla uplatněna v sociální, ekonomické a politické sféře. Důležité proto je, aby lidé měli mezi sebou soucit, a také vláda vůči veřejnosti. Jsou proto zdůrazňována práva a povinnosti každého jednotlivce, i vládnoucích. Jde tedy o vytvoření morálně odpovědné společnosti. Šarí'a se vyznačuje svou svobodou pro lidské bytosti. Každý jedinec, který podle svého svobodného uvážení šarí'u respektuje a dodržuje ji, jedná tak z vlastní vůle.

„Šarí'a je komplex předpisů podepřených zejména Koránem a sunnou, jež určují přesvědčení, formují mravní hodnoty, náboženské vědomí muslimů a rovněž slouží jako zdroje konkrétních norem regulujících lidské chování.“³¹

2.8.4 Znalost šarí'e muslima

Co by měl muslim vlastně všechno znát ohledně zákona šarí'e. Především by se měl muslim snažit lnout ke ctnosti a stranit se neřesti v každodenním životě. Neodchylovat se od Božích příkazů, a také se nedopouštět zákazů, které Bůh stanovil. Znat své rozhodnutí, které se vztahuje například k očistě svého těla, pravidelné modlitbě, zakátu a půstu. Dále musí znát, co je povolené a zakázané ohledně potravin,

²⁹ Šaría – Dostupné na -<http://cs.wikipedia.org/wiki/Šaría>

³⁰ Sardar Z.,Malik Z. *Islám*, PORTÁL,Praha,2004,s.66

³¹ BAHBOUH, Ch., FLEISSIG, J., RACZYŃSKI, R., *Encyklopedie islámu*. Praha: Dar Ibn Rushd, 2008,s.281

nápojů, oblečení, zdobení, rodiny, práce a komunity. Aby se mohl muslim v této oblasti vzdělávat, či získat informace, je pro něj dobré si je vyložit od kvalifikovaných učenců. Tito učenci by měli být uvědoměni k cílům šari'ie, být obecně i opravdově náboženští, a důvěryhodní. Takový učenci musejí mít znalosti ohledně *fiqhu* a *hadithu*. Mít také vědomostní přehled o školách spravedlivých předchůdců, a taky těch, kteří jej následovali.

Co se týče pústu, *zakátu* (almužna) a *hadže* (svatá pouť), tyto pravidla by se měl muslim naučit, jelikož jsou potřeba při provádění těchto povinností. Pokud jde o *zakát*, měl by muslim znát jeho obnos, který je stanoven objemem jeho majetku. Záleží, který druh majetku vlastní. Pokud jde například o obchod v jeho vlastnictví, je povinnen být učený v této oblasti, a ne v jiné oblasti majetku. Etika je důležitou rolí v životě muslima. Měl by vědět, jaký druh chování se naučit, které by následoval a držel se ho.³²

3. Rozdíl mezi šíity a sunnity

Slovo „sunní“ znamená, „ten, který navazuje na tradice Proroka“ a šíité se také nazývají jako „Ahl al-Bayt“ neboli „lidé z domácností“ (Proroka).³³ Obě skupiny Sunnité a Šíité sdílejí nejzákladnější pravidla [islámské víry a články víry](#). Rozdíl mezi těmito skupinami původně vycházel z politických rozdílů, které se v průběhu staletí měnily, a následně vyvstaly duchovní rozdíly. Mezi těmito dvěma stranami je asi takový rozdíl, jako mezi katolicismem a protestanstvím. Imám je pro šíity neomylný, tak jako papež u katolíků. Sunniti nemají žádnou náboženskou hierarchii, mají jenom učené lidi. Ti nabízejí výklad islámského práva a tradic. Za svůj zdroj považují tedy Korán – sunnu. Šíité jsou více zaměřeni na mystiku, sunnité jsou věcnější.³⁴

Rozdíl mezi sunnitskými a šíitskými duchovními je v tom, že šíitští duchovní se drží více tradice a tradičních výkladů víry, kdežto sunnitští více inklinují ke světským vládám – *ulammá*. Věřící muslimové si váží právníků – *fukahá*, jako učitelů. Podle šíitského duchovenstva by se měl šíitský muslim vyhnout spolupráci se sunnitským vládcem. V dnešní době se řeší otázka, kdo má vůbec právo vykládat šari'u.

³² Islám, otázky a odpovědi – Haram a halal – Znalost šarie – Dostupné na – http://www.fatwa.estranky.cz/clanky/haram-a-halal/znalost_sarie

³³ Šíité – Dostupné na http://proislam.webovastranka.cz/wiki/1399/1304_Šíité_šíismus_a_islám

³⁴ [Http://citarna.sweb.cz/siite.html](http://citarna.sweb.cz/siite.html)

Ženy jsou u šiitů více ctěny, pokud se jedná o dědické řízení u rozvodu. Je to proto, že Muhammad se stavěl ke své dceři Fátimě s určitou vážností.³⁵

Šiité jsou chápáni za odštěpenou skupinu od tradičního islámu. Muslimové tento směr nepovažují za správného reprezentanta islámu. Sunnité do učení nevkládají žádné inovace, kdežto šiité ano. Proto Bůh v Koránu praví Proroku Muhammadovi: „S těmi, kdož rozštěpili náboženství své a stali se sektáři, ty věru nemáš nic společného! Věc jejich patří jedině Bohu, jenž jim pak oznámí, co učinili.“ (6:159)

3.1 Víra v Boha

Muhammad varoval lidi, aby nepřipisovali andělům, prorokům, svatým, mučedníkům, stromům, kamenům, ani hvězdám „božskost“, která náleží pouze Bohu. Vskutku vyvarovat se modlářství. Neboť tento čin lidí vede k zatracení: „Kdo bude přidružovat k Bohu, tomu Bůh zakáže vstup do ráje a bude mu příbytkem oheň pekelný.“ (5:72)

3.2 Neomylnost imámů

Šiismus má ve svém učení připisování moci svým vůdcům imámům. Ale i přesto nepřipisují žádnému člověku „božskost“, poněvadž žádný člověk podle šiitů není bez hříchu. Prorok by neměl správně hřešit, činit zlé skutky a následně dávat rady ostatním věřícím. Měl by jím být sám příkladem. Prorok, který je vyslán Bohem, měl by být očištěný od zla a hříchu a správně sloužit. Moc má pouze Bůh. Přesto imámům připisují svatost, a že jsou bez hříchu. Sunnité mají ale jiný názor, a tím se od šiitů liší. Šiité imámy považují za více než proroky a anděly. Následující atributy právě šiité připisují imámům.

▪ Bůh praví:

„Nikdo z těch, kdož jsou na nebesích i na zemi, nezná nepoznatelné kromě Boha. A nevěřící nemají ani tušení, kdy budou vzkříšeni!“ (27:65)

---

³⁵ MENDEL, M. *Islámská výzva*. Brno: Atlantis, 1994. -než pán času vystoupí ze skrytu, s.206

„A patří k Jeho znamením, že vám ukazuje blesky pro strach i naději a sesílá z nebe vodu a oživuje jí zemi po smrti její. A v tom je věru znamení pro lid chápavý.“ (30:24)

▪ Šiité se vyjadřují takto:

„Imámové mají povědomí o čemkoli, co se událo v minulosti ,a co se odehraje v budoucnosti ,a nic před nimi není skryto“. (Al-Kulaini, Al-Káfi) „Imámové znají všechny zjevené knihy, bez ohledu na jazyk, v němž byly zjeveny.“ (též, str.227) „Imámové vědí, kdy zemřou , a nezemřou, dokud si tak sami ne zvolí.“ (též, str.258) „Všechno na zemi patří imámům.“ (též, str. 407)

3.3 Vyznání víry

Nejdůležitějším prvkem, kterým jsou od sebe odlišné tyto dvě větve islámu, je pilíř víry – *šaháda*. V tomto svědectví každý jednotlivec vyznává svoji víru v islám. To znamená, že víra a uctívání patří jedině Bohu a Prorok Muhammad je poslem Božím. Na tomto vyznání jedinnosti Boha je postaven islám, a je proto tak důležité. Tak jako křesťanství, islám klade důraz na monoteistickou víru v Boha. Za první pilíř islámu je považována tato věta: „Nikdo neřekne ‘La iláha ill-Alláh’, a nezemře pevně se toho přidržuje, aby nevstoupil do nebe.“ (Sahih Al-Bucháří) Celé vyznání zní: Ašhadu an lá iláha illá ‘lláh wa Muhammadan rasúlu ‘illáh (,Vyznávám, že není Boha kromě Boha a Muhammad je posel Boží“). **Šiité k tomu dodávají:...,wa amíra ‘l-mu‘minín ‘Alíjun walíju ‘lláh (,,...a kníže věřících ‘Alí je přítelem Božím“).**

Šiité se liší tím, že k uctívání Boha a Muhammada, Jeho služebníka a posla, přidružují ještě Alího, jako Boha milovaného a vyvolené následníka Proroka. (4) Jak je již zmíněno, šiitští muslimové vyznávají sedm pilířů víry: 1) Vyznání víry, 2) modlitba, 3) půst v měsíci Ramadán, 4) pouť do Mekky, 5) náboženská daň, 6) ochrana víry, islámských zemí , 7) šíření islámu (džahád) a prosazování dobrého a odsuzování zavrženíhodného. Dále šiité vyznávají 5 základů víry, sunnité vyznávají první tři stejně: 1) existence Boha jediného, 2) proroctví Proroka Muhammmada a jeho postavení, jako posledního Proroka v linii proroků, která začala Abrahamem, Mojžíšem a Ježíšem, dále 3) v den posledního soudu zmrtnýchvstání těla a duše, 4) *spravedlnost Boží, která odmění a potrestá věřící za jejich skutky*, 5) *víra v nástupnictví a vedení obce (umma), která je vedena prostřednictvím 12 imámů*. Poslední dva zmíněné

pilíře šíité vyznávají navíc. Jsou přesvědčeni, že nástupnictví Alího bylo napsáno v Písmech, která byla zjevena předchozím prorokům, (5) Že Alláh jmenoval Alího Táliba skrze Muhammada za dalšího nástupce. Dále tvrdí, že každý jednotlivec bude dotazován ohledně Alího následnictví, které se týká soudného dne (6), a že kdokoli vyznává jinou víru, je polyteista (7)

Otázkou je, zda bylo Alího nástupnictví ve vládě Muhammadem vysloveno či ne. Podle vyprávění tomu tak nebylo. U sunnitů byl prvním Muhammadovým nástupcem Abú Bakr, ale šíité považují prvního nástupce Alího, který pro něm znamená dokonalou bytost. Šíité se liší od sunnitů tím, že při pronásledování nebo v jakémkoliv nebezpečí, mohou předstírat svoji skutečnou víru. Toto zapření se nazývá *taqiyah*. Suniity jsou proto nazýváni zbabělci a bezbožníky. Důvody jsou například ochránit svoji rodinu nebo pokud se ocitnou bez prostředků.

3.4 Víra v Písmo

Bůh v Koránu uvádí, že písma byla zjevena prorokům, ti je dále recitovali lidem. V Koránu je psáno:

Rcete: „Uvěřili jsme v Boha a v to, co seslal nám, i v to, co seslal Abrahámovi, Ismaelovi, Izákovi, Jakubovi a kmenům, i v to, co bylo dáno Mojžíšovi a Ježíšovi, a v to, co bylo dáno prorokům od Pána jejich. My nečiníme rozdíl mezi nimi, a do vůle pána svého jsme odevzdáváni!“ (2:136)

„On ti seslal Písmo s pravdou, potvrzující pravdivost dřívějšího, a On seslal i Tóru a Evangelium.“ (3:3)

Šíité ale věří, že bylo zjeveno ještě další písmo po Koránu před smrtí Proroka Muhammada. Toto písmo nazývají „Tabule Fátimy“. V tomto Písmu jsou prý jména budoucích imámů.

Toto je další bod, ve kterém se šíité odlišují od tradičního islámu, neboť Bůh řekl, že Korán je pod Jeho vlastní ochranou: „My zajisté připomenutí jsme seslali a dobře je umíme ochránit.“ (15:9)

Jsou přesvědčeni, že Korán neobsahuje všechna jejich tvrzení neboli odlišnosti, že byl údajně změněn. První, kdo toto tvrzení vyslovil byl Mirza Hussejn Muhammad Taqiji al-Núri al-Tabrízí žijící ve 13. století. Zmínil se o tom ve své knize Konečný verdikt a porušení knihy Pána Pánů (12).

Šiité se dále snažili zařadit kapitoly o Alím do Koránu. Důvod byl, že údajně nenalezli jasný text. Jedna z kapitol se nazývá „Kapitola nástupnictví“.

3.5 Víra v proroky

Jak je již zmíněno, prorokové jsou považováni, a to je jisté, za nejlepší z lidstva, neboť se jim dostalo Božího poselství. Proto Bůh praví v Koránu:

„Bůh si volí mezi anděly a mezi lidmi posly Své, vždyť Bůh je slyšící, jasnozřivý. “ (22:75) „A nevyslali jsme posla žádného, leč aby mu byla, z dovolení Božího, prokazována poslušnost...” (4:64) Jejich učení je považováno za konglomeraci různých náboženství, která se vyvinula během času. Jejich víra nemá podle tradičního islámu s ním nic společného. Zajímavé je, že Soudného dne očekávají imáma, nikoli Boha, jako soudce lidí (16). Sunnité očekávají Mahdího, který přijde v budoucnosti, ale šiité věří, že se 12. imám opět vrátí před koncem světa jako Mahdí.³⁶

4. IRÁK

Irácká republika je stát, který leží v jihozápadní Asii na Blízkém Východě. Hlavním městem je Bagdád, a počet obyvatel je okolo 25 milionů. Nejpočetnější skupinu tvoří Arabové asi 74% obyvatel, dále Kurdové 21% a mezi menšinu 5% patří Asyřané, Turkmeni, Peršané a Arménci. Úředním jazykem je používána arabština, ale také se za oficiální jazyk považuje kurdština. Irák patří mezi arabské země s muslimským vyznáním. V dřívějších dobách tento nynější stát patřil mezi nejstarší kolébku civilizací, neboť leží mezi řekami Eufrat a Tigris.³⁷

³⁶ Šiité – Dostupné na http://proislam.webovastranka.cz/wiki/1399/1304_Šiité_šiiismus_a_islám

³⁷ Irák – Wikipedie – Dostupné na <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ir%C3%A1k>

4.1 Náboženství v Iráku a sekularizace

Jak je již zmíněno, většina iráckých obyvatel je muslimského vyznání. Asi 60% lidí jsou šiité a 40% jsou sunnité. Vyskytuje se zde i Chaldejská katolická církev, která je považována za křesťanskou menšinu. V Iráku občanské právo není sekulární. Jeho přijetí se v roce 1959 neobešlo bez bouří protestantů. Tehdy protestoval ajatolláh Mushin al-Hakím proti rovnosti v dědictví mezi muži a ženami. Podle něho je tomu v Koránu jinak. Tehdejší prezident Kásim se vyjádřil, že jde ale v Koránu o doporučení, a že se nejedná o pravidlo či předpis. Syn ajatolláha al-Hakíma, Abdul Aziz al-Hakím, je v současnosti vůdcem šiitské strany, a chce pro šiitské regiony samosprávu.

4.2 Vláda a politika

4.2.1. Šariátské soudy

V roce 2004 se stal islám státním náboženstvím Iráku podle ústavy, napsané pod vlivem amerického prokonzula Bremera. Vláda se tak stane novým ochráncem islámského dědictví, do kterého spadají i šiitská svatá města Nadžaf, Karbalá a Kazimein. Jde o usmíření státu s náboženstvím. Dříve byly islámské strany zakázány, ale také vykonávání rituálů a publikační činnost též byly omezeny. Školy byly kontrolovány státem, a došlo i na vměšování do jejich činnosti. Středem pozornosti se staly i šiitské svatyně, do kterých stát neváhal střílet. Náboženství v Iráku se tak stalo politickou manipulací. Je tedy zaručené, že Irák už nebude pod novou iráckou ústavou sekulárním státem. Mnoho politiků patří do náboženských stran v parlamentu. Sympatie k Chomejnímu jsou především od bývalých islamistů, tudíž hlavní frakcí se stala šiitská jednotná kandidátka, SCIRI, vedená Abdulem Azízem al-Hakímem. Dalším vlivným náboženským politikem je Muqtada al-Sadr, který spadá do nejvyšší rady. Většina obyvatel však uznává autoritu ajatolláha Sistáního, též jako v Íránu. I Sistání vyslovil souhlas pro islámskou republiku. Irák není považován za čistě arabský stát. Islám má různé podoby v Iráku. Asi 15 % obyvatelstva je sekularizováno. Mezi šiity patří asi dvě třetiny Iráčanů, a také tzv. Failí Kurdů - uznávají za autoritu Sistáního. Jsou velice nábožensky jednotní. Ostatní uznávají jiné ajatolláhy v Íránu. Za zbytek jsou považováni sunnité, kteří tvoří asi 5 %, a skoro milion křesťanů. Mezi další náboženské menšiny patří **jezidové, zoroastrijci a mandejci.**³⁸

³⁸ Revue Politika 8/2005 – Konfesionalismus a vliv ajatolláhů – Dostupné na – <http://www.cdk.cz/rp/clanky/272/konfesionalismus-a-vliv-a>

4.2.2 Saddám Husajn Abd al-Madžíd at-Tikrítí

Jméno Saddám znamená „vzdorovitý“. Byl sunnitským muslimem. Narodil se roku 1937 v Iráku. V osmnácti letech opustil svou matku a nevlastního otce, a odjel se strýcem do Bagdádu studovat střední školu. Jeho politická kariéra začala už ve dvaceti letech. Do politiky se dostal díky Arabské socialistické straně obrody Baas. Jeho politický vliv začal působit při převratu roku 1968, při kterém se strana Baas dostala k moci. Poté působil jako místopředseda rady revolučního velení, a také měl značný vliv na prezidenta Ahmada Hasana al-Bakra. Za jeho desetiletého působení v Iráku se mu podařilo vybudovat moderní stát. Před zahájením irácko-iránské války Saddám z Iráku vypověděl velký počet iránských šiitů pro jejich původ. Nechal také popravit šiitského vůdce Muhammada Báqira Sadra.³⁹

V minulém režimu byla většina iráckých představitelů sunnitského vyznání. Saddám Husajn byl zastáncem sunnitů, a šiiti utlačoval. Pokud se šiité angažovali u moci v politice, byli též utlačováni. Byl odpůrcem Chomejního a jeho propagandy.⁴⁰ Během irácko-iránské války se proti Saddámovi odehrálo mnoho povstání. Roku 1982 v Dudžajlu povstalo komando šiitů, kteří chtěli spáchat na Saddáma Husajna atentát. To se ale šiitům nevyplatilo. Saddám nechal skrze manipulaci pozatýkat mnoho šiitů, a výsledkem bylo 148 mrtvých lidí, a stovky jich bylo mučeno. Mezi lety 1987 – 1988 se proti Saddámovi postavili Kurdové, kteří stáli na straně Íránu. Ty ale postihl stejný osud jako u předešlé skupiny šiitů. Výsledek mrtvých byl vyšší oproti šiitům, odhaduje se na 180 tisíc. Z těchto zločinů byl Saddám Husajn později odsouzen.⁴¹

„Dnes je možné říci, že „nový“ Irák bude mít k náboženství, a hlavně šiitskému islámu, vřelejší vztah než padlý Saddámův režim.“ Marek Čejka, politolog

³⁹ Saddám Husajn – Wikipedie Dostupné na – http://wikipedia.org/wiki/Sadd%C3A1m_Husajn

⁴⁰ Staženo z <http://www.cdk.cz/ts/clanky/93/role-nabozenstvi-v-soucasnemIraku>

⁴¹ Saddám Husajn – Wikipedie Dostupné na – http://wikipedia.org/wiki/Saddám_Husajn

„Náboženství, zejména islám, hrálo v životě Iráku významnou roli a nejinak tomu bude i v blízké budoucnosti a možná napořád.“ Jaromír Janev, publicista⁴²

4.2.3 Válka mezi Irákem a Íránem

Na počátku 60. let zesílily mezi Íránem a Irákem pohraniční spory. Přesněji řečeno šlo o provincii Chúzistán, která hraničí s Irákem. Dále šlo o ovládnutí vodní cesty Šatt al-Arab, která je jediným spojením mezi Irákem a perským zálivem. V roce 1968 se moci chopila strana Baas, kterou vedl Saddám Husajn, a začala si na toto území činit nároky. Íránská města byla v iráckých médiích nazývána arabskými jmény. O šest let později Írán vyzýval Kurdy proti Iráku.⁴³ V roce 1975 irácký prezident požadoval ustanovit hranici mezi Irákem a Íránem Alžírskou dohodou. Tato dohoda se týkala Iráku s íránským šáhem Rézou Pahlavím. S tím ale nesouhlasil Saddám Husajn, který to považoval za nespravedlivé. Změna ze strany Íránu měla negativní odpověď. V roce 1979 se Saddám Husajn stal prezidentem, a prohlásil Alžírskou dohodu za neplatnou, a vyslovil zájem o íránské území Chúzistán, které je bohaté na ropu. Poté začala o pár dní později válka. Jeho cílem bylo válku vyhrát, svrhnout Chomejního a zmocnit se těchto ropných nalezišť. Tato válka nastala v letech 1980-1988. Počet obětí se odhaduje na milion lidí. Za zbraně byly použity chemické bojové prostředky. Irák použil proti Íránu chemické zbraně, a to nervový plyn tabun a tzv. „hořčičný plyn“.⁴⁴

4.2.4 Důvody k válce

Nejprve šlo o ovládnutí Chúzistánu, též ovládnutí vodní cesty Šatt al-Arab, která je spojením Iráku s Persií, dále posílení postavení na iráckém poloostrově Fao, který je důležitý při vývozu irácké ropy a ovládnout tři ostrovy v Hormuzském průlivu. Dále se tyto země liší počtem arabské sunnitské a perské šíitské populace. V Iráku je větší počet sunnitů a v Íránu zase šíitů. Přitom jak je již zmíněno, v obou zemích jsou národnostní menšiny sunnitů, šíitů nebo Kurdů. Okolnosti, které vyhrotily v nepokoje, nastaly v roce 1978 v Íránu poté, co se ujali moci islámští fundamentalisté, kteří byli vedení ajatolláhem Chomejním. Ohrožen se cítil být Saddám Husajn vůči svému postavení. „*Tento pocit ještě umocnilo,*

⁴² Staženo z <http://www.cdk.cz/ts/clanky/93/role-nabozenstvi-v-soucasnemIraku>

⁴³ Irácko-iránská válka - Wikipedia - Staženo z http://cs.wikipedia.org/wiki/Irácko-iránská_válka

⁴⁴ POLEDNE, A. *Největší moderní války (od Koreje po Irák)*,: Volvox Globator, Praha 2004., s.73

když v dubnu 1980 Chomejní veřejně vyzval irácké šíity ke svržení Husajna a nastolení islámské fundamentalistické republiky.“ Šlo o prohloubení šíitského fundamentalismu, ke kterému inklinoval ajatolláh Chomejní. Válka obě země ekonomicky vyčerpala.⁴⁵

5. ÍRÁN

Dříve nazývaný Persie patří mezi muslimské státy v Přední Asii. Hlavním městem je Teherán. Tento stát tvoří okolo 71 milionů obyvatel. V Íránu žije mnoho obyvatel různého vyznání a etnického původu. Nejpočetnější skupinou populace jsou Peršané 51%, Ázerbájdžánci 24%, Mázanderánci a Gilánci 8%, Kurdové 8%, Arabové 3%, Lúrové 2% a Turkmeni 2%. Hlavním oficiálním jazykem země je perština. Je považován za sedmnáctou největší zemi světa.

5.1. Náboženství v Íránu

Do 17. století se v Íránu hlásila většina k sunnitské větvi islámu. Avšak šíitský islám byl v 16. století prohlášen za oficiální náboženství, a je základem zákonodárství. Nejvyšší autorita v Íránu je *walí faqih*, což je nejvyšší právník. V Íránu je státním náboženstvím proud dvanácti imámů. Mají vysoký význam. Nejpočetnější skupinu tvoří obyvatelé muslimského vyznání. K šíitské větvi islámu se hlásí asi 90% Íránců, a k sunnitské větvi asi 8%. Mezi další vyznavače nemuslimského náboženství patří zbylá 2%. Mezi tato náboženství patří hinduismus, bahá'í, jazidismus, mandaeismus, jarsánismus, zoroastrismus, křesťanství a judaismus. Tato tři poslední náboženství jsou uznávaná a mají vyhrazena místa v íránském parlamentu.⁴⁶

5.2 Írán a zákonodárství

---

⁴⁵ Tamtéž, s.74

⁴⁶ Írán – Wikipedie – Dostupné na – <http://cs.wikipedia.org/wiki/Írán>

Írán je považován za teokratickou republikou. Vládnoucí moc je zákonodárná, výkonná a soudní. Hlavním vůdcem je duchovní – *rahbar*. . Má vysokou moc nad prezidentem, členy parlamentu, Radou dohlížitelů, a soudní mocí. Má neomezenou pravomoc. V minulém století roku 1925 vládl Íránu Réza Šáh Pahlaví. Jeho vládnutí spočívalo v diktatuře, která se projevovala v prosazování západní kultury. Jeho autokratické metody postavily společnost proti monarchii. Země byla modernizována podle evropského vzoru, a byly také zformovány politické strany. V roce 1978 vypukly protivládní demonstrace v Íránu a nastalo tak svržení starého režimu. Nejvyšší autorita v Íránu je *walí faqih*, což je nejvyšší právník. Má na starosti náboženskou, politickou a zákonnou pravomoc a tudíž je vládcem. K jeho činnosti mu pomáhají hodnostáři z revolučního výboru . Po revoluci se stal novým *walí faqihem* ajatolláh Chomejní. Vedoucí šíitského představenstva je zároveň předsedou voleného parlamentu v Íránu. Hlavou státu je prezident a ministerský předseda. Ti jsou podřízeni *walí faqihovi*. I když je v Íránu teokracie, suniiti jsou proti teokratické vládě.

O přesnou formulaci, do jaké míry bude islám zasahovat v zákonodárství, se vedly dlouhé spory. Většinou šiíté si přáli, aby se islám stal „hlavním zdrojem“ v zákonodárství nebo „jedním z hlavních zdrojů“. Islám je hlavním zdrojem ústavy ve státech v okolí Perského zálivu. V Egyptě, který je znám svou sekularizací, je islám hlavním zdrojem, ale v Saúdské Arábii se považuje za hlavní zdroj sám Korán. Islám se tak podle posledního návrhu irácké ústavy stane spíše „jedním z hlavních zdrojů“ zákonodárství. Od nově navrhované ústavy se očekávají změny. Dále se vedly otázky, zda mohou být duchovní jmenováni do ústavního soudu.⁴⁷

5.3 Sajjid Rúholláh Músaví – Chomejní

Narodil se roku 1900 v Íránu. Vystudoval teologii a byl jmenován ájatolláhem,⁴⁸ a následně si osvojil jméno svého rodiště – Chomejní. Byl považován za velmi konzervativního náboženského teoretika. Nevyhnul se ani věznění, a též byl donucen k exilu. Chomejní byl roku 1963 vypovězen z Íránu, a tak odešel do Turecka, pak do Iráku, kde se usadil v Nadžafu, a následně pak do Francie, odkud řídil iránskou islámskou revoluci, která spočívala svržením šáha Pahlavího. Chomejní se vrátil zpátky do Íránu roku 1979 , kdy byly položeny základy iránského teokratického režimu. Byl prohlášen za vůdce iránské

⁴⁷ CVRKAL, Z., *Írán*, LIBRI, 2007, s.128-130

⁴⁸ *Ajatolláh* je nejvyšší titul pro znalce a vykladače Koránu a *mudžtáhid* je znalec *idžtihádu*- tzn. Kvalifikovaný a svobodný právní úsudek kompetentního znalce práva - *faqih*

islámské republiky a snažil se o svržnutí světského (západního) režimu íránského šáha Muhammada Rézy Pahlavího. Tento boj mezi náboženskými a světskými tradicionalisty a modernisty vyvrcholil v revoluci, která byla důležitým okamžikem pro Írán. Po revoluci se ajatolláh Chomejní stal novým íránským náboženským duchovním. Nastala nová diktatura, která spočívala ve schválení islámské republiky do ústavy. Chomejnímu se tak podařilo zakomponovat teokratické prvky do ústavy, a moc tak převzalo šíitské duchovenstvo. Nový režim se tak ihned dostal do konfliktu s USA. Později, roku 1980, nastala válka mezi Íránem a Irákem. Roku 1988 byl uzavřen mír, a také nastala smrt ájatolláha Chomejního. Po jeho smrti nastala nová vlna islámského fundamentalismu. Patří sem al-Kajdá vedena Usámou bin Ládinem, a též hnutí Talibán v Afghanistanu. Chomejní měl za hlavní cíl zachovat teokratickou republiku, zachovat šíitský islámský stát a vytvořit protizápadní, přesně řečeno protiamerickou protiváhu.⁴⁹

5.4 Sajjid Alí Chameneí

Jeho původ je odvozený od imáma Husajna. Narodil se roku 1939 ve městě Mašhad v Íránu. Byl žákem Rúholláha Chomejního. Byl také odpůrcem šáha Muhammada Rézy Pahlavího, který chtěl v zemi zavést liberalizaci. Po smrti duchovního vůdce Chomejního v roce 1989 se stal jeho nástupcem v Íránu Alí Chameneí až do současnosti. Byl povýšen na ajatolláha na doživotí. Má ve skutečnosti nejvyšší moc v zemi. Je velmi konzervativní a odpůrcem liberalizace Íránu. Tento duchovní vůdce je volen Radou expertů na doživotí. Potvrzuje volbu prezidenta, nebo jej odvolává, je vrchním velitelem ozbrojených sil, vyhláší válku, mobilizaci, mír, referendum, amnestii nebo zmírnění trestu, jmenuje nebo odvolává šéfa justice, ředitele televize, rozhlasu, velitele armády a bezpečnostních sil, dále velitele islámských národních gard a také řeší rozpory mezi mocí zákonodárnou, výkonnou a soudní. Alí Chameneí nepůsobil až tak autoritativně jako jeho předchůdce, proto se v zemi diskutovalo o hlavě státu, tedy prezidentovi, kterým se v roce 1997 stal umírněný duchovní Muhammad Chátamí. Pokusil se tak o liberalizaci režimních struktur. Cenzura byla zmírněna, v tisku se objevovaly kritické hlasy proti vládě. V roce 2000 po parlamentních volbách se tak podařilo docílit několika změn, jelikož v Íránu je moc prezidenta i parlamentu omezená. Po eliminaci volebními oponenty v parlamentu se tak v roce 2004 stal nový

---

⁴⁹ Rúholláh Chomejní – Dostupné na – <http://zivotopisyonline.cz/ruhollah-chomejni-1900-361989>
Rúholláh Chomejní – Wikipedie – Dostupné na - http://cs.wikipedia.org/wiki/Rúholláh_Chomejní

prezident Mahmúd Ahmadínežád, ve kterém získali vládnoucí konzervativci vítaného spojence. Ten je známý svými výroky proti Izraeli.

Nyní je současná situace v Íránu komplikovaná, jelikož velká část společnosti považuje za vhodné, aby došlo ke změnám. Ani zahraniční vztahy s USA nejsou na nejlepší úrovni, protože je Írán podezříván ze získání jaderné zbraně. V Íránu jsou ajatolláhem Chameneím některé žánry hudby zakázány z toho důvodu, že se neshoduje s hodnotami islámské republiky. Jde většinou o hudbu západního stylu. Hudba není v zemi vyučována ani praktikována. Večírky a podobná hudební stanoviště jsou přísně zakázány. Veřejné koncerty dostávají povolení jen zřídka. Mladí lidé se tomu brání tím, že večírky pořádají v soukromí. V roce 2005 byla distribuce hudebních alb zamítnuta.⁵⁰

Agentura Fars se vyjádřila: „*Je to lepší, že naše drahá mládež tráví svůj drahocenný čas v učení vědě a užitečných dovedností, a vyplňuje svůj čas sportem a zdravým odpočinkem namísto hudby.*”⁵¹

5.5 Postavení žen v šíitském Íránu

Jak je již zmíněno, žena je v islámské rodině připisována hlavně k domácímu prostředí. Muž má vůdčí postavení v rodině, a také vyživovací povinnost. Pokud ženy chtějí, mohou pracovat, avšak v zaměstnáních jako je soudnictví, armáda apod. Tuto možnost pracovat mají vyloučenou.⁵² Pokud jde o univerzity, uvádí se, že je mnohem větší počet studentek, než-li studentů. V Íránu tvoří dívky 64% studujících. Oproti Saúdské Arábii mohou ženy v Íránu řídit automobil, či pracovat na pozicích, kde se setkávají s muži. S rovnoprávností se nesetkáváme jenom mezi manželkami a manželi, ale také mezi svobodnými sestrami a bratry.⁵³

Nejviditelnějším projevem v íránské společnosti je segregace žen a mužů v dopravních prostředcích. Netýká se metra, ale například v autobusech, kde je vyhrazené místo vyloženě pro ženy v zadní části vozu. Taková omezení se nevztahují, pokud jde o taxíky, kde ženy a muži většinou sedí těsně vedle sebe.⁵⁴

5.6 Synkretická náboženství v Íránu

⁵⁰ Sajjid Alí Chameneí – Wikipedie – Dostupné na – http://cs.wikipedia.org/wiki/sajjid_A1%C3%AD_Chamenei

⁵¹ www.rave.cz/clanek/14397/iran-nabozenstvi-protihudbe

⁵² Srov. KROPÁČEK, *Islám a Západ*, s. 123

⁵³ FROUZOVÁ, M. Et al. *Závoj a džíny*, s. 20

⁵⁴ FROUZOVÁ, M. Et al. *Závoj a džíny*,

5.6.1 Víra Bahá'í

Toto monoteistické hnutí, které vzniklo v 1. pol. 19. stol. Centrum baháismu vzniklo v izraelské Haifě už před vznikem Izraele. Šlo o reformu islámu v tehdejší Persii. V Íránu je odvozené od ší'ý. Mahdí, který je šíity očekáván, podle víry bahá'í hovořil s muslimy pouze prostřednictvím tzv. Bábů. V roce 1844 se obchodník Sajjid Alí Muhammad ze Širazu prohlásil za Bába, protože ho tak považovali jeho stoupenci. Ohlašoval příchod mesiášského imáma. Název Báb znamená přístup k Božímu tajemství – brána. Tento pojem představuje význam vyššího poznání. Stal se tak zakladatelem hnutí bábismu, a také tedy zprostředkovatelem mezi 12. imámem (mahdí), který je podle šíitů očekáván v soudný den. V té době bylo jeho učení reformou šíitského islámu. A právě jeho učení obsahovalo prvky, které nebyly v souladu s islámem, až nakonec bylo učení pronásledováno. V jeho nauce se hlásalo, že v Sajjid Alím Muhammadovi (báb) se ukazuje Bůh, a je tedy zrcadlem Božím. Prvky jeho učení byly opravdu odlišné. Zrušila se šarí'a i ostatní zákony islámu. Směr modlitby se určoval podle bydliště, kde Báb bydlel. Posvátným číslem je devatenáctka, protože se tento počet arabských písmen vyskytuje v basmale. Rok měl podle něho 19 měsíců po 19 dnech, přičemž poslední měsíc byl měsíc půstu. Četlo se také 19 veršů z Bajánu. Právě pro jeho reformu a vzbouření proti tehdejšímu šáhovi, byl zakladatel zatčen a popraven roku 1850, a tak došlo k rozdělení hnutí. Mnoho z nich bylo nuceno odejít do exilu, především do Iráku. Jiní se přidali k náboženství baháístů. Sám Báb jmenoval za svého nástupce Mírzá Jahjá Subh-e Azala, ale větší vliv měl jeho nevlastní bratr Mírzá Husajn Alí **Bahá'ulláh**.⁵⁵ Stoupenci obou směrů (azalí a bahá'í) měli mezi sebou velké rozpory, ale větší moci dosáhl směr Bahá'ulláha. Báb za sebou nechal mnoho spisů, z nichž nejvýznamnější je *Baján* „Objasnění“, který obsahuje výklad nové doktríny.

5.6.2 Zásady víry Bahá'í

Stoupenci Bahá'í věří v Boha, jakožto Příčinu, který stvořil svět. Věří, že *završitelem* náboženství je Bahá'ulláh (Boží nádhera), žák Bába. Roku 1863 se prohlásil tedy za dovršitele nového Božího poslání, jak ho Báb předpovídal ve svém spise Bajánu. . Odklonil se ještě více od islámu a založil

⁵⁵ Naše současná náboženská scéna – Víra bahá'í – Dostupné na – http://www.sekty.cz/texty/netradični_nabozenstvi/kap3/virabah.html

náboženství **bahá'ismus**. Měl představovat nové, konečné zjevení pro celé lidstvo. Bahá'istické učení zahrnuje filozofickou, teologickou, sociální a kultovní část.⁵⁶ Základem je víra v jednotu všech náboženství, která si neodporují.⁵⁷ Skrze Boží projevy je možno lidem přiblížit Boha samotného. Tyto projevy jsou uskutečňovány skrze *boží učitele*. Aby byl lidem Bůh poznatelný, jsou proto potřeba Boží projevy, které jsou Božím poselstvím. Tyto projevy jsou známy jako sémitské už od doby Adama, Abraháma, Mojžíše, Ježíše, Muhammada až po Bába. Dále rozeznávají árijské projevy, mezi které patří Kršna, Zoroastra a Buddha. Bahá'í věří, že člověk má přirozenost jak hmotnou, tak duchovní. Duchovní přirozenost představuje skutečnou podstatu člověka, a hmotná stránka představuje naopak nástroj, skrze který je možné dojít k duchovnímu pokroku. Vytvořit harmonii mezi těmito dvěma stránkami, je pro člověka účelem života. Za jejich svaté Písmo jsou Spisy zjevené Bábem a Bahá'u'lláhem. Věřící věří, že jde o Boží Slovo, které je pro tento věk zjeveno lidstvu. Bahá'u'lláh zjevil během svého působení mnoho spisů, mezi které patří hlavní spis Kitáb-i-Aqdas (Nejsvětější kniha). V této knize jsou uvedeny základy Bahá'í práva a teologie. Další důležitou knihou je kniha Kitáb-i-Íqán, kniha Bahá'í Víry, ve které se Bahá'u'lláh zmiňuje o Božích Projevech, seslaných už v minulosti před ním. Bahá'ulláh byl vykázán do vyhnanství do Palestiny, kde později zemřel.

5.6.3 Principy Bahá'í učení

- Jednota Boha
- Jednota náboženství
- Jednota lidstva
- Odstranění všech forem předsudků

---

⁵⁶ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, Vyšehrad, Praha, 1993, s. 202-203

⁵⁷ Naše současná náboženská scéna – Víra bahá'í – Dostupné na – http://www.sekty.cz/texty/netradični_nabozenstvi/kap3/virabah.html

- Odstranění extrémů bohatství a chudoby
- Rovnost mužů a žen
- Harmonie vědy a náboženství
- Nezávislé hledání pravdy
- Světový mír
- Potřeba světového pomocného jazyka
- Potřeba všeobecného povinného vzdělání

Stoupenců tohoto náboženství je po celém světě asi 5 miliónů ve 247 zemích. V Íránu jich je více než 300 000, a íránskou ústavou nejsou uznány. Jsou v islámských zemích pronásledováni, a jsou jim proto odpírána rovná práva na vzdělání, zaměstnání, a jsou postihováni diskriminačními zákony a různými nařízeními. Jejich náboženské obřady nejsou dovoleny vykonávat. I když tato víra uznává jediného Boha, podstatnou odlišností od islámu, judaismu a křesťanství je ta, že bahá'ísti⁵⁸ uznávají příchod dalšího proroka po Proroku Muhammadovi. Tím prorokem je podle nich Bahá'ú'lláh.⁵⁹

---

⁵⁸ V dnešní době jsou bahá'ísti utlačováni a obviňováni. Jsou považováni za heretiky a ohrožitele státní bezpečnosti. Baháísti jsou tak obviňováni za špionáž pro Izrael, a za takový čin hrozí vysoký trest, za který mnoho takových bylo popraveno.

⁵⁹ Bahá'í – Wikipedie – Dostupné na – <http://wikipedia.org/wiki/Bahá'í>

6. NÁBOŽENSKÉ PROUDY ISLÁMU

Podle tradice prý Muhammad předpověděl, že jeho obec nezůstane ušetřena štěpení na sekty. Abdulláh b. Umar vypráví, že Prorok řekl: „Mému lidu se stane totéž co Izraelskému. Ti se rozdělili na sedmdesát dvě sekty, a můj lid se rozdělí na sedmdesát tři. všechny půjdou do pekla mimo jedinou.“ Druhé se zeptali: „kterou, Proroku?“ Právil: „Náboženství, jež vyznávám já a moji druzi.“ hadíth dle MIŠKAT⁶⁰

Pohled všech muslimů na úlohu vedoucího nebyl vždy stejně sdílen, a proto začaly vznikat různé podskupiny, a každá z nich vyznává jinou autoritu, jakožto duchovního vůdce. V průběhu let se ší'á rozdělila do mnoha větví, největší co do počtu stoupenců je **ismá'ílija**, a méně početnými ší'itskými skupinami jsou zejména **ismá'ílija** (z níž se vznikli např. Asasíni nebo extrémní alawité), dále **zajdíja** a **drúzové**. Všichni muslimové i přesto věří stejným základním hodnotám v islámu. Některé praktiky a obřady jsou ale odlišné.⁶¹

6.1 Ismá'ílija

Nazývá se též sab'íja, což znamená Sedmíci. Tento název je odvozen od sedmého imáma Ismá'íla ibn Dža'fara, syna Dža'fara as-Sádika. Ismá'ílija uznává určené pořadí prvních sedmi imámů. Od dvanáctníků se liším tím, že Ismá'ílija považují za sedmého imáma, kdežto dvanáctníci považovali za sedmého imáma Džafarova mladšího syna Músu al-Kázima. Jde o druhou největší šíitskou sektu, která je význačná svým extrémismem, a má počátky svého působení už v 8.století. Už v historii tato sekta dosáhla politických úspěchů, a díky ní je 10. století označováno století ší'y.⁶² Jsou považováni za méně konzervativní muslimy. Tato sekta uznává za svého 49. imáma Karima Agu Khana IV., tedy následovníka a potomka Muhammada. Je nazýván Hazar Imam, což tedy znamená, současný imám. Jsou mu odváděny části příjmů – asi 12% od ismá'ílitů z celého světa.⁶³ Na oplátku jsou tyto příjmy používány od nadace Agy Khana pro stavbu různých škol, nemocnic a dalších staveb.

---

⁶⁰ KROPAČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, Praha: Vyšehrad, Praha, 1993, s.177

⁶¹ Islámské sekty – darthmichaell stránky -Dostupné na – <http://www.ascendant.webgarden.name/menu/obsah/ve-eni/islam/islamske-sekty>

⁶² OSTŘANSKÝ, B. *Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti*, LIBRI, Praha, 2009, s. 93-94

⁶³ KROPAČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, Vyšehrad, Praha, 1993, s.196

Ismá'ílíja vlastní mnoho spisů hlavně z 10. a 11. století. Jedná se o spis nazývající „Kniha sdružující obě moudrosti“, kterou napsal perský básník Násir-e Chosraua. Ve spisu se věnuje souladu mezi řeckou filozofií a ismá'ílíjskou gnózí. Jejich učení je prodchnuto šíitskou esoterikou , gnosticismem . Esoterické učení je rozděleno na vnější a vnitřní. Vnější esoterika je šaría, a vnitřní učení představuje *ta'wíl* Koránu a šarí'y a nejzazší pravdy – *haqá'iq*, která je povolena studovat jen se souhlasem duchovenstva. Posledním pramenem je tzv. *Mubdí*, což znamená „iniciátor“, který odpovídá Plotínovi. V průběhu 10. století také novoplatonismus , křesťanství, staroperské a indické mýty Dále odmítají inkarnaci božství . Imám pro ně znamená hypostazi Slova neboli první projev vůle. Cizí jim nebyla ani východní indická nauka.

Dále se sekta vyznačuje radikalismem. Z ismá'ílíjské sekty vzešla různá bojová hnutí, například tzv. Qarmaté (9.-11.st.), kteří jsou jedni z nejstarších. Velmi ohrožovali sunnitský chalífát a ortodoxii. Jejich činy byli vraždy a loupeže.

V šíitském islámu se rozvinula do několika směrů nazývaných: **assasíni a drúzové**, které se odštěpily od sekty v 11. století. V té době se ismá'ílíja rozdělila na větev východní – *musta'lí* a západní – *nizáří*. V současné době patří k nejvýznamnějším hnutím ismá'ílíje **nizárijci, alawité** a též **drúzové**. Učení této sekty je rozšířeno převážně v Iránu, Pákistánu a Jemenu – kde převažují zajdovci ,a také ve východní Africe. V dnešní době je počet členů ismá'ílíjů – *Khodžů* odhadován na několik set tisíc. Žijí převážně v Indii, Pákistánu a ve východní Africe. Jejich modlitebny se nazývají – *džamat-cháma*, které slouží již i jako kulturní střediska.⁶⁴

6.2 Drúzové

Tato sekta vzešla již z ismá'ílíťů. Je považována za velmi extrémistickou. Vznikla v 10.století a muslimy je vnímána za kacířskou kvůli přijetí božství Hákima (r.1021). Ten údajně zmizel při vyjížděce na koni v okolí Káhiry. A tak jeho vyznavači věří v jeho druhý návrat. Jeho učení zahrnuje křesťanskou, židovskou a řeckou novoplatónskou filozofii.⁶⁵ Hákimovi projevují velkou úctu a nazývají ho „naším

---

⁶⁴ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, Vyšehrad, Praha , 1993,s.191,192.193,194,196

⁶⁵ Druze - [Http://translate.googleusercontent.com/translate_c?hl=cs](http://translate.googleusercontent.com/translate_c?hl=cs)

Pánem". Hákim je pro ně posledním projevem božství.⁶⁶ Drúzové převzali jméno od iránského mystika Muhammada Bin Ismaila ad Darazi. Jejich počet je odhadován na 3% v Sýrii. Mezi proroky nejvíce ctí Mojžiše, Ježiše a Muhammada. Do jejich náboženství patří tradiční iránské náboženství, neo-platonické myšlenky a súfijský mysticismus. V jejich sektě se používá zvyk endogamie a monogamie. Většina dívek se v nedávné době vdávala ve velmi mladém věku mezi 12 a 15 lety, a muži v 16 až 17 lety. Ženy chodí zahalené, a mají oproti tradičního islámu právo podílet se na radě starších.⁶⁷ Drúzske učení je esoterické povahy. Nepřejí si, aby byli obráceni na jinou víru. Věří v převtělování duší svých členů obce. Popírají Muhammada jako pečeť proroků, šarí'u ,a pět pilířů si vykládají liberálněji dle svých podmínek. Uznávají v prvé řadě Hákimovo božství, odmítají jiná učení, satana a nevíru. Přijímají pouze Boží činy , snaží se podrobovat Boží vůli, nelhat a myslet na své bližní. Věří v Hákimův opětovný příchod – *rad'za*, a ve spasení své obce. Drúzske společenství tvoří nezasvěcení a zasvěcení. Tito všichni tvoří drúzske duchovenstvo, dělíci se na několik stupňů. Zasvěcení mohou přijmout i ženy. Manželství bývají monogamní. Současný počet drúzů se odhaduje na necelý milion. Jsou většinou na území Sýrie a v severním Izraeli.⁶⁸

6.3 Alawité – Alawíja

Jde o šíitský směr, vyznačující se především uchováváním středoasijských pohanských zvyků a představ. Vycházejí též z ismá'ilíje. Je charakteristická svou radikálností. Tato sekta vznikla v 9. století, a její původní název byl *nusajrija* podle jedenáctého pobočníka imáma Muhammada ibn Nusajra (873).⁶⁹ Jejich náboženské praktiky jsou odlišné od hlavního islámského proudu. Jde tedy o šíitskou sektu, ohledně které se vedou spekulace, zda vůbec muslimskou je nebo není. Do jejich odlišných praktik patří, že neuznávají modlitbu pětkrát denně, neuznávají pět pilířů islámu, neuznávají právo šaría, a pouť do Mekky též pro ně není povinná. Muži nejsou nadřazováni ženám, tudíž ženy nenutí nosit zahalenou hlavu. Obřad se u nich nazývá *semma*.⁷⁰ Jejich učení zahrnuje jednak starověké astrální kultury, šamanismus a některé prvky křesťanství. Základem učení je dogma o třech božských principech; smysl,

---

⁶⁶ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Vyšehrad, Praha, 1993, s. 198

⁶⁷ Druze - http://translate.googleusercontent.com/translate_c?hl=cs

⁶⁸ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*. Vyšehrad, Praha, 1993, s. 198-199

⁶⁹ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, Vyšehrad, Praha, 1993, s. 196

⁷⁰ Alevité – Náboženství (Český rozhlas) Dostupné na - http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/_zprava/371278

jméno a brána. Za nejvyšší osobu svaté trojice pokládají Álího. Nový název Alawité získali již v minulém století právě po Alím, ke kterému mají vřelý vztah a pokládají ho téměř za ztělesnění Boha. Uznávají Álího za inkarnaci božství, a též věří ve stěhování duší.

Alawité jsou právě proto spojovány s křesťany, jimž se říkalo *nasára*, jelikož má ve svém učení mnoho křesťanských prvků. U této sekty je zajímavé, že používá některé liturgické prvky z mše, slaví vánoce a velikonoce a používá křesťanská jména.⁷¹ Jejich modlitebním centrem není mešita, ale kulturní středisko. Ve městě Malatyi v Turecku je největší jejich modlitební středisko. Modlitby se uskutečňují každý pátek. Hlavním představitelem je Hasam Meseli. Následují cestu nastoupenou Atatürkem, tedy v čele místnosti visí velký portrét Atatürka, a vedle něho je obrázek Álího ibn Abí Tálíba. Alawité, jakožto odnož šiitů, mají s šiitskou stranou společnou lásku k Alímu a dvanácti imámům. Alawitům je vytýkána jejich levicovost a hlavně vlašná víra. Jsou považovány muslimy za kacířskou odchylku. Už po staletí jsou pronásledováni a vyobcováváni. Hlavním znakem alawitské církve je **humanismus**. Děti jsou povinny se ve školách učit sunnitský výklad islámu. V alawitských oblastech, především v oblasti pobřeží a pruh uprostřed Turecka, jsou sunnity stavěny mešity. V současné době jsou alawité v Turecku velmi diskriminováni. Jsou napadáni, v roce 1995 došlo při náboženském a kulturním festivalu v Sivasu k napadení těchto umělců, a poté k usmrcení. Žijí převážně v severovýchodní Sýrii a na jihu Turecka. Tvoří asi 20% obyvatel v Turecku, a jsou odlišní od alawitů v Sýrii. V Evropě je jedna třetina alawitských muslimů. Asi 3 milióny alawitů žije také v Turkmenistánu a Íránu. V nynější době se tímto případem zabývá i Evropská unie, která řeší jejich zrovnoprávnění. Početní jsou též v Německu.⁷²

6.4 Zajdija

Je islámská šiitská sekta, která je pokládána za nejumírněnější proud ší'ity. Od sunnitů se liší jen nepatrně. Zakladatelem byl Zajda ibn Alí roku 695 – 740, který byl pravnukem Álího. Členové této sekty se nazývají „zajdovci nebo pětníci.“ To proto, že uznávají pět imámů. Pátým imámem je označován právě Zajda. V 10.století zajdija zakotvila v Jemenu, kde jejich dynastie, zvaná mutawakkilovská, vládla až do

⁷¹ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, Vyšehrad, Praha, 1993, s. 196

⁷² Alevité – Náboženství (Český rozhlas) Dostupné na - http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/_zprava/371278

roku 1962. Mnoho jemenských kmenů se v současnosti hlásí k zajdovskému vyznání. Ve své věrouce zaujímají učení mutazilů, která pojednávají o svobodně lidské vůli a stvoření Koránu.⁷³ Oproti šíitům odmítají zapření víry – *taqíji* a súfismus. Dále nepřijímají přisuzování božských vlastností Alíjovcům, tezi skrytého imáma, dále světské požitky a mystické nauky.⁷⁴ Jejich učení zahrnuje duchovní a mravní čistotu, a vedení skromného života. V jejich společenství imámy volí představitelé kmenů, a výjimkou není ani vícero imámů zároveň. V roce 864 se jim podařilo nastolit teokratický stát v severozápadní tehdejší Persii, jenž existoval do 12. století. V současné době stoupenci zajdíji žijí převážně v Íránu, Saudské Arábii a Jemenu.⁷⁵

7. MORÁLNÍ SYSTÉM ISLÁMU

Islám vytvořil účinný morální systém a právní záruky, aby zaručil dodržování univerzálních práv. Tyto základní práva by měli **muslimové** dodržovat za všech okolností. Do morálních zásad patří jak kladné závazky, které se mají dodržovat, tak zákazy, kterým by se měl věřící vyhnout. Cílem těchto zásad je, aby se v člověku vybudovala silná a mírná duše, správné uvažování a zdravé tělo. Islámu je morálně dobré to, co prospívá jedinci a společnosti, a morálně špatné to, co mu škodí. Aby takový mohl být věřící muslim, islám proto stanovil určité zásady:

1. Vyznávat jedinstvo Boží a proroctví Muhammadovo smysluplným a oddaným způsobem
2. Pravidelně dodržovat denní modlitby
3. Platit náboženskou daň, která je známa jako almužna chudým
4. Dodržovat půst svatého měsíce ramadánu
5. Alespoň jednou za život vykonat pouť do svatého města Mekky.

Islám velmi zdůrazňuje lásku Boží a lásku k člověku, a také varuje před přílišným formalismem. V Koránu se čte:

⁷³ OSTŘANSKÝ, B. Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti, LIBRI, Praha, 2009, s.221

⁷⁴ Zajdíja – Lecyklopaedia – Dostupné na – <http://leccos.com/index.php/clanky/zajdija> 25.6. 2011

⁷⁵ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu.*, Vyšehrad, Praha, 1993, s.187

„Není zbožnosti v tom, když obracíte tváře své směrem k východu anebo k západu, však ten jest zbožným, kdo uvěřil v Boha, v den soudný, v anděly, Písmo a proroky, a ten, kdo z lásky k Bohu dává z majetku svého příbuzným a sirotkům a nuzným a poutníkům a prosícím a na otroků vykoupení, a ten, kdo modlitbu dodržuje a dává povinnou almužnu. A zbožní jsou ti, kdož úmluvy své dodržují, když je jednou uzavřeli a kdož trpěliví jsou v protivenství, v neštěstí a v dobách zlých. Tito jsou spravedliví a tito jsou, kdož se bojí Boha.“ (Korán, 2:177)

Jak tento verš ukazuje, člověk my měl být velmi zbožný a bohabojný. Muhammad dostal první zjevení Koránu v roce 610, tehdy mu bylo 40 let. Další zjevení pokračovala 23 let. Tato zjevení se objevovala s přestávkami po částech.⁷⁶ Poslední zjevení se objevilo Prorokovi v roce 632, asi 82 dnů před jeho smrtí. Výsledkem zjevení je tento verš: **„Dnešního dne jsem pro vás dovršil vaše náboženství a naplnil nad vámi své dobrodiní a zlíbilo se mi dát islám jako náboženství.“** (5,3) Tak Arabové obdrželi náboženství islám, které jim Bůh seslal.⁷⁷

Muslimové mají tyto čtyři pravidla:

1. Víra by měla být opravdová a upřímná;
2. Být připraveni víru ukázat ve skutcích dobročinnosti ve vztahu k bližním;
3. Být dobrými občany a podporovat společenské organizace;
4. Duši mít pevnou a za všech okolností neotřesenou;

Tato měřítko pro posuzování jsou tzv. Jádrem, kolem kterého by se morální chování mělo oscilovat. Islám sice vytváří zákazy a příkazy, ale snaží se vložit přesvědčení do srdce člověka, že jeho skutky jsou viděny Bohem. Pokud by člověk chtěl, může se skrývat před celým světem, podvést kohokoli, ale nemůže před Bohem utéci, skrývat se, nemůže ani Boha podvést, ani prchnout z Jeho pout.

---

⁷⁶ Islámská nadace v Praze, 5. vydání, Praha, Ústředí muslimských obcí, 2009, ISBN 978-80-904373-0-2

⁷⁷ HRBEK, I. (překlad) *Korán*, reprint 1.vydání z roku 1972, ACADEMIA, Praha, s.600-601

Podle islámu je spokojenost cílem života. Tímto činem dosáhl tak největšího měřítka morálky a morálního rozvoje. Tato ustanovení, která byla zjevena Bohem, se považují za hlavní zdroj vědění. Tato cesta dodává morálním normám trvalost a stálost morální úrovní. V islámu je důležitá morální pevnost. Je zakázáno, aby se islám vykládal falešně, se smyslem pro inovaci, aby nevznikaly nové morální ctnosti, a nesnižovala se důležitost pevně daných morálních norem. Islám klade morální hodnoty v individuálním, ale i kolektivním životě. Jedná se o vztahy v rodině, činnosti člověka ve výchovné, hospodářské, politické a právní oblasti. Islám se uplatňuje jak ve vztazích v rodině, tak i ve společnosti. Dá se říci, že praktické uplatnění morálních zásad islámu je univerzální pro všechny sféry života. Člověk má tak vytvořený životní systém, který je odproštěn od všeho zlého, a je založen na všem dobrém. Lidé jsou vedeni, aby dodržovali ctnosti, a vyhýbali se nectnosti. Aby zavrhovali zlo a podporovali dobro. Ti, kteří tyto zásady a normy dodržují, se nazývají muslimové. Ve společenství, které se nazývá *umma*, jde o snahu prosazovat dobro a zlo, aby bylo potlačeno nebo vymýceno. Zde uvedu některá základní morální naučení islámu pro různé aspekty života muslima. Tato morální naučení se týkají chování muslima, a také i jeho společenské zodpovědnosti. Islamisté zdůrazňují laskavost a zájem o druhé.

Morálka v islámu zasahuje všechny oblasti lidského života. Korán je naplněn morálními principy.

7.1 Bohabojnost

V Koránu je bohabojnost zmiňována jako nejvyšší vlastnost muslima: „Avšak nejvznešenější z vás před Bohem je ten, kdo je nejbohabojnější – a Bůh je vševědoucí a dobře zpravený.” (49:13) Korán neustále zdůraňuje tyto hodnoty, jako je pokora, pravdivost, skromnost, trpělivost, ovládání vášní a tužeb, bezúhonnost, plnění vlastních slibů a vytrvalost. Dále v Koránu čteme: „A Bůh miluje vytrvalé.” (3:146)

„Pospíchejte k milosti od Pána svého a k zahradě, jejíž šířka se rovná nebesům a zemi a jež připravena je pro bohabojné, kteří rozdávají almužny ve štěstí i v neštěstí, a kteří krotí hněv svůj a odpouštějí lidem. Bůh věru miluje ty, kdož dobro činí.” (3: 133-134)

„Synáčku, dodržuj modlitbu, přikazuj vhodné a zakazuj zavrženíhodné! Buď trpělivý vůči tomu, co tě postihne, neboť to patří k podstatě věcí! Neodvracej tvář svou od lidí a nechod' naduté po zemi, nebo Bůh věru nemiluje domýšlivé vychloubače ! Buď umírněný v chůzi své a ztišuj hlas svůj, vždyť nejodpornější z hlasů všech je věru hlas oslů.” (31: 17-19)

Morální chování muslima , vyjádřil Prorok takto:

„Ó Bože! Ty znáš nepoznatelné a jsi všemohoucí, nech mě žít, pokud víš, že život je pro mě nejlepší. Dej mi zemřít, pokud víš , že smrt je pro mě nejlepší. Necht' zůstanu bohabojným v soukromí i na veřejnosti, mluvím spravedlivě v hněvu i v radosti, chovám se skromně ve stavu chudém i bohatém,...“ (an-Nisá'í č.1288)

7.2 Společenská zodpovědnost

Povinnost každého muslima je podle Koránu a sunny projevat společenskou zodpovědnost, která je založena na laskavosti a zájmu o druhé. Především jde o nejbližší rodinné příslušníky – rodiče, manželka nebo manžel, děti, ostatní příbuzní, sousedi , přátelé, známí, vdovy a sirotci, pak ostatní muslimové, a ostatní lidé, zvířata, příroda. Islám buduje vyšší systém morálky, při níž si lidstvo očišťuje svou duši od sobectví, žádrostivosti, týrání a nedisciplinovanosti. Islám vytváří pocit morální zodpovědnosti, a přivádí lidstvu mír, štědrost, laskavost, soustrast a slitování, spravedlnost a pravdivost ve všech situacích.

7.3 Rodiče

Důležitou součástí muslimského života je velké prokazování úcty a víry rodičům. V Koránu se píše:

„Pán tvůj rozhodl, abyste nikoho kromě Něho neuctívali a abyste rodičům dobré prokazovali. A jestliže jeden či oba z nich u tebe zestárnou, neříkej jim “Fuj!” a neodbývej je stroze, nýbrž mluv s nimi slovem laskavým! Skloň k nim oběma z milosrdenství křídla pokory a řekni. „Pane můj, smiluj se nad nimi oběma, tak jako oni mě vychovali, když jsem byl malý!” (17:23-24)

Vřelý vztah je důležitý také ve vztahu k příbuzným a sousedům. V Koránu se píše: „A dávej příbuznému po právu, a také chud'asovi a po cestě Boží jdoucímu, však nerozhazuj rozhazováním.” (17:26)

7.4 Sousedi

Prorok řekl : „Není věřícím ten, kdo jí dosyta, když jeho souseď vedle něj hladoví a on o tom ví.” (at-Tabarání – al Bazzár. Al-Haithámí v Mudžama az-Zawáid č. 167/8)⁷⁸

8. Sajjid Alí al-Sistání – vůdce šíitů

---

⁷⁸ Islámská nadace v Praze, 5. vydání, Praha, Nakladatelství Ústředí muslimských obcí , 2009, ISBN 978-80-904373-0-2, s. 8,34,35,36,37,38,39

Je **nejvyšší** náboženskou autoritou iráckých šíitských muslimů (velký ajatolláh), a také vůdce *Hawz* v Nadžafu. Je konzervativním náboženským a politickým vůdcem, který se drží tradice. Je jedním z nejvyšších a nejvlivnějších šíitských duchovních pro šíity v Iráku, ale i pro šíity po celém světě. Narodil se 4. 8. 1930 v Íránu v městě Mašhad, kde jsou nejposvátnější šíitské svatyně. Od roku 1992 působí v Iráku. Pochází z náboženské rodiny učenců. Jeho dědeček, po kterém byl jmenován, byl slavný učenec. Sistáního rodina pochází z Isfahánu. Jeho praotec byl jmenován Sheikem ul-islam (tzn. Šejch al-islam) během období Safavid, což je nejvýznamnější dynastie vládnoucí v Íránu.

Název Sistan je odvozen od slova Sakastan. Provincie Sistan a Bahíčistán, je jednou ze 30 provincií v Íránu. Nachází se v jihovýchodní části země, kde hraničí s Pákistánem a Afghánistánem. Tam se jeho praotec usídlil se svými dětmi. Odtud vzniklo jeho jméno „Al – Sistání“ , a i jeho pravnuk nosí toto jméno a titul.

Sistání se jako dítě učil náboženskému vzdělání ve městě Mašhad. Už v pěti letech studoval svatou knihu Korán. Dále v roce 1949 ve svých 19-ti letech pokračoval ve studiu v šíitském svatém městě Qom v Íránu, kde se setkal s mnoha šíitskými duchovními. Poté, co strávil několik let studia v tomto městě, roku 1952 odešel do Iráku, kde dále studoval v městě Nadžaf u velkého Ajatolláha Abu al-Kásima al-Chú'í.

Tento odchod byl jeho rozhodující bod v jeho kariéře. Sistání byl v roce 1960 jmenován náboženskou hodností *Mardžá* pod vojenskou diktaturou iráckého prezidenta Abdala Karima Qásima. *Mardžá'* je označení pro muslimského učenec, který má pravomoc výkladu islámského práva , a dává pokyny šíitským muslimům. Ve svých 31 let ajatolláh dosáhl nejvyšší úrovně plnění tzv. *Idžtihádu*, tj. Termín z islámského práva, který popisuje v soudním rozhodnutí proces tvorby nezávislým výkladem legálních zdrojů, Koránu a *Sunny*. Má tedy pravomoc uplatňovat svůj vlastní úsudek v náboženských otázkách. Právo udělovat povolení má podle *hawza* pouze nejpokročilejší duchovní do praxe *ižtihád*. Sistání je uznávaný mezi všemi muslimy na světě., především v Iráku, Íránu a také v Libanonu. Tento vůdce muslimů přežil povstání proti šíitům.

8.1 Politické názory Sistáního

Podporuje islámský stát, ale ne teokracii jako v sousedním Íránu. Sistání řekl, že žádný zákon v Iráku by neměl být v rozporu s islámskými principy, a chce, aby byl islám uznán v právu jako náboženství

většiny iráčanů. Podporuje islámský stát, který je kompatibilní s volbami, svobodou náboženského vyznání a jiných občanských svobod. Vzдорoval americkým úřadům, když jejich plány byly v rozporu s jeho názory!

8.2 Velký Ajatolláh a jeho vliv

Sistání se povýšil do hodnosti velkého Ajtolláha po smrti Chú'ího v roce 1992. Byl zvolen za nejdůležitější hlavu *hawzy* – což jsou sítě škol v Nadžafu, neboli intelektuální centrum, které také slouží pro náboženské a politické autority. Nadále zemřel duchovní v Iráku Mohammad Sadeq al-Sadr, který byl popraven. Tím se stal al-Sistání v Iráku duchovním vůdcem. Následoval Chú'ího v názoru, že by mělo být duchovenstvo odděleno od politiky a zároveň se chránit od politických zápletek. I když se al-Sistání v politice neangažoval, i přesto byl politickou stranou Bass obtěžován. Mnohokrát se odpůrci al-Sistáního snažili o atentáty na jeho osobu už během devadesátých let. Po šíitském povstání byl následně uvězněn do domácího vězení, kde měl přesto velký vliv na irácký šíitský lid.

Je také autorem mnoha šíitských knih, které se týkají islámské jurisprudence. Je též považován za jednoho z nejlepších náboženských autorit ve světě.

8.3 Strana Bass

(strana arabského socialistického odboru) Zatímco při perzekuci bylo mnoho šíitských duchovních zabito, al-Sistáního se to nedotklo. Po pronásledování šíitských duchovních byla i Sistáního měšita zavřena v roce 1994, a znovu byla otevřena až po americké invazi v Iráku v roce 2003. Je považován za patrona několika předních šíitských charit, a pro většinu náboženských škol a mešit poskytuje finanční podpory. Jeho další úlohou Ajatolláha je dohlížet na částky ve výši miliónů dolarů. Podporoval finančně mnoho studentů, okolo 35 tisíc studentů v Qommu, 10 tisíc ve městě Mašhad a 4 tisíce v Isfahámu. Poskytování peněžních prostředků se také týká humanitární činnosti pro potřeby šíitských komunit, pro stavbu obydlí a zdravotní péče. Tyto finanční prostředky jsou získávány z náboženské daně (zakát) od věřících. Sistáního organizace poskytuje též informace, pokyny a vzdělání ostatním šíitům po celém světě. Pro poskytování těchto informací v globální síti slouží dva velké servery, založené v Kalifornii.

Skrze tuto síť má tak Sistání vliv na šíity po celém světě. Další jeho činností bylo dohlížet na síť zástupců tzv. Wakil, kteří prosazují své názory. V Iráku se uplatňuje i v politice, a prosazuje . *fatwu*, a vyzývá všechny šíitské ženy volit. Vůdce trpí dlouhodobě srdeční chorobou, a proto odcestoval do Londýna na léčení. Bylo to poprvé, kdy po dlouhé době opustil svůj domov v Nadžafu.

8.4 Role v současném Iráku

Od roku 2003, kdy se uskutečnila americká invaze, vůdce Sistání hraje čím dál větší politickou roli v Iráku.

I když se do politiky více zapojoval, nikdy ne přímo, ale přes zástupce. Právě proto nabádá irácké šíitské duchovenstvo, aby se nezapojovalo do politiky. Sistání je považován za umírněného člověka. Západní média ho nazvala za „nejvlivnějšího“. Po invazi vydal *fatwu* v roce 2002, kde vyzýval šíitské duchovenstvo, aby se zapojilo do politiky. Úkolem bylo vést masy k tomu, co vidí jako „jasnější rozhodnutí“. Sistání nebyl nikdy zapojený přímo, jenom prostřednictvím svých zástupců. Jeho volání bylo po vzniku ústavního shromáždění, a později též požadoval přímou volbu. Bylo to vnímáno jako jistá cesta skrze dominanci šíitů přes vládu v Iráku. Šíité tvoří asi 60 procent obyvatelstva. Není pochyb, že vůdce zkritizoval americké plány ohledně irácké vlády, že tato není dost demokratická. Sistání naléhal v prohlášení z roku 2004, že lidé by si měli uvědomit, že to byly „důležité věci“, a také doufal, že volby, ke kterým lid vyzval, budou svobodné a spravedlivé, za účasti všech iráčanů. Proto také ženy měly povinnost nábožensky hlasovat, i když jejich manželé měli zakázáno hlasovat. K volbám má pozitivní vztah, neboť podle něho vyjadřují legitimní vůli iráckého lidu.

Sistání řekl: „*Amen, ženy, které vyjdou do volebních středisek v den voleb, jsou jako Zainab, které vyšly do Karbali*“.

Dále je odpůrcem sektářského násilí a podporuje jednotnost Iráku. Roku 2007 , mělo dojít k údajnému spiknutí zavraždit Sistáního, ale bylo zmařeno.

Sistáního stránky napadli hackeři dne 18.9. 2008. Šlo o napadení stovek šíitských internetových stránek. Jedná se o hackery, ne skupiny – XP, se sídlem ve Spojených arabských emirátech. Salafští muslimové, kteří následují přísnou formu sunnitského islámu, jsou údajně spojeni s hackery. Bylo napadeno 300 internetových stránek, včetně Al-Beit, což jsou stránky ajatolláha Sistáního jsou to největší šíitské

webové stránky na světě. Jednalo se o „největší wahhábitský útok hackerů“ v posledních letech. Skupina (XP) odsuzovala šíitské úředníky a víru. Objevila se i legrace ze Sistáního a jeho šíitské rady.

8.5 Kritika Al-Sistáního

Během pátečního kázání v lednu 2010 saudský duchovní Mohammad Al-Arifí vydal ostrou kritiku na Al. Sistáního. Volal, že je “ateista” a “zkažený”, což vyneslo veliké pobouření u šíitských muslimů po celém světě. Např. I Hizbaláh odsoudil tento útok na Sistáního za velice “nešťastný”, a chválil vůdce jako jednoho z nejvýznamnějších osobností šíitského islámu. Al-Arifí veřejně odcouval z rady nejvyšší saúdské kleriky.

8.6 Názory a edikty Al-Sistáního

Tzv. Ahlal-Kitáb (lidé knihy) jsou Židé a křesťané. Sistáního názor je, že to považuje za rituálně čisté.

8.6.1 Interupce

Sistání neumožňuje přerušování těhotenství, kromě případů, kdy je zdravotní riziko pro těhotnou matku.

8.6.2 Přijetí – adopce

Je dovoleno adoptovat děti, považovat je za naše vlastní děti? Odpověď zní, že jest přípustné, aby osoba mohla přijmout dítě, ale dítě se nepovažuje za jejich syna nebo dceru. Přijaté dítě pak ale nedědí.

8.6.3 Alkohol

Není přípustné pít alkohol. Dále není možno se zapojit do činnosti prodávání alkoholu.. Sistáního názor na muslimy jíst v nemuslimské nebo muslimské restauraci, kde jsou nabízeny halál (dobré) potraviny a zároveň i alkohol: Odpověď zní, že pokud se alkohol u stolu nekonzumuje, nemůže se nic špatného namítat.

V Íránu mladí lidé nemají možnost žít společensky tak, aby se mohli seznamovat. Povoleny jsou pouze kina. Pořádají proto party uvnitř ve svých bytech, nikoli na veřejnosti. Jelikož alkohol není možno v Íránu koupit, je kupován nelegálně na černém trhu nebo je vyráběn doma.

8.6.4 Umělé oplodnění

Sistání neumožňuje umělé oplodnění za žádných okolností. Ten, jehož sperma bylo použito v procesu pro oplodnění, bude považován za otce a použije se dědické právo.

8.6.5 Zvířata

Nejen ajatolláh, ale i většina učenců považuje psy za nečisté, ačkoli se domnívá, že kočky jsou čisté. Pes je přípustný za předpokladu, aby hlídal ale i tak je považován za madžís (nečisté).

8.6.6 Holení

Je přípustné, aby byly vousy oholené za obtížné situace? Sistáního odpověď zní, že si muslim nemá holiť vousy. Délka vousů má být viditelná a mají se pěstovat dlouhou dobu. Pokud je muslim nucen se oholit, je to dovoleno jen ze zdravotních důvodů či z příčiny posměchu a ponížení .

8.6.7 Oblečení

Sistání se drží tradice v oblečení pro muže i ženy, tudíž by nemělo být vyzývavé.

8.6.8 Antikoncepce

Pokud to neznamená újmu pro uživatele, Sistání umožňuje antikoncepci. Povoluje používání nitroděložního tělíška a i jiné antikoncepce, za předpokladu, že nepředstavují vážnou újmu na zdraví ženy, a také, že při zavedení tělíška nepředstavuje tento akt nic s sexuálním zaměřením. Mělo by být provedeno v rukavicích. Dále by nemělo být nitroděložní tělíško používáno jako pomůcka k potratu po jeho implantaci v děloze.

8.6.9 Stolní hry

Jde jen o několik vybraných her, které jsou islámem zakázány. Otázka zní, zda mohou lidé kromě šachů a vrhcábů pro radost, také hrát jiné hazardní hry? Odpověď zní, že je zakázáno hrát hazardní hry bez sázky.

8.6.10 Tanec

Tanec na veřejnosti je al-Sistáním zakázán. Je zakázán, pokud je to v rozporu s náboženskou výchovou. Povolen je pouze u malých dětí.

8.6.11 Magie

Všechny formy magie jsou zakázány.

8.6.12 Sebeukájení

Je přísně zakázána za všech okolností. Není zakázána v případě, pokud ji mužovi vykonává jenom jeho vlastní manželka.

8.6.13 Hudba

Co je v hudbě halál a harám? Špatné písně jsou ty, které vyvolávají sexuální žádosti a podporuje nestabilní či ponižující chování . Halál jsou písně, které duši povzbuzují, např. Náboženské písně a chvály, věnované Proroku Muhammadovi.

Právě proto mnoho mladých lidí v Íránu tráví volný čas převážně v nákupních centrech, neboť tanec hlavně pro ženy je zakázán.⁷⁹

---

⁷⁹ Velké Ayatollah Ali al-Sistani – Dostupné na – <http://velke-ayatollah-ali-al-sistani.navajo.cz/> > Ali al-Sistani - Wikipedia Dostupné na -http://en.wikipedia.org/wiki/Ali_al-Sistani

9. Morálka v islámu

Morálka v islámu vychází ze zásad víry:

1. Bůh je Stvořitelem a zdrojem veškerého dobra, pravdy a krásy;
2. Člověk je zodpovědným, důstojným a ctihodným služebníkem svého Stvořitele;
3. Bůh určil vše na nebi a na zemi do služby lidstvu;
4. Díky Svému milosrdenství a moudrosti Bůh neočekává od člověka nemožné, a ani ho nebude volat k zodpovědnosti za něco, co přesahuje lidské možnosti. Bůh ani nezakazuje, aby se člověk těšil z životních radostí;

5. Umírněnost, praktičnost a rovnováha jsou zárukou vysoké soudružnosti osobnosti a zdravé morálky;
6. Všechny věci jsou v zásadě povoleny s výjimkou věcí, jež jsou označeny jako povinné a jež se musejí dodržovat. Člověk se musí vyhnout tomu, co je označeno jako zakázané;
7. Konečnou zodpovědností člověka je zodpovědnost před Bohem, a současně jeho nejvyšším cílem je spokojenost jeho Stvořitele.

Islám má mnoho morálních rozměrů. Morálka v islámu řeší vztah k Bohu, ke svému Já, k bližním, vztahy mezi lidmi a také různým stvořením na zemi i ve vesmíru. Muslim si musí dávat pozor na své jednání, pocity, myšlenky a záměry. Muslim by měl ve svém životě prosazovat to, co je dobré, a vyhýbat se tomu, co je špatné. Jeho cílem jsou pravda a ctnost. Muslim se snaží být ve svém vztahu k Bohu poslušný a přemýšlet o Něm. Pochopitelně že takové chování utváří i vztah k lidem. Tak jako respektuje svá vlastní práva, měl by respektovat i práva druhých. Měl by se snažit o to být upřímný, zdvořilý, v mysli čistý a pokojný. Jeho morální povinností je, se chovat lidsky, být počestný, toužit po vědění, nebýt marnivý, zbytečně nic nepřehánět, umět napravovat své chyby a pomáhat almužnami chudým. Nebýt sobecký vůči ostatním, a pamatovat na to, že ostatní lidé s ním sdílejí svět.⁸⁰

---

⁸⁰ ABDALATI, H. *Zaostřeno na islám*, Praha, Kuwait: International Islamic Book Center, 1993, s.29-30

10. Dovolené a zakázané v islámu

10.1 Islámské zásady

Nejprve si vysvětlíme, co znamená tzv. *Halál* (dovolené) a *harám* (zakázané) a *makrúh* (zavrženíhodné).

Al-Halál znamená, co je dovoleno Alláhem, a *Al-Harám* je zakázané, co Alláh jasně zakázal. *Al-Makrúh* znamená nižší stupněň *harám*, je to něco, s čím Bůh nesouhlasí, ale trest není takový, jako za *harám*.

1. Za základní zásadu se pokládá přípustnost všech věcí;
2. Jedině sám Alláh má právo k povolením a zákazům;
3. Nemyslitelné je zakázání povoleného a povolení zakázaného, neboť to se podobá polyteismu;
4. Je-li něco zakázáno, je to proto, že je to škodlivé;
5. Co je zakázané, je nadbytečné, a co je povolené, je dostačující;
6. Zakázáno je vše, co vede k zakázanému;

7. Je zakázáno lživě vydávat zakázané za povolené;
8. Ani dobré úmysly nečiní zakázané přijatelným;
9. Co je pokládáno za pochybné a nejisté, je nutno se tomu vyvarovat;
10. Zakázané je zakázáno všem;
11. V případě nutnosti jsou možné výjimky.

10.2 Islámské principy dovoleného a zakázaného v předislámské době

V dávné době, než se stal islám vedoucím náboženstvím muslimů, byla otázka, co je dovolené nebo zakázané. Pro Araby byl předislámský směr buď extrémně doprava, nebo extrémně doleva.

Už před příchodem islámu byli lidé zmatení o tom, co by nemělo být povoleno a zároveň, co by mělo být zakázáno. Zakazovalo se mnoho dobrého a čistého, a naopak dovolovalo se mnoho škodlivého. V těchto věcech lidé zacházeli často do extrémů. V otázkách povoleného a zakázaného byli Arabové před příchodem islámu dalším příkladem naprostého zmatení. Bylo povoleno pití alkoholu, mučení, horší zacházení se ženami, nebo přehnané brání úroku. Ti, kdo byli pod vlivem ďábelské mysli, své děti zabíjeli a další do této činnosti sváděli.

Bůh proto praví:

„A takto zkrášlili ti, kteří jsou jimi přidružováni, mnohým modloslužebníkům zabíjení jejich dětí, aby je v záhubu uvrhli a náboženství jejich zatemnili.“

(Anam 137)

Důvodem, proč tito „přidružovaní“ přesvědčovali otce dětí, aby je zabíjeli, byla chudoba, či neúcta k narození dcery. Způsoby zabíjení byly tvrdé, děti se pohřbívaly za živa, nebo jim byla podříznuta hrdla. Tito lidé měli společné vyhýbání se pivu nebo požívání různých typů zeleniny. Podivné bylo, že tyto praktiky byly součástí jejich náboženství pod domněnkou, že to byl Alláhův příkaz. Bylo to ale falešné tvrzení.

A říkají: „tento dobytek a tyto plodiny jsou zasvěceny, a smí z nich pojídat jen ti, jimž to dovolujeme” - podle úsudku jejich. A jsou také zvířata, na nichž je zakázáno jezdit anakládat⁸¹ na ně, a také ta, nad nimiž nepronášejí jméno Boží, vymýšlejíce si lži o NĚm. Avšak On je odmění za to, co si vymýšlejí. „ (Anam 138)

Byl zde omyl těch, kteří dělali *halál* ze zakázaného a *harám* z dovoleného, což Korán odhalil.

„Ztrátu utrpí ti, kdož své děti zabíjejí z hlouposti a nevědomosti, i ti, kdož proti Bohu lži si vymýšlejí zakazující to , co jim Bůh jako obživu uštědřil. Zbloudili již a nejsou správnou cestou vedeni.”

(Anam 140)

„Když přišel islám, byl určitý zmatek, co je dovolené a zakázané. Bylo nutné odstranit tento zmatek jasným výkladem Koránu. Na těchto zákonných principech stála pravda, co je *halál* a *harám*. Tento princip spravedlnosti vnesl určitá pravidla ohledně zakázaného a dovoleného. Zaujímaví pozicí mezi napravo a nalevo se tak stala muslimská Umma. Tu Alláh popsal za nejlepší, která kdy povstala mezi lidmi (Imran 110), a za tzv. “obcí vzdálenou krajností” (Baqara 143).

10.3 Povolnost věcí

Esl – neboli princip, jenž je stanovený islámem je, že stvořené věci Bohem jsou samotným prospěchem z nich pro člověka, pro jeho použití , a tedy dovolené. Nelze tudíž považovat za *harám* něco, co není výslovně zakázáno Bohem.

⁸¹ Proislam . O islámu/Principy islámu/Dovolené a zakázané – Dostupné na – http://proislam.webovastranka.cz/wiki/101/1489_Dovolené_a_zakázané_v_islámu_-_Pravidla

„On je ten, jenž pro vás stvořil vše, co na zemi je..”(Baqara 29)

„On podmanil vám vše, co na nebesích je i na zemi...”(Džáthija 13)⁸²

„Což nevidíte, že Bůh vám podmanil vše, co je na nebesích a na zemi, a že zahrnul vás dobrodiním Svým zjevným i skrytým? “ (Luqman 20)

„Tedy Alláh stvořil věci po člověka, dal člověku nad nimi kontrolu a zakázal pouze několik věcí, ze specifických důvodů, z moudrosti Alláhovy.“ Prorok pravil:

„Co Alláh dovolil ve své knize je halal a co zakázal je haram a o čem pomlčel, to je dovoleno jako Jeho laskavost. Tak přijímejte laskavost Alláha, protože Alláh na nic nezapomíná.”

A potom recitoval:

„...a Pán tvůj není zapomnětlivým “ (Marjam 64) (7)

Stačí znát to, co je vysloveně zakázáno v koránu (harám). To stačí k tomu, aby muslim považoval ostatní věci tudíž za dovolené. Dále Prorok pravil:

„Alláh vám určil jisté povinnosti, tak je nezanedbávejte, určil jisté hranice, tak je nepřekračujte, zakázal jisté věci, tak je nedělejte a mlčel o jistých věcech z milosti vůči vám nikoli ze zapomnětlivosti, tak se na ně nevyptávejte.“ (9)

Bůh praví:

---

⁸² Proislam . O islámu/Principy islámu/Dovolené a zakázané – Dostupné na –
http://proislam.webovastranka.cz/wiki/101/1489_Dovolené_a_zakázané_v_islámu_-_Pravidla

„...Bůh již srozumitelně objasnil vše, co je vám zakázáno..“.(Anam 119)

Toto zahrnuje jak činy, tak i předměty. Šaría neschvaluje, co je pošetilé, a schvaluje, co je prospěšné. Lidé mohou dělat vše, co chtějí, tím je myšleno například prodávat, nakupovat, pronajímat, jíst, pít v takovém rozsahu, dokud to není harám. Znamená to tedy, že pokud zjevení o něčem mlčí, je to dovolené a lidé to mohou praktikovat.

10.4 Dovolit a zakázat

je právo vyhrazené jedině Bohu

Islám omezil vydávat autoritu z rukou lidských bytostí, bez ohledu na to, jaké mají náboženské či světské postavení, a toto právo je vyhrazeno pouze pro Boha. Trvale zakázat nemají právo ani rabíni, ani kněží, sultánové ani králové služebníkům Boha.

„Což mají nevěřící společníky, kteří jim jako náboženství uzákonili to, co Bůh nedovolil?“ (Aš-Šura 21)

Abu Jusuf, společník Abú Hanífa a nejvyšší soudce (Qádí) pravil:

„Byl jsem svědkem, že naši vzdělaní učitelé se vyhýbali slovům „Toto je halál a toto harám” stranou toho, co našli jasně stanoveno bez potřeby vysvětlení v Knize Alláha. Bylo nám řečeno Ar-Rabi Ibn Chajthanem, který pravil „Dávejte pozor, aby nikdo z vás neříkal „Alláh toto učinil dovoleným nebo to schvaluje” , Alláh by totiž mohl říci, že to nedovolil nebo že to neschvaluje, nebo-li že Alláh zakázal, neboť Alláh by řekl: „Lžeš! Nezakázal jsem to”.

Ar-Rabi Ibn Chajtan je jeden z velikánů druhé generace muslimů.⁸³

---

⁸³ Proislam . O islámu/Principy islámu/Dovolené a zakázané – Dostupné na –
http://proislam.webovastranka.cz/wiki/101/1489_Dovolené_a_zakázané_v_islámu_-_Pravidla

10.5 Zakazování halál

a dovolování harám

Islám je přísný na ty, kteří vyhláší zákazy, a to co je dovoleno. Dále se jedná o ty, kteří ve svém náboženství jednají extrémně. Prorok s touto falešnou zbožností bojoval a varoval slovy „Fanatici zhynou” opakováno třikrát. (16)

10.6 Zákaz věcí je kvůli

jejich nečistotě a škodlivosti

Jediný, kdo má právo zakazovat je Bohem. Ten stanovil, co je čisté a nečisté pro lidi. V islámu jsou zakázány určité věci kvůli své škodlivosti a nečistotě. Bohem byly předepsány jiné věci pro vymazání hříchů: upřímná lítost, která smívá hříchy, dobré skutky, které ruší špatné, zkoušky a utrpení, které rozptyluje hříchy jako vítr. Dobré věci jsou v islámu považovány za věci užitečné. Bůh praví:

„A ptají se tě, co je jim tedy dovoleno. Řci: „Je vám dovoleno všechno výtečné...” (Majda 4)

„Dnes je vám dovoleno to, co je výtečné “ (Majda 5)

Další Prorokova slova jsou:

„Vyvarujte se tří odporných skutků (to jest, ten kdo to dělá je proklet Alláhem a Jeho lidmi): vyprazdňování do potoka, vyprazdňování na cestě a vyprazdňování na stinných místech. “ (21)⁸⁴

10.7 Halál znamená dostatečné

a harám je nadbytečné Islám zakazuje pouze takové věci, které nejsou postradatelné a nejsou nezbytné. Zároveň poskytuje možnosti, které jsou lepší a poskytují pohodlí lidským bytostem. Co Alláh zakázal: 1. Hrát hazardní hry, a věnovat se marným zábavám (Korán, 2:219, 5:93-94). Nezakázal ale

⁸⁴ Proislam . O islámu/Principy islámu/Dovolené a zakázané – Dostupné na – http://proislam.webovastranka.cz/wiki/101/1489_Dovolené_a_zakázané_v_islámu_-_Pravidla

soutěživost ve smyslu závodit na velbloudech, koních a také soutěžit ve střelctví. Zakázal mužům nosit hedvábí, ale měli dovoleno nosit oděv z materiálu jako je len, bavlna a vlna. 2. Zakázal opojné nápoje (Korán, 2:219, 4:43, 5:93-94), 3. Nečisté potraviny, mezi které patří vepřové maso, sádlo, divoká zvířata, šelmy – to proto, že používají své tesáky k usmrcení svých obětí. Dále je zákaz požívat maso z dravých ptáků, hlodavců, červů, plazů apod. Striktní zákaz je požívání masa ze zvířete, které nebylo usmrceno správným způsobem (Korán, 2:172 -173, 5:4-6). 4. Dále je zakázáno cizoložství, smilstvo a homosexualita. Chování na veřejnosti by nemělo vzbudit za žádných okolností pokušení. To znamená zbytečně na veřejnosti nevzbuzovat touhu u opačného pohlaví, nechovat se vyzývavě (Korán, 23:5-7, 24:30-33, 70:29-31). Ale co Alláh poskytl? Povzbuzuje k zákonnému sňatku, poskytl výživná jídla, nápoje pro dobrou mysl a tělo.

Bůh poskytuje v islámu svým služebníkům veliké spektrum prospěšných alternativ vzhledem ke špatným věcem stejného druhu. Vskutku Bůh netouží dělat lidem život obtížný, nýbrž si přeje dobrotu, snadnost, milost a vedení dle Svých slov. Aby člověk toužil ve svém životě po vyšších morálních hodnotách, uměl rozlišit, co je dobré a co je špatné.

A Bůh vás chce vést a chce vám objasnit obvyklý osud těch, kdož byli před vámi a přijmout pokání vaše. A Bůh je vševědoucí, moudrý. A Bůh chce přijmout pokání vaše, avšak ti, kdož následují vášně své, chtějí, abyste se uchýlili velkou úchylkou. Bůh přeje si vám ulehčit, vždyť člověk byl věru stvořen slabým. (Nisa 26-28)

Zde bych se zamyslela v textu nad slovem „slabým“, neboť Bůh, když stvořil svět, řekl, že vše jest dobré.⁸⁵

10.8 Co vede k harám je samo harám

Cokoliv, co napomohlo k harám, nebo vede k *harám* je samo *harám*. Islám tak zakazuje nemanželský sex, a vše, co k němu svádí. Například i svůdný oděv, soukromá a neformální setkání žen a mužů, zobrazování nahoty a obscénní písně. Kdo je zodpovědný za hřích? Nejenom osoba, ale i ti, kteří nemorálně či materiálně hřích podporují, a tím se rozšiřuje na ostatní. Prorok proklel ty, kdo za omamné nápoje dostávají peníze, kdo je vyrábí a prodává, a pro koho jsou také servírovány. Dále Prorok proklel ty, kteří se zaobírají lichvou. Komu je placena, , kdo sepisuje smlouvu a kdo jedná jako svědek. Podle

⁸⁵ Proislam . O islámu/Principy islámu/Dovolené a zakázané – Dostupné na – http://proislam.webovastranka.cz/wiki/101/1489_Dovolené_a_zakázané_v_islámu_-_Pravidla

toho se odvozuje princip, že kdokoli a cokoli napomáhá k páchání harám, je samo harám a hřeší obě strany.

10.9 Falešné představování harám

jako halál je zakázáno

Islám také zakázal to, co vede křivolakými prostředky a výmluvami k legalizaci harám, inspirovaným Satanem. Ti, kdo se uchylují k výmluvám a racionalizaci těchto skutků, považují tyto praktiky za dovolené a ospravedlňují tyto skutky, jsou zmítáni Satanem, neboť v islámu to považují právníci za harám.

Nazvat harám věc jiným jménem, změnit její formu, a zároveň zachovat její podstatu, je odchýlená taktika. Pokud zůstává podstata stejná, změna jména nebo podoby nemá vliv. Alláh dále pravil: „Když někdo hromadí bohatství harám prostředky ,a pak z toho dává almužny, není pro něj odměny, a břemeno hříchu zůstává. (32) Alláh člověka nenechal v nevědomosti ,a jasně učinil zjevným, co je halál a harám, jak praví:

...vám Bůh již srozumitelně objasnil vše, co je vám zakázáno (Anam)⁸⁶

10.10 Výjimky jsou možné v nouzi

V případě nutnosti tyto výše zmíněné zákazy mají jiné pravidlo. V Koránu stojí: „...On vám jasně vysvětlil, co máte zakázané – leda jste-li donuceni...“ (6:119) A pokud jde o maso zdechlin, krve a tak dále Alláh říká:

---

⁸⁶ Proislam . O islámu/Principy islámu/Dovolené a zakázané – Dostupné na –
http://proislam.webovastranka.cz/wiki/101/1489_Dovolené_a_zakázané_v_islámu_-_Pravidla

„Avšak není-li zbylí v případě nutnosti, a nejedná-li se o úmyslnou neposlušnost a překročení patřičných mezí, pak jste bez viny, neboť Alláh je Odpouštějící, Nejmilostivější.“ (2:173)

Pokud člověk je donucen takto jíst, neměl by jíst více, než tolik, kolik je potřeba, aby unikl před smrtí.

„...avšak je-li k tomu člověk dohnán prudkým hladem a nechce hřešit, pak je Alláh Odpouštějící, Nejmilostivější.“ (5:3)

Muslim smí nedodržovat tato Boží pravidla v mimořádné nouzi (viz Korán, 2:173, 5:4).

Bůh svým milosrdenstvím do určité míry respektuje nedokonalost člověka (Korán, 6:54).

10.11 Důvody zákazu

Hlavním důvodem je ohrožení zdraví člověka. Také je zakázáno zacházet se zvířaty nedbale, ale naopak zvířata ochraňovat před ublížením, a chovat se k nim laskavě.

Zákazy v konečném důsledku prospívají k rozvoji osobnosti. Plnění Boží vůle je vždy člověku prospěšná.⁸⁷

---

⁸⁷ Proislam . O islámu/Principy islámu/Dovolené a zakázané – Dostupné na –
http://proislam.webovastranka.cz/wiki/101/1489_Dovolené_a_zakázané_v_islámu_-_Pravidla

11. Povolené a zakázané v manželství a rodinném životě

1. Tělesné touhy
2. Sňatek
3. Vztah mezi manželem a manželkou
4. Antikoncepce
5. Rozvod
6. Vztah mezi rodiči a dětmi

11.1 Tělesné touhy

Člověk byl obdařen Bohem určitými pudy, aby bylo zaručeno přežití druhu. Dále, aby člověk přežil, patří potřeba jídla a pití.

Existují tři různé způsoby, jak uspokojit sexuální pud.

Prvním způsobem je uspokojování sexu bez jakýchkoliv omezení. Pokud člověk jedná pudově, při tomto postoji se člověk snižuje na úroveň živočicha. Druhým přístupem je absolutní potlačování sexuální touhy, mnišský způsob života. Takové potlačování přirozených púdů stojí v protikladu s Božími zákony. Třetí přístup je střední cesta, která vede ke správnému chápání a jednání v uspokojování sexuální potřeby. Tak i v islámu je zakázáno vést mimomanželský sexuální styk, ale i celibát a vyhýbání se ženám. Je kladen důraz na stabilní rodinu, aby se v člověku rozvíjeli vlastnosti, jako je láska, náklonnost k druhému, milosrdenství a schopnost se obětovat, které vedou k soudružné společnosti.⁸⁸

---

⁸⁸ AL-QARADAWI, Y. *Dovolené a zakázané v Islámu*. 1. vyd. Praha: islámská nadace, 2004,

11.1.1 Zákaz cizoložství

Islám jasně zakazuje cizoložství....

Tak praví Bůh:

„A nepřibližujte se k cizoložství, nebo je to nemravnost a škodlivá cesta. “(17:32) „V islámu je zakázáno, aby muž pobýval se ženou svobodnou, rozvedenou nebo ovdovělou, v soukromí sám, pokud ona není jeho manželka – *mahramem*. Pokud by chtěl muž ženu o něco požádat, a ona nebyla jeho *mahramem* – manželkou, měl by ji žádat přes závěs... „(33:53) Tento příkaz jasně naznačuje i ženám, že by se neměly zdržovat v soukromém kontaktu (chulwou) s jejich mužskými příbuznými, jelikož taková nedbalost může vést k tragickým důsledkům.

11.1.2 Prohlížení opačného pohlaví s touhou

Je zakázáno se dívat s touhou na příslušníka opačného pohlaví. Už touha v očích se nazývá prvotním hříchem. Jeden básník pravil :

„Každá pletka v očích začíná, malá jiskra velký požár rozžíná.”

a současný básník recituje:

„Nejprv jen pohled, úsměv , potom seznámení Slovo dá slovo, a v loži zima není.”

Prorok považoval žádostivé pohledy na osobu za “smilstvo oka” K tomuto výroku se vyjadřuje v Matoušově evangeliu i Ježíš, který praví :

„Nezcižoložíš. Já vám však říkám, že každý, kdo hledí na ženu chtivě, již s ní zcižoložil ve svém srdci.“
(Mt. 5:27-28)⁸⁹

„I oči páchají smilstvo (ziná), a jejich smilstvem je žádostivý pohled.“ neboť v Koránu se praví:

„Řekni věřícím mužům, aby klopi zrak a střežili svá pohlaví: tak to pro ně bude cudnější. Alláh totiž dobře ví o všem, co konají. A pověz věřícím ženám, ať klopi zrak a střeží svá pohlaví, a ať nestavějí na odiv svou krásu a své ozdoby, kromě toho, co je vidět, a ať spouštějí závoje na svá prsa a svou krásu ukazují jedině svým manželům, nebo otcům, nebo tchánům, nebo synům, nebo manželovým synům, nebo svým bratrům a jejich synům, nebo synům svých sester, nebo jejich ženám, nebo těm, které vlastní z pravé ruky, nebo služebníkům, kterým chybí sexuální touha, nebo malým dětem, které nemají ponětí o nahotě žen. A nech nedupou nohama, aby přivábily pozornost k ozdobám, jež skrývají.“

(24:30-31)

11.1.3 Nahota druhých lidí

Dívat se na nahotu druhých lidí je nemravné. Žena by se neměla dívat na nahotu druhé ženy, a ani muž by se neměl dívat na nahotu druhého muže. Prorok tak zakázal se dívat na nahotu druhých lidí. Co je možné vidět na těle ženy je tvář a ruce, u muže je nahota považována od pupku po kolena. Povolené dívání na nahotu je pouze mezi mužem a ženou v manželském vztahu.

11.1.4 Ukazování ženské krásy

Bůh nařizuje:

„...ať nestavějí na odiv svou krásu a své ozdoby kromě toho, co je vidět.“ (24:31)

Ženy zdobí jejich tvář, vlasy a také zkrášlující doplňky jako jsou šaty, líčení, ozdoby a podobně. U kosmetiky je tomu jinak. Žena smí používat kosmetiku jen pro svého manžela. U mužů, u kterých by byl potenciálně možný sňatek se ženou, má žena zakázáno kosmetiku používat. Je to chápáno tak, že

---

⁸⁹ AL-QARADAWI, Y. *Dovolené a zakázané v Islámu*. 1. vyd. Praha: islámská nadace, 2004,

kosmetikou by žena přilákala pozornost jiných mužů, což je zakázané. U žen je zpravidla jasné, že ukazování tváře a rukou je z praktických důvodů, neboť by při konání práce měly určité těžkosti. Právě proto, že ženy musí být z většiny zahalené, mnoho žen se velmi líčí, aby zvýraznily nezahalené části svého těla. Pokud se muži chtějí podívat na cizí ženu, mají proto přikázáno od Boha klopat zrak. U krásných žen je doporučováno vzhledem k nemravné době, zahalovat si celou tvář. Pro ženy je povinnost si zahalovat nejenom hlavu, ale i krk, hrud', uši a kotníky. Není povoleno nosit oblečení, ve kterém by ženy zdůrazňovaly ženské křivky. Některé ženy nosí čádor, což je látka čtvercového střihu až na zem, která je přidržována ústy, neboť se nikde neupevňuje. U mladých žen je tento styl oblékání nepříliš oblíben. Černou barvu nahrazují barvou pestrou. Nezahalují se celé, ale jenom po kolena, a oblečení nosí více těsnější. Oblíbené jsou i džíny, které ženy nosí pod šaty.

V Íránu existují různé obchody, kde je možnost koupit i odvážnější typ oblečení. To je ale určeno pouze pro domácí účely, tedy na různé rodinné slavnosti.

Bůh dodává:

„...ať spouštějí závoje své na hrud' svou...“ (24:31) “...a svou krásu ať ukazují jedině svým manželům, nebo otcům..“.(24:31)

11.1.5 Nahota žen

Nahota ženy (áura), jsou všechny části těla , které nesmí být vidět. Bůh poručil Muhammadovi, aby předal národu toto poselství:

„Proroku! Pověz svým manželkám a dcerám a věřícím, aby se zahalovaly do svrchního oděvu , tak to pro ně bude lepší, protože je každý pozná (jako muslimky) ,a nebude jim činit nemravné návrhy... (33:59)

Proto se ženy mají zahalovat, kvůli své ochraně. U starších žen , Bůh nařizuje:⁹⁰

---

⁹⁰ AL-QARADAWI, Y. *Dovolené a zakázané v Islámu*. 1. vyd. Praha: islámská nadace, 2004,

„A postarší ženy, kterým už nikdo sňatek nenabídne, jsou bez viny, pokud odloží svůj (svrchní) oděv, ale nevystaví na odiv své ozdoby, avšak lepší pro ně bude, zůstanou-li zdrženlivé. Neboť Alláh všechno slyší ,a všechno ví.“ (24:60)

Tím se rozumí, že starší ženy smí odhalit své svrchní oděvy kvůli pohodlí, ale ne kvůli parádě.

11.1.6 Ženy ve veřejných lázních

I zde platí, že žena by se neměla svlékat před druhou ženu, aby nevznikly pomluvy o jejím těle. Platí to i pro muže, které též by měli mít zahalené tělo od pupku po kolena. Pro ženy je povoleno navštěvovat veřejné lázně jenom z důvodu nemoci, nebo pokud jsou po porodu. Jestliže by žena bezdůvodně navštívila lázně, byla by kárána, že spáchala zakázaný čin (harám).

11.1.7 Správné chování muslimské ženy

Muslimská žena by měla být cudná, mající důstojnost a sebeúctu. Měla by se vyhýbat koketérii a hovořit důstojným způsobem. Neměla by toužit po parádě a ukazovat ji na veřejnosti. Nepoužívat silný parfém, nepohrávat si se svými šperky, aby nepůsobila jako svůdkyně. Pro Alláha je nejkrásnější ozdobou ženy, pokud je zdrženlivá, a dokáže sklopit zrak.

Bůh praví:

„A pověz věřícím ženám, ať klopi zrak...“ (24:31)

Dále je zakázáno být v kontaktu s muži, při kterém by se jejich těla dotýkala.

Oděv ženy by měl splňovat normy ,stanovené islámskou šarí'ou, které zní: „...Šaty ženy by měly zakrývat všechny partie těla kromě obličeje a rukou. Dále by šaty neměly být průsvitné, aby žena nesváděla. I to je zakázané, neboť ženy, které takto svádějí průsvitným oděvem, nejsou hodny Ráje. Není vhodné ani nosit šaty upnuté, aby nezvýrazňovaly ženské partie, šaty výhradně mužského typu, ty, které nosí muži, tedy kalhoty. I mužů se týká tento zákaz, napodobovat ženy v oblékání. Do oblékání patří i

nošení symbolů, které nejsou typicky muslimské. Jde o symboly nemuslimské, čili jiného náboženství.“

Prorok pravil:

„Kdo napodobuje národ, stává se jedním z nich.“

Žena, která obsluhuje mužské hosty

Obsluha hostů u ženy je povolena, pokud je patřičně oděna. Měla by dbát i na správné pohyby a řeč.

11.1.8 Homosexualita

V islámu je homosexualita též zakázána. Je v protikladu s přírodním řádem, který Alláh stanovil. Jaký má islám vztah k sexualitě vůbec, je jediné funkce rozmnožovací. Tato skutečnost je v islámu potvrzena tím, co Alláh pravil v Koránu:

„To Stvořitel nebes i země kvůli vám z vás učinil páry...“ (42:11)

Při homosexuálním aktu dochází k různým zdravotním chorobám. Nejenom, že tento akt je nehygienický, ale vůbec tato sexualita je přestupkem v rodinném životě, a proti právům mužů a žen. V islámu je brána sexuální orientace za volbu člověka, za kterou je člověk odpovědný. Nejenom v islámu, ale také v křesťanské a židovské víře není povoleno sexuální chování, které se projevuje análním aktem. Tento vztah je brán jako nepřirozený, a lidé, kteří se ho dopouštějí jsou Alláhem odsouzeni ke smrti za svoji zvrácenou mysl.

Muslimové považují za dobré mít k rozmnožování duchovní hodnoty jako lásku a náklonnost. Tyto hodnoty jsou prostředkem, jak dosáhnout cíle, a tím je lidská existence. Otázka zní, proč lidé mají za úkol se rozmnožovat a vlastně existovat, i pro tuto otázku má islám odpověď.⁹¹

Bůh pravil:

---

⁹¹ AL-QARADAWI, Y. *Dovolené a zakázané v Islámu*. 1. vyd. Praha: islámská nadace, 2004,

„A džiny a lidi jsem jediné proto stvořil, aby Mne uctívali. A nevyžadují od nich žádnou potravu, a nechci po nich, aby Mne živili.“ (51:56-57)

To znamená, že cílem člověka je v životě poznat Boha, uvědomit si, že On je Stvořitel Všeho, milovat Ho a uctívat Ho. Neboť lidé budou opět k Bohu navraceni. Nejsou stvořeni bezdůvodně. Pro Boha je nejvyšším stupněm lásky, pokud Ho člověk uctívá, projevuje tak svoji vděčnost k Němu za Vše, co mu Bůh dal. Do těchto darů patří život člověka, živobytí, Proroci, který nám předali Boží vedení, a Ráj, kterým jsou věřící odměněni. Smilstvo a cizoložství nejsou zákazy pro uspokojování potřeb, naopak, jsou to zákazy, které Alláh zakázal pro lidské dobro, neboť pokud se tyto nemanželské vztahy páchají, nastává zlo, které ničí lidské vztahy, životy. Bůh pravil:

„A nepřibližujte se k cizoložství, neboť je to nemravnost a škodlivá cesta.“ (17:32)

„Tím, že člověk zneužívá tyto Jeho dary, popírá těmito skutky Jeho existenci, čili nevíru v Alláha. Pouto bratrství je v islámu považováno za vel mi silné pouto. Ještě silnější, než-li pokrevní. Je to něčím, co má přednost. Pro vstup do Ráje je nejenom důležité uvěřit, ale milovat druhé lidi. Pokud lidé mezi sebou šíří pokoj a mír, jediné tak se jejich vzájemná láska podpoří. “ V islámu jde hlavně o to, jakým způsobem je láska vyjadřována.

11.1.9 Sebeukájení

Tento způsob ukájení je projevem necudnosti a hříchu. Prorokova rada zní pro mladé muže, kteří se z jakéhokoliv důvodu nemohou oženit, aby se postili půstem, neboť půst posiluje jejich vůli. Půst tak pomáhá zesílit uvědomění si Boha , učí ovládat touhy a utiňuje vášně.⁹²

---

⁹² AL-QARADAWI, Y. *Dovolené a zakázané v Islámu*. 1. vyd. Praha: islámská nadace, 2004,

11.2 Sňatek

11.2.1 Zásnuby

Muž do rodiny přichází většinou v doprovodu matky. Před sňatkem smí muslim vidět svoji snoubenku. Pokud muž necítí touhu, smí tedy vidět její tvář a ruce. Není přesně stanoveno, kolik smí muž z ženy vidět. Jelikož pro dívku je nastávající muž stále ještě cizím mužem, nemá dovoleno se ukázat více.

Prorok tak pravil:

„Když někdo z vás požádá ženu o ruku, může-li se podívat na to, co ho přiměje si ji vzít, měl by tak učinit.“

Nemělo by se zacházet do jednoho nebo do druhého extrému. Žena by měla být viděna mužem pouze tak, jak ji vidí její otec či bratr a další příbuzní, kteří si jí nemohou vzít za ženu. Pokud chce muž ženu více poznat, její chování, celou osobnost, smí ji i doprovodit, za předpokladu, že půjdou společně s jejím otcem. Žena by měla být zahalena v kompletním svrchním oděvu – *hidžábu*.⁹³

Pokud se rodiny dohodli na sňatku, jednájí dále o věnu (*mahr*), který by měla žena dostat od rodiny svého nastávajícího. Jedná se o peníze na výbavu, a o zlaté šperky. Poté by měl muž ženu žádat o ruku. Zvykem bývá, že ženich s otcem požádají otce nevěsty o její ruku, a následně předají finanční dary, které jsou přijmuty. Poté by se měla podepsat svatební smlouva. Tato smlouva zahrnuje i případné rozdělení majetku, pokud by došlo k rozvodu.

Zásnubní období slouží k tomu, aby se snoubenci lépe poznali. Zvykem je, že nejsou sami, ale pod dohledem rodičů či jiných blízkých přátel.⁹⁴

11.2.2 Zakázané zásnuby

Pokud je žena rozvedená nebo ovdovělá, nemůže se znovu vdát během své čekací doby, která je součástí předchozího manželství. Zakázáno je také dělat návrh zasnoubené ženě, ale pokud první muž své zasnoubení zruší, nebo povolí druhému muži ženu požádat o sňatek, je všechno v pořádku. U ženy ovdovělé je možné, aby muž dělal nepřímé návrhy, ale neměl by vyslovit přímý návrh k sňatku.

⁹³ AL-QARADAWI, Y. *Dovolené a zakázané v Islámu*. 1. vyd. Praha: islámská nadace, 2004,

⁹⁴ Srov. KLÍMOVÁ-PUMEROVÁ, K. *Mužům vstup zakázán*, s. 84-85 Srov. KLÍMOVÁ-PUMEROVÁ, K. *Mužům vstup zakázán*, Praha: portál, 2005, s. 98 Srov. KLÍMOVÁ-PUMEROVÁ, K. *Mužům vstup zakázán*, s. 99

Podle Koránu:

„Jste bez viny, učiníte-li nepřímou nabídku k sňatku či skryjete-li tento úmysl ve svém srdci...
(2:235)

11.2.3 Souhlas ženy

Jedině žena si smí o svém sňatku rozhodnout sama. Nikdo nemá právo jí do jejího rozhodnutí mluvit. Ještě větší právo má žena se rozhodovat, která již už byla vdaná. U panny je nutné dbát na její svolení. Sňatek by neměl být nikým zdržován.

11.2.4 Sňatek v islámu

Za jednu důležitou zmínku bych uvedla, že v islámu neexistuje mnišství. Sexuální touha je přirozená, pokud je uspokojována v manželském svazku. Sňatek nedomlouvají rodiče, jak tomu bylo dříve, ale v současnosti jsou zvyky při vybírání partnera stejné jako na celém světě. K uzavření manželství jsou důležité materiální prostředky, pro zabezpečení rodiny, bez kterých není možno manželství uzavřít. Proto by se neměl muslim vyhýbat manželskému sňatku, pokud má dostatek materiálních prostředků. Ten, kdo se bojí, že spadne do hříchu, ať se ožení, aby žil v cudnosti a neposkvrněnosti. Muslim, který se bojí, že z bídy nebude schopen uživit manželku, měl by se snažit usilovat o práci a hledat u Alláha pomoc, že On pomůže těm, kdo chtějí žít cudně. Sebezapírání a kastrace je značně vyloučena. Potlačování pohlavního pudu není přirozené podle Koránu:

„Ó vy, kdo věříte! Nezakazujte dobré věci, jež vám Alláh povolil, a nepřestupujte jeho příkazy, neboť Alláh nemiluje ty, kdo překračují meze Jím stanovené.“ (5:87)⁹⁵

11.2.5 Manželství

---

⁹⁵ AL-QARADAWI, Y. *Dovolené a zakázané v Islámu*. 1. vyd. Praha: islámská nadace, 2004

V islámu je manželství založeno na duchovním cíli. Znamená silné pouto, ve kterém partneri nacházejí lásku, vzájemné naplnění, soucit, mír. Manželství se v tradičních islámských společnostech chápe jako smlouva mezi dvěma rodinami. V této věci jsou iniciativní hlavně rodiče, kteří pak dávají požehnání, které je velmi důležitou součástí následujícího manželství. Jsou-li mladí iniciativní, ženich vyjednává podmínky ohledně sňatku s rodiči nevěsty. Je to závazek nejen vůči svému životu, ale i vůči společnosti. Je to bohabojný čin, zodpovědná oddanost, ve kterém partneri vytvářejí svazek nejen mezi sebou, ale i vůči Bohu. Tyto hodnoty a cíle manželství nabývají smyslu, pokud jsou naplňovány s ideou Boha. V islámu jsou hodnoty v manželství chápány za náboženský závazek a Boží požehnání.

„Jenž stvořil vás z bytosti jediné a stvořil z ní manželku její a rozmnožil je oba v množství velké mužů i žen.“ (Korán, 4:10)

Jak jsem již uvedla, sňatek je důležitým svazkem. Bůh tak spojuje muže a ženu.

„...Manželky jsou vaším rouchem a vy zase jejich...“ (2:187)

To znamená, že bolest a radost jsou jednoho zároveň i toho druhého. Každý z partnerů má rovnocenná práva vůči druhému, o která nesmí být připraven, a zároveň musí být tato práva uznávána. Muži mají povinnost od Boha ženu a rodinu uživit, postarat se o ni a ochránit ji. Ženám dal Bůh úlohu a zodpovědnost k rození dětí a kojení.

Tento postoj se odvolává na verš v Koránu:

„...A v tom, co je rovnocenné, ženy mají vůči mužům stejná práva, jako oni vůči nim, avšak muži mají o stupeň víc.“ (2:228)

„Muži jsou ochránci a živiteli žen, neboť Alláh jim dal více síly než ženám, a proto je muži živí ze svých příjmů. Proto jsou ctnostné ženy vroucně oddané svým mužům, a v jejich nepřítomnosti střeží, co jim Alláh přikázal střežit.“ (4:34)⁹⁶

Stupeň (daradža), o kterém se Bůh vyjadřuje, je míněna mužova role živitele a ochránce rodiny. Tento hadíth říká, „... že žena může vyžadovat po svém muži, aby ji stejně živil, šatil, jako i on sám sebe

---

⁹⁶ AL-QARADAWI, Y. *Dovolené a zakázané v Islámu*. 1. vyd. Praha: islámská nadace, 2004

živí a šatí, a aby jí nikdy neuhodil do tváře , neponižoval ji, nemluvil s ní vulgárně a nestranil se jí.. , leda, že by to bylo doma. “96

Muslim má tedy povinnost se o ženu a rodinu postarat tak, aby nestrádala. Nemrhat prostředky, které by měly být určené pro rodinu, to jest hřích. Muž má zakázáno ženu a děti uhodit do tváře. Tento čin je urážkou lidské důstojnosti. Své ženě nenadávat, neproklínat ji a neurážet.

Práva manžela, k nimž se Prorok zmínil:

U ženy je povinnost, aby nepouštěla do domu nikoho, pokud s tím její manžel nesouhlasí, neodcházet z domu, pokud si to manžel nepřije, a neposlouchat nikoho, kdo popírá manželovy příkazy. Dále by se neměla bezdůvodně vyhýbat loži s manželem.

11.2.6 Majetek manželky

Od sedmého století křesťanského letopočtu islám zaručil nezávislou subjektivitu vdaným ženám. Nevěsta ani její rodina nemusí dávat žádný dar , aby získala potenciálního manžela. Naopak ženich je povinen dát svatební dar nevěstě. Tento dar pak náležitě patří nevěstě, a ona jediná má právo na tento majetek a nikdo jiný. Tím se rozumí, že nemá právo jí odebírat tento dar ani její muž, ani rodina. Manželka má tedy svůj majetek pro svoji osobní potřebu a plně pod kontrolou, neboť její manžel má povinnost živit ji i děti. U manželky se neočekává povinnost pomáhat manželovi živit rodinu, jenom v případě, pokud by se dobrovolně rozhodla. Jestliže by se manželka později rozvedla, dar, který obdržela od svého manžela si ponechá. Záleží zcela na ní, co ona sama dobrovolně věnuje manželovi ze svého majetku. Korán se vyjadřuje takto:

„A dávejte ženám obvěnění jako dar: jestliže vám z laskavosti dají něco z toho, tedy toho užijte ve zdraví a spokojenosti. “ (Korán 4:4)

I v islámu manželé navzájem jeden od druhého dědí. Navíc vdaná žena v islámu neztrácí své rodné jméno ani právní subjektivitu.

11.2.7 Dědictví ženy

Před příchodem islámu náležela dědická práva pouze mužským příbuzným. V islámu však pak Korán tyto nespravedlivé zvyky zakázal, a všem příbuzným ženského pohlaví dal podíly na dědictví.

„Mužům náleží podíl z toho, co zůstavili rodiče a blízcí příbuzní, a ženám náleží podíl z toho, co zůstavili rodiče a blízcí příbuzní – ať již je toho málo, nebo mnoho – jako podíl určený.” (Korán 4:7)

Toto ustanovení o dědictví vyrovnává nerovnováhu ve společnosti mezi muži a ženami, a také mezi jednotlivými třídami ve společnosti. Islám je tedy k ženám spravedlivý ohledně majetku.

11.2.8 Důvody zákazu ženit se s ženou

Všechny pokrevní příbuzné ženy muže. To jsou ženy, se kterými se muslim nemůže nikdy oženit. V islámské šarii platí zákaz sexuální přitažlivosti mezi rodinnými příslušníky. Dále se m patří zákaz sňatku s příbuznými z manželčiny strany. Pokud se muž rozvede se ženou bez pohlavního styku, a žádal by její dceru z předchozího manželství o ruku, je zde možný sňatek. Není dovoleno si vzít obě sestry najednou. Vztah mezi sestrami by se mohl narušit. Neboť Bůh pravil:

„Muž se nesmí zároveň oženit se ženou a její tetou z otcovy strany, ani se ženou a její tetou z matčiny strany.”

11.2.9 Vdané ženy

Sňatek s druhým mužem má žena zakázaný, jakmile se vdá. Jediné dvě podmínky, kdy je sňatek povolený je úmrtí manžela, rozvod nebo pokud ukončila čekací lhůtu jménem *idda* nařízenou Alláhem. Těhotné ženy se toto období týká, až když porodí dítě.

Korán praví:

„A rozvedené ženy necht' čekají tři měsíční periody a není jim povoleno zatajovat, co Alláh stvořil v jejich lůnech, věří-li v Alláha a den posledního soudu.” (2:228)

„A ty z vašich žen, které již neočekávají menstruaci, mají čekací lhůtu jste-li na pochybách, tři měsíce, a totéž platí pro ty, které ještě menstruaci neměly. A ty, jež jsou těhotné, necht' čekají, dokud neporodí. (65:4)

„A když někdo z vás zahyne a zanechá po sobě vdovy, necht' čekají čtyři měsíce a deset dní...” (2:234)

Mezi další ženy, které si muslim nesmí vzít, patří ateistky či polyteistky dokud neuvěří.. To platí naopak i pro ženy. Polyteisté se vyznačují tím, že k Bohu přidružují ještě jiná božstva. Lepší věřící otrok, než-li nevěřící.

11.2.10 Sňatek s křesťanskými a židovskými ženami

Islám povoluje uzavírat sňatek s křesťanskými či židovskými ženami, neboť jejich náboženství je Alláhem zjevené Písmo. Pokud je manželství nábožensky odlišné, je důležité, aby muž v manželském vztahu zachovával úctu a respekt k náboženství jeho manželky. Ženy mají zakázáno se provdat za nemuslimského muže.

Korán praví:

„...Povolena jsou vám i jídla lidí Knihy a vaše jídla jsou povolena jim. Za manželky si smíte brát nejen ctnostné ženy, které jsou věřící, ale i ctnostné ženy mezi lidmi, jimž bylo zjeveno Písmo před vámi – dáte-li jim věno, jež jim náleží, a toužíte-li po cudném svazku, nikoli necudnostech v mileneckém poměru...” (5:5)

Žena jiného vyznání má povoleno v manželském vztahu s muslimem zachovat si svoji víru.

11.2.11 Smilnice

Jinak řečeno az-zanija, znamená, ženy, které si vydělávají peníze prostitucí.

Tento postoj se odvolává na verš v Koránu:

„Nectnostné ženy jsou pro nectnostné muže, a nectnostní muži jsou pro nectnostné ženy, ctnostné ženy jsou pro ctnostné muže ,a ctnostní mužové jsou pro ctnostné ženy. “(24:26)

V islámské šarii platí zákaz manželství s prostitutkou, která neučiní pokání, a která není těhotná. Alláh odpustí těm cizoložníkům, kteří upřímně učiní pokání ,a tak jejich skutky budou obráceny za dobré.⁹⁷

11.2.12 Dočasné manželství – mut'a

Šiité se odlišují od sunnitů praktikou dočasného manželství. Znamená to také „manželství pro potěšení“. Klasické chození obou partnerů je přípustné, avšak bez intimních kontaktů. Avšak dočasné manželství, *mut'a*, bylo prováděno z důvodu potřeby sexu. Netýká se pouze mladých dívek, ale hlavně rozvedených žen a vdov. Pokud chce mladá dívka uzavřít toto manželství, musí mít souhlas od svého otce, který není pravděpodobný. Kdo podstoupil dočasné manželství, nikdy se tím nechlubí. Dále tento druh manželství nevyžaduje rozvod, protože se manželé dohodli jen na určitou dobu, to ale neznamená, že by rozsah tohoto manželství nemohl být i na celý život. Pokud by z manželství vzešli potomci, jsou považováni za legitimní dědice.

K uzavření *mut'i* stačí se ústně vyjádřit, a svědci nejsou potřeba. Je nutné stanovit přesnou dobu manželství , může jít i pouze o hodiny. Uvádí se i částka věna pro nevěstu. Počet manželek – manželů je neomezený, to je výhoda u tohoto typu manželství, oproti klasickému , kde je možné mít pouze čtyři manželky. Po uplynulé době *mut'i* mohou partneři tento svazek znovu obnovit.⁹⁸

Dříve tento druh manželství byl povolen, ale Prorok ho později zakázal, a bylo prohlášeno za zakázané. V dřívějších válečných dobách se toto manželství uzavíralo z toho důvodu, že slabí věřící

⁹⁷ AL-QARADAWI, Y. *Dovolené a zakázané v Islámu*. 1. vyd. Praha: islámská nadace, 2004

⁹⁸ Šiitská specialita - manželství na dobu určitou - http://zpravy.rozhlas.cz/radiozurnal/zajimavosti/_zprava/si

nechtěli páchat smilstvo a raději se oženili, aby nepáchali hřích. Jejich manželky byly daleko, ale ti, co byli ve víře silní, těch se toto pokušení smilstva netýkalo. Ibn 'Abbás měl názor, že z důvodu nutnosti je možné povolit dočasné manželství, nicméně později lidé brali toto manželství na lehkou váhu, a tyto sňatky byly odvolány. Tento typ manželství je dodnes povolen v šíitském Íránu, kteří se takto odlišují od většinových sunnitských muslimů. Sunnité tento typ manželství považují za smilstvo. Dočasné manželství se postupem času stalo více aktuálním mezi mladými lidmi.⁹⁹

Prorok říká:

„Alláh to učinil zakázané až do Dne zmrtvýchvstání.“

11.2.13 Sňatek s více ženami

V islámu je povoleno vzít si více než jednu ženu. Jde tedy o tzv. Tetragynii, že muž má povoleno si vzít maximálně čtyři manželky. Tento typ manželství je v islámských zemích objevuje velice zřídka. Polygamie je povolena jen za přesných podmínek. Mezi podmínky, které by měl muž splňovat vůči manželkám, patří veškeré materiální zabezpečení všech svých žen. Muž by měl být schopen rozdělit si svůj čas mezi všechny manželky. Měl by jim zajistit stejnou životní úroveň nejen materiálně, ale i po citové stránce – lásku a pozornost. Korán hovoří o tom, že by muž měl milovat všechny své manželky stejně, což, jak říká Korán na jiném místě, je v podstatě nemožné. Tato súra je 4., která se zabývá postavením ženy. Korán vlastně příkazuje monogamii, jak někteří vykládají. Pokud si muž není jistý, zda by tyto závazky spravedlivě rozdělil, měl by si vzít raději jednu ženu, neboť:

V Koránu se uvádí:

„...A jestliže se bojíte, že nebudete schopni zacházet s nimi spravedlivě, ožeňte se jen s jednou ženou...“ (4:3)

Tento postoj se odvolává na verš z Koránu:

---

⁹⁹ KROPÁČEK, L. *Duchovní cesty islámu*, Vyšehrad, Praha, 1993, s. 128

„A nikdy nebudete schopni milovat své ženy stejně a spravedlivě, i když byste po tom ze srdce toužili, avšak neprojevujte jedné z nich úplnou náklonnost, a nenechávejte druhou jakoby viset ve vzduchu. Jestliže navážete přátelský vztah plný porozumění a budete se ovládat, Alláh je Odpouštějící, Nejmilostivější. (4:129)

11.2.14 Proč je povoleno mít více manželek

Jedním z prvních důvodů je silná potřeba sexu. Pokud první manželka z jakéhokoliv zdravotního důvodu nemůže vyhovět muži, má muž právo si vzít druhou manželku. Muž je povinen o druhé ženě manželku informovat, a ta by měla souhlasit. Vzniká kvůli tomu žárlivost a nesváry. Může se stát, že manželka naopak další manželovu manželku přijme, například z důvodu, že vzhledem ke svému věku už nestačí na domácnost ,nebo péči o manžela. U ženy v islámu je to jinak, ta si smí vzít pouze jednoho manžela, tudíž u žen je polygamie zakázána. Vzhledem k tomu, že k poslání ženy patří mateřství, má žena zakázáno býti v celibátu nebo staropanenství, což islám nedovoluje. To se nevztahuje jenom k ženám, ale i k mužům.

11.3 Vztah mezi manželem a manželkou

11.3.1 Sexuální vztah v manželství

V manželství je důležité vyhýbat se nepřírozeným sexuálním praktikám, ale naopak nevyhýbat se tělesnému vztahu. Pokud žena menstruuje, muž smí být se ženou v intimitě, ale má zakázáno mít s ní pohlavní styk. Sexuální styk je povolen pouze do vagíny, do řiti je¹⁰⁰ zakázán .. Dále je nectnostné , aby manželé šířili svůj intimní vztah na veřejnosti. Alláh takové jednání v Den posledního soudu trestá.

Prorokovi byl zjeven verš:

„Zeptají se tě na menstruaci. Řekni: “Je to škodlivé pro vaše zdraví pohlavně se s nimi stýkat, a tak se zdržujte svých žen po dobu menstruace a nepřibližujte se k nim, dokud nebudou po menstruaci. A až budou mít po menstruaci, a očistí se, můžete do nich opět vstoupit tak, jak vám nařídil Alláh, neboť Alláh miluje ty, kdo se k Němu kajícně obracejí, a ty, kdo se očišťují “. (2:222)

---

¹⁰⁰ AL-QARADAWI, Y. *Dovolené a zakázané v Islámu*. 1. vyd. Praha: islámská nadace, 2004

11.3.2 Tolerance mezi manžely

Pokud se manželovi nelíbí něco na své manželce, měl by ji trpělivě napomenout, a uvědomit si, že žádná bytost není dokonalá. Muž by měl být trpělivý a shovívavý při jednání s manželkou, pokud se mu na ni něco nelíbí.

Tento postoj se odvolává na verš v Koránu:

„...necht' je vaše soužití s nimi prodchnuto laskavostí a spravedlností. A když je přestanete mít rádi, co když se vám jen znelíbilo něco, do čeho Alláh vložil velké dobro.“ (4:19)

Ženy by se měly snažit, aby své manžele nerozzlobily, měly by jim působit potěšení.

11.3.3 Respekt mezi mužem a ženou

V manželství má muž odpovědnost starat se finančně o rodinu a být za ni také zodpovědný. Jestliže by manželka přestala mít k muži respekt, zajímala se o jiné muže, či je zvala domů, které by jejím manželem nebyli vítáni, chodila by z domu bez důvodu, manžel by se měl snažit ze všech sil napravit její postoj laskavostí, jemným přesvědčováním a rozumnými argumenty. Po nedohodě má manžel právo s ní přestat spát. Pokud by z toho nic nepomáhalo, i tak je zákaz pro muže praktikovat domácí násilí.¹⁰¹

Prorok tak varoval muže:

„Nikdo z vás ať se neopovažuje zbit svoji ženu jako otroka, a pak s ní mít na konci dne pohlavní styk.“

Když vzniknou v manželství závažné rozepře, je řešením v islámské společnosti, aby se sjednala schůzka dvou osob dobré vůle a zdravého úsudku, které jsou ze strany manželky i manžela. Společně s manželským párem by se mělo najít řešení, jak postupovat, či najít řešení mezi manželi. Je-li na místě upřímnost, dá-li Alláh, dojde k usmíření.¹⁰²

¹⁰¹ AL-QARADAWI, Y. *Dovolené a zakázané v Islámu*. 1. vyd. Praha: islámská nadace, 2004

Možnost, při kterém je rozvod přípustný nastává tehdy, pokud k usmíření mezi manželi nedojde. Není možné nalézt žádná východiska, které by vedli k usmíření a zachování manželství. Je to trpká realita, která přináší jedinou možnost mezi manželi, a to je odluka. Manžel má povoleno se rozhodnout k rozvodu, které je stanoveno islámskou šarí'ou. Prorok pravil:

„Z toho, co je povolené, Alláh nejvíce nenávidí rozvod.”¹⁰³

„Avšak když se odloučí, Alláh se štědře postará o oba...(4:130)

11.4 Antikoncepce

Tzv. *Coitus interruptus* znamená přerušovanou soulož. Tento typ soulože se praktikoval už dříve, místo antikoncepce. Pokud chce muž praktikovat tuto soulož, záleží na jeho manželce, zda ona mu k tomu dává souhlas. Důvody, proč používat antikoncepci, je zdravotní stav matky a prevence interupce.. Dalším důvodem je riziko, rodina by nebyla schopna uživit další dítě. Samozřejmě záleží na rozhodnutí manželky, jak ona rozhodne, zda antikoncepci používat či ne. V současnosti je antikoncepce v Íránu povolena, a velmi rozšířena.¹⁰²

11.4.1 Interupce

Pokud je dítě fyzicky kompletně zformováno a obdařeno duší, je potrat výslovně zakázán. Dítě , které je potraceno živé a poté zemřelo, matka je povinna za dítě zaplatit ostatním pozůstalým, tím se myslí strana otce. Tato částka je značně vysoká. Pokud se dítě potratí mrtvé, peněžitý trest je nižší. Podle šaríí potrat je možný jenom v té situaci, kdy hrozí matce v rámci pokračování těhotenství úmrtí. Dalším důvodem, kdy je potrat povolený , je když hrozí, že dítě budu poškozené či znetvořené. Je to důvod, aby dítě pak nežilo v bolesti. Tento potrat lze provést jen v první fázi těhotenství. Nejzávažnějším zločinem se rozumí, pokud matka dítě porodí živé a poté je usmrceno.

---

¹⁰² AL-QARADAWI, Y. *Dovolené a zakázané v Islámu*. 1. vyd. Praha: islámská nadace, 2004

11.5 Rozvod

Před příchodem islámu žena neměla po rozvodu žádné právní možnosti. Neměla nárok na majetek, ani na finanční podporu. Ve starém Řecku byl neomezeně rozvod povolen . V římském právu je rozvod povolen i za předpokladu, že ve svatební smlouvě se obě strany zavázaly, že rozvod není možný. V raném období této římské civilizace však mohl manžel za určitých okolností svoji ženu dokonce zabít, neboť náboženský sňatek neumožňoval rozvod. Avšak později se rozvod povoloval, neboť byl náboženský zákon v souladu s občanským.

V současné době má právo na rozvod především manžel. Manželka může též požádat o rozvod v odůvodněných případech.

11.5.1 Kde žena přebývá během čekací doby na rozvod

Žena přebývá během své čekací doby na rozvod - *ʿidḍy*, doma. Manžel ji nemá právo bez spravedlivé příčiny vystěhovat z domu. I muž by se neměl jinam stěhovat . Je to z toho důvodu, aby byla ještě možnost se k sobě navrátit.

V Koránu se uvádí:

„...A bojte se Alláha, vašeho Pána. A nevykazujte je z domu, ani je nenechávejte odejít samotné, pokud se však jednoznačně neprovinily smilstvem. Takové jsou meze stanovené¹⁰³ Alláhem. A kdo je překročí, ubližuje vlastní duši. Nikdy nevíte, zdali Alláh nepřinese něco nového. „ (65:1)

Pokud nejde jinak, a manželé se musí rozvést, odloučení by mělo probíhat ve vzájemné důstojnosti, laskavosti, bez vzájemného urážení, ubližování či porušování práv.

V Koránu se uvádí:

„...Bud' si je vezmete zpátky se vší slušnosti a laskavosti, anebo se ve vší slušnosti a laskavosti rozloučíte...(65:2)

---

¹⁰³ AL-QARADAWI, Y. *Dovolené a zakázané v Islámu*. 1. vyd. Praha: islámská nadace, 2004

„...A buďto si ji ve vší slušnosti vezmeš zpátky, anebo ji vlídně propustíš...“(2:229) „...Rozvedenou ženu byste měli náležitě zaopatřit. To je povinnost pro ty, kdo jsou zbožní.“ (2:241)

11.5.2 Opakovaný rozvod

Rozvod má muslim možnost učinit třikrát v různých situacích. Při čekací době mají možnost se k sobě buď navrátit, a pokud toto nenastane, po uplynutí této doby jsou plně rozvedeni ,a každý z nich si může vzít někoho jiného. Pokud by se k sobě po uplynulé době chtěli opět navrátit, musí uzavřít nové manželství. I v druhém manželství mají povoleno se znovu rozvést, pokud by nastaly problémy, a pokud by ani pomoc smířčích soudců neuspěla. I tentokrát se k sobě mohou vrátit během čekací lhůty bez nového sňatku, nebo mohou opět uzavřít nový sňatek.

Jestliže by došlo k třetímu rozvodu, manžel se už nesmí vrátit ke své ženě. Z toho vztahu je evidentní, že nepřátelství je velice hluboké. Pokud by si muž chtěl svoji bývalou manželkou opět vzít, je to možné, pokud by se žena z lásky znovu vdala za jiného muže, a poté se rozvedla. Následně by měl její bývalý muž právo si ji opět vzít.

Muslimové, kteří učinili tyto tři rozvody, sešli z přímé stezky islámu a jsou brány za rebely proti zákonu Alláha.¹⁰⁴

11.5.3 Usmíření nebo rozchod

Muž má zakázáno těsně před uplynutím čekací doby se vrátit k manželce a trápit ji tím, že bude prodlužovat čekací lhůtu. Bránil by tak ženě se znovu vdát za někoho jiného. Jak už bylo řečeno, muž se měl se ženou řádně usmířit a navrátit se , nebo se s ní vlídně rozloučit.

Tento postoj se odvolává na verš z Koránu:

„A když se rozvádíte se svými ženami ,a jejich předepsaná doba uplynula, buďto se k nim ve vší slušnosti a laskavosti navraťte, anebo je ve vší slušnosti a laskavosti propust'te: avšak neopovažujte si je nechávat, abyste je trápili nebo získávali nespravedlivou výhodu, nebo to je hřích, a kdo tak činí, ubližuje

¹⁰⁴ AL-QARADAWI, Y. *Dovolené a zakázané v Islámu*. 1. vyd. Praha: islámská nadace, 2004

vlastní duši. A neberte verše Alláhovy na lehkou váhu, ale pamatujte na Jeho dobrodiní ,a na to, že vám seslal Knihu a Moudrost, abyste se měli čím řídit. A bojte se Alláha a vězte, že Alláh o všem všechno ví.“ (2:231)

11.5.4 Právo ženy se rozvést

I žena má právo se rozvést, pokud je v nepřátelství se svým manželem. Žena musí navrátit svatební dar (mahr). Pro ženu je vždy lepší, pokud manžel po ní nechce víc, jedná-li se o další dary.

V Koránu se uvádí:

„...A když se obáváte, že manželé nebudou schopni zachovávat meze stanovené Alláhem, pak jsou oba bez viny, když se žena vykoupí na svobodu (navrácením celého věna nebo jeho části)..." (2:229)

„Žena by se neměla se svým manželem rozvést, pokud nemá pádný důvod. Jestli že s k ní muž chová slušně, nebo nemá-li žena jiný pádný důvod, neměla by o rozvod usilovat. Žena, která takto usiluje, bude jí upřena vůně Zahrady Ráje.“^{118¹⁰⁵}

11.5.5 Právo ženy se znovu vdát

Žena má právo se po rozvodu znovu vdát, a nikdo nemá právo ji v novém sňatku zabránit. Někdy se bývalí manželé či rodiny snaží svým bývalým ženám zabránit v novém sňatku, nebo je zastrašovat. Takové jednání se podobá předislámské době.

11.5.6 Zákaz špatného zacházení s manželkou

Muž má zakázáno se chovat špatně k manželce, týrat ji, a donutit ji tak k rozvodu, aby mu ona vrátila veškeré jmění, které ji daroval. Muž může požadovat po manželce vrácení části svatebního daru v případě, kdy se ona provinila smilstvem.

Tento postoj se odvolává na verš v Koránu:

---

¹⁰⁵ AL-QARADAWI, Y. *Dovolené a zakázané v Islámu*. 1. vyd. Praha: islámská nadace, 2004

„Ó vy, kdo věříte! Máte zakázáno dědit ženy proti jejich vůli. A neopovažujte se s nimi zacházet hrubě, abyste jim mohli vzít část svatebního daru, jenž jste jí dali – kromě případů, kdy se provinily očividným smilstvem. Necht' je vaše soužití s nimi prodchnuto laskavostí a spravedlností. A když je přestanete mít rádi, co když se vám jen znelíbilo něco, do čeho Alláh vložil veliké dobro. „(4:19)

Dále je zakázáno vzít manželce část majetku kvůli své nenávisti. A také proto, že si muž chce vzít manželku jinou, a proto se chce se svojí ženou rozvést.

Tento postoj se odvolává na verš Koránu:

„A když se rozhodnete vzít si jednu manželku místo druhé, i kdyby jste jí věnem darovali hromadu zlata, nesmíte si vzít ani jediný kousek zpátky: chcete se snad kvůli tomu zachovat nečestně a spáchat hřích? A jak byste si mohli vzít svatební dar zpátky, když jste spolu strávili intimní chvíle, a když s vámi žena obřadně uzavřela smlouvu? (4:20-21)

11.5.7 Zákaz zapřísáhat se opuštěním ženy

Manžel by se neměl hněvat na manželku tak, že by s ní přerušil intimní vztah na nesnesitelnou dobu pro ni. Je-li toto přerušení provázeno přísahou manžela, má povoleno se během čtyř měsíců uklidnit a vrátit se tak k ní. Pokud by se k ženě vrátil dříve, Alláh mu odpustí, ale je povinen vykonat předepsané pokání za porušenou přísahu. Jestliže by se¹⁰⁶ manžel k ženě nevrátil, žena je tak s manželem rozvedená. To jest trest muže za to, že zanedbal její práva.

V Koránu se uvádí:

„Těm, kdo přísahají, že se nebudou pohlavně stýkat se svou ženou, je předepsána lhůta čtyř měsíců, a jestliže se vrátí, Alláh je Odpouštějící, Nejmilostivější. Avšak jsou-li pevně rozhodnuti se rozvést, pak Alláh všechno slyší a všechno ví. (2:226-227)

11.5.8 Rozvod v judaismu

---

¹⁰⁶ AL-QARADAWI, Y. *Dovolené a zakázané v Islámu*. 1. vyd. Praha: islámská nadace, 2004

Prvním důvodem rozvodu je, pokud žena muži neporodí dítě během deseti let manželství. Dále je důvod rozvodu, prokáže-li se určitá nemravnost ženy, i když ji manžel odpustí. I tak je manžel povinen se s ní rozvést.

11.5.9 Rozvod v křesťanství

V křesťanství je zákaz rozvodu nebo sňatku rozvedeným mužům či ženám. Je to jediné náboženství, které toto zakazuje.

Ježíš řekl:

„Kdo propustí svou manželku, ať ji dá rozlukový lístek! Já však vám pravím, že každý, kdo propouští svou manželku, mimo případ smilstva, uvádí ji do cizoložství, a kdo by se s propuštěnou oženil, cizoloží.”¹⁰⁴

(Matouš 5:31-32)

„I řekl jim: Kdo propustí svou manželku a vezme si jinou, dopouští se vůči ní cizoložství: a jestliže manželka propustí svého muže a vezme si jiného, dopouští se cizoložství.” (Marek 10:11-12)

V evangeliu je psáno: „A proto co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!”¹⁰⁵

Z toho vychází, že žádný člověk nespojuje ani nerozpojuje manželství, i když sám se proto rozhodl, neboť Všemohoucí Bůh spojil či rozpojil.¹⁰⁷

11.6 RODINA - vztah mezi rodiči a dětmi

Rodina je jednou z centrálních hodnot v islámské kultuře. Je považována za základní prvek obce muslimů (umma). Především žena je spojována v islámské tradici s domácím prostředím, avšak za vůdce rodiny je považován muž. V Koránu je proto věnováno mnoho prostoru ohledně otázek týkajících se rodiny. Jde tedy o manželství, děti, rozvod, dědictví atd. V islámské společnosti je rodina velmi rozšířená. Do rodiny nepatří jenom rodiče a děti, ale i příbuzní, jako jsou strýci, tety, bratřenci a sestřenice.

---

¹⁰⁷ AL-QARADAWI, Y. *Dovolené a zakázané v Islámu*. 1. vyd. Praha: islámská nadace, 2004

11.6.1 Rodiče a děti

Upření otcovství

Je zakázáno, aby manžel upřel otcovství, dítěti, narozenému jeho manželce, pokud jsou oddáni. Pokud by tak učinil, přivedl by svou manželku i dítě do velké hanby. Jestliže by muž našel konkrétní důkaz o tom, že ho žena podvedla, není povinnen nutit se vychovávat dítě, o kterém je přesvědčen, že není jeho otcem. Takové rozhodnutí stanovila islámská legislativa šarí'a. Jestliže by muž podezíral svou manželku z nevěry, nebo by byl přesvědčen o její nevěře, ač bez důkazů, muž může svůj případ přednést muslimskému soudci (qádí). Muž a žena jsou tak soudcem přesvědčeni, aby pronesli kletbu Alláha takovým způsobem, jak je napsána v súře an-Núr:

„A pokud jde o muže, kteří obviní své ženy, ale nemají svědky kromě sebe samých, nechť čtyřikrát přísahá (muž) na Alláhovo jméno, že mluví pravdu, a popáté nechť na sebe přivolá kletbu Alláha, jestliže lže. Žena od sebe odvrátí trest, když čtyřikrát při Alláhovi dosvědčí, že manžel lže, a pátou přísahou na sebe přivolá hněv Alláhův, jestliže ji manžel obžaloval pravdivě. (24:6-9)

Po této kletbě by měli být oba manželé od sebe trvale odloučeni, a dítě by mělo dostat jméno po matce.¹⁰⁸

Zákaz připsání dítěte jinému muži než jeho otci Tak jako je zakázáno upřít otcovství, tak je zakázáno upřít otcovství svému dítěti bezdůvodně. Připisovat dítěti rodokmen, který mu skutečně nenáleží nebo prohlašovat mu nepravého otce. Kdo takový čin je schopný provést, Prorok tak pravil: zasluhují být prokleti Stvořitelem I Jeho stvořeními. Dále Prorok řekl: „Jestliže někdo prohlašuje někoho za svého otce a přitom ví, že není jeho otcem, Zahrada Ráje mu bude odepřena.“¹²⁵ **„Nezabíjejte svoje děti“**

V této situaci jde o práva týkajících se dětí a rodičů. V předislámské době bylo též zvykem u některých Arabů své děti zabíjet z důvodu bídy, či pokud se narodí holčička.

¹⁰⁸ AL-QARADAWI, Y. *Dovolené a zakázané v Islámu*. 1. vyd. Praha: islámská nadace, 2004

Bůh proto říká:

„A nezabíjejte své děti ze strachu z bídy: My přece poskytneme obživu pro ně i pro vás. Jejich zabití je opravdu velikým hříchem. (17:31)

„...A když se holčička pohřbená zeptá, za jaký hřích jste ji zabili. (81:8-9)

Tento páchaný čin je v islámu považován za brutalitu. Dítě má právo dostávat od rodičů jídlo, vzdělání a vlídné zacházení. Je zakázáno dítěti dávat ponižující jméno, které označuje otroka nebo jméno člověka, který uctívá jiného boha než Alláha. Rodiče mají povinnost nezanedbávat potřeby dítěte, a zneužívat ho.

Prorok prohlásil:

„Každý z vás je pečovatel, a je zodpovědný za všechny, které má v péči.”¹²⁷ „Mrhat prostředky obživy pro ty, kdo na něm závisí, je pro muže dostačující hřích.”¹²⁸ “Alláh se zeptá každého pečovatele na lidi, o které se měl starat, jestli on pečoval nebo je zanedbával, a muže se zeptá na členy domácnosti.”¹²⁹¹⁰⁹

11.6.2 Spravedlivé zacházení se svými dětmi

Otec i matka se měli k dětem chovat spravedlivě, hlavně pokud jde o dávání dáreků. Mezi dětmi by pak neměla vznikat žárlivost, sváry a nepřátelství. „Upřednostňování jednoho dítěte je povoleno, pokud je dítě postižené a ostatní ne.”¹³³ Amám Ahmad ibn Hanbal

Prorok pravil:

„Budte spravedliví ke svým synům,” a opakoval to třikrát.¹³⁰ „Nežádejte mne, abych byl svědkem nespravedlnosti. Vaše děti mají právo dostávat stejného zacházení, stejně jako vy máte právo na to, aby vás chovaly v úctě.”¹³¹ „Bojte se Alláha a buďte ke všem svým dětem stejně spravedliví.”¹³²

---

¹⁰⁹ AL-QARADAWI, Y. *Dovolené a zakázané v Islámu*. 1. vyd. Praha: islámská nadace, 2004

Dodržování Bohem stanovené v otázkách dědictví Je zakázáno, aby byly děti svým otcem připraveny o dědictví. Nebo také, chtěl by diskriminovat své dcery nebo děti, které byly ženy, kterou neměl v oblibě. Dále je zakázáno nějakým podvodem připravovat o dědictví svého příbuzného. Alláh sám zavedl systém, ve své spravedlnosti, aby každý dostal svůj podíl, a přikázal, aby lidé nepřekračovali meze Jeho zákonů. A proto , kdo porušuje Jeho příkazy, jeho systém dělení podílů, páchá tak přestupek proti svému Pánovi.

Bůh hovoří o dědictví ve třech verších Koránu a říká: na konci druhého verše: Takto určil podíly Alláh. Alláh je Vševědoucí, Moudrý. (4:11)

„...Aby nikdo(z právoplatných dědiců) nebyl poškozen. Tak zní přikázání od Alláha, a Alláh je Vševědoucí, Nejshovívavější. Takové jsou meze stanovené Alláhem, pokud jde o dědická práva, a kdo poslouchá Alláha a Jeho Posla, bude vpuštěn do Zahrad Ráje, pod nimiž řeky protékají a kde zůstane navěky, a to je úspěch nesmírný. Avšak kdo neposlouchá Alláha a Jeho Posla a překračuje meze Jím stanovené, bude uvržen do Ohně, kde zůstane navěky, a to bude ponižující trest. (4:12-14)¹¹⁰

na konci třetího verše:

„...Alláh vám objasňuje (Své zákony), abyste nebloudili. A Alláh o všem ví. „(4:14)

„...a bude uvržen do Ohně, kde zůstane navěky, a to bude ponižující trest. „(4:14)

11.6.3 Zákaz adopce

V předislámské době byla adopce rozšířeným zvykem , který byl povolen, nyní je ale v islámu zakázána. Islám vnímá adopci, že jde o překroucení přirozeného řádu. U adoptovaného syna vzniká právo

---

¹¹⁰ AL-QARADAWI, Y. *Dovolené a zakázané v Islámu*. 1. vyd. Praha: islámská nadace, 2004

na dědictví, a vůči zákonným dědicům je takové právo začátkem sporu v dědictví. Proto je adopce v Koránu zrušena, aby vztahy v rodinách nebyly narušeny.

Bůh proto praví:

„...Ani neučinil (Alláh) vaše adoptované syny vašimi opravdovými syny. To jsou jen slova z vašich úst. Avšak Alláh mluví pravdu, a vede vás (správnou cestou). Nazývejte je jmény jejich otců: to je před Alláhem spravedlivější. Jestliže však neznáte jejich otce, jsou to vaši bratři ve víře a přátelé...“(33:4-5)

„...Avšak pokrevní příbuzní jsou si bližší (co do dědických práv), jak nařídil Alláh...“(8:75)

Adopce dítěte za účelem postavení dítěte do života v profesní oblasti Jak je již zmíněno, adopce taková je v islámu zakázána. Avšak slovo „adopce“ je povolena v jiném smyslu. Jde o situaci, kdy muž může domů přivést sirotka či nalezence, aby ho mohl vychovávat.¹¹¹ Poskytl mu vzdělání, staral se o něj v materiálních věcech, chránil ho, miloval ho jako vlastního. I přesto takové dítě nenazývá pod svým jménem, a dítě nemá od takového “otce” práva, která islámská legislativa šarí‘a vyhrazuje jen pro vlastní děti. V takovém případě jde v islámu o chvályhodný čin, za který bude muž odměněn tím, že bude uveden do Ráje.

Prorok pravil:

„Já a ten, kdo vychovává sirotka, budeme jako tito dva v Ráji,” Pokud muž nemá vlastní děti, a přeje si pomoci takovému dítěti ze svého bohatství může mu během života dát tolik, kolik chce, a po smrti mu může odkázat až jednu třetinu svého dědictví.

11.6.4 Umělé oplodnění

---

¹¹¹ AL-QARADAWI, Y. *Dovolené a zakázané v Islámu*. 1. vyd. Praha: islámská nadace, 2004

Pokud žena nemůže otěhotnět, v této situaci je povoleno umělé oplodnění jenom tehdy, zda-li je dárce její manžel a ne nikdo jiný. Jestliže by se tak stalo, je to považováno za smilstvo, neboť lůno náleží výhradně jenom manželovi.

11.6.5 Neposlušnost k rodičům

Neposlušnost je považována za veliký hřích. Děti by měly být vůči rodičům poddané, poslušné a mající je v úctě. Podle Koránu jsou zejména ctěny matky, které si během těhotenství velmi vytrpí, a též děti vychovávají. Srov.FROUZOVÁ,M.et al.Závoj a džíny,s.65

Slova Boha:

„A nařídili jsme, aby byl člověk laskavý ke svým rodičům. Matka ho v nesnázích nosila, a v bolestech porodila, a jeho nošení a kojení trvalo třicet měsíců. (46:15)

Prorok říkal:

„Chcete vědět, které jsou tři největší hříchy?“ Posluchači odpověděli: „Ano, Posle Alláha.“ „Když stavíte někoho na roveň s Alláhem, a když neposloucháte rodiče,“ řekl, zvedl se a posadil se: “a když lžete a křivě svědčíte: na to pozor.”

Také Prorok řekl:

„Tři osoby nevstoupí do zahrady Ráje: ten, kdo neposlouchá své rodiče, ten, který nechrání ctnost své ženy a rodiny a nestará se, jestli ji někdo políbí anebo s ní spí a žena, která napodobuje muže.”¹³⁵

„Alláh odloží trest za všechny hříchy až na Den zmrtvýchvstání, kromě neposlušnosti k rodičům, za kterou potrestá hříšníka ještě za jeho života.”¹³⁶

Islám zdůrazňuje, aby byla zachována laskavost k rodičům, zvláště, když zestárnou. K tomu se v Koránu praví:

„Pán nařídil, abyste neuctívali nikoho jiného než Jeho a abyste byli laskaví ke svým rodičům. Když jeden z nich nebo oba dosáhnou ještě za vašeho života vysokého věku, nebuďte k nim ani slůvkem neuctiví¹³⁷ a neodbývejte je stroze, nýbrž je oslovujte s úctou, a z milosrdenství k nim skloňte křídla pokory a řekněte. “Pane můj! Smiluj se nad nimi, tak jako oni o mě pečovali, když jsem byl malý!” (17:23-24)

11.6.6 Urážka rodičů

Urážet nebo proklínat své rodiče je považováno za velký hřích.

11.6.7 Souhlas rodičů s džihádem

V islámu se považuje jít bojovat za Boha velmi významný záslužný čin. Je to považováno za něco většího, než se celé noci modlit a postit. Muslim nemá povoleno jít do boje, pokud mu rodiče nedají svolení, když jde o tak důležitou věc, boj, který se týká Boha *džihád fi's-sabíli lláh*.¹¹² Za Prorokem jednou přišel muž, který se mu svěřil a prosil ho o svolení, zda by se mohl zúčastnit džihádu. Prorok se ho zeptal, zda jsou rodiče tohoto muže naživu, a pokud byli, Prorokova odpověď zněla, ať tento muž pak bojuje v jejich službách. Tím měl na mysli, že starat se o rodiče je důležitějším závazkem než džihád za Alláha.

11.6.8 Nemuslimští rodiče

Jak je již zmíněno, v islámu je zakázáno mít v neúctě rodiče. Ať jde o rodiče muslimského vyznání či ne. I kdyby se nemuslimští rodiče snažili dítě přesvědčit na jinou víru než je islám. Bůh praví:

„...Bud' vděčný Mně i svým rodičům: u mě je tvůj konečný cíl. Avšak pokud se snaží tě přinutit, abys vedle Mne uctíval něco, o čem nemáš znalost, neposlouchej je, ale buď k nim v tomto životě laskavý (a ohleduplný) a následuj cestu těch, kdo se ke Mně kajícně obracejí: pak se ke Mně všichni navrátíte a já vám povím, (jaké skutky jste vlastně vykonali). (31:14-15)

---

¹¹² AL-QARADAWI, Y. *Dovolené a zakázané v Islámu*. 1. vyd. Praha: islámská nadace, 2004

12. Demografie šiitské populace

Země	Šiitská populace	Procento šiitské muslimské populace	Procento šiitské muslimské populace ve světě	Minimum požadované vyhodnocení	Maximum požadované vyhodnocení
Írán	66,000,000 – 70,000,000	90–95	37–40		
Pákistán	17,000,000 – 26,000,000	10–15	10–15		43,250,000 [79] – 57,666,666 [80] [81]
Indie	16,000,000 – 24,000,000	10–15	9–14		40,000,000 [82] – 50,000,000. [83]
Irák	19,000,000 – 22,000,000	65–70	11–12		
Turecko	7,000,000 – 11,000,000	10–15	4–6		
Jemen	8,000,000 – 10,000,000	35–40	5		
Ázerbajdžán	8,000,000 – 10,000,000	65–75	3–4		

	5,000,000 – 7,000,000			
	&03000			15–19% of total population [75]
Afghánistán	3,000,000 – 4,000,000	10–15	&01 <2	
	&03000			
Sýrie	3,000,000 – 4,000,000	15–20	&01 <2	
	&02000			
Saúdská Arábie	2,000,000 – 4,000,000	10–15	&01 1–2	
	&03999			
Nigérie	<4,000,000	&04 <5	&01 <2	5-10 million [84]
	&01000			
Libanon	1,000,000 – 45 45 2,000,000		&00 <1	
	&01999			
Tanzanie	<2,000,000	&09 <10	&00 <1	
	&00500			
Kuvajt	500,000 – 700,000	20–25	&00 <1	35–40% of total population [73]
	&00400			
Německo	400,000 – 600,000	10–15	&00 <1	
	&00400			
Bahrajn	400,000 – 500,000	65–75	&00 <1	

<u>Tádžikistán</u>	&00400 400,000	&07 7	&00 <1	
	&00300			
<u>Spojené arabské emiráty</u>	300,000 – 10 10 400,000		&00 <1	
	&00200			
<u>Spojené státy americké</u>	200,000 – 400,000	10–15	&00 <1	
	&00100			
<u>Omán</u>	100,000 – 300,000	&05 5–10	&00 <1	948,750 [85]
	&00100			
<u>Velká Británie</u>	100,000 – 300,000	10–15	&00 <1	
	&00100			
<u>Bulharsko</u>	100,000	10–15	&00 <1	
	&00100			
<u>Katar</u>	100,000 10 10		&00 <1	

Závěr

Ve své práci jsem se zabývala morálními principy šíitských muslimů a důvody jejich fundamentalismu v druhé polovině 20.století.

Podle mých poznatků šíitské víry jsem došla k názoru, že morálka je opravdu závislá na náboženství a politika též. Pokud politika a náboženství spolu nespolupracují, nastává nesoulad v životě společnosti. I v sekulárních státech se lidé řídí morálními hodnotami, aniž by prokazovali svoji víru v Boha. Pak nastává otázka, odkud stát přejímá dodržování určitých zákonů. Odpověď je , že morálka vychází z Božích nařízení pro lid. Neexistuje tedy tvrzení, že morálka nemá žádnou autoritu. Tudiž víra v Boha a znalost Jeho zákonů zajišťuje optimální fungování společnosti.

Vlivem tlaku Západu v druhé polovině 20.století se jako reakce vyhraňuje fundamentalismus islámu. Řešení vidím v přiblížení obou kultur Západu a Východu. Islám svým dodržováním morálních zásad reprezentuje své náboženské postoje.

POUŽITÁ LITERATURA

1. Abdalati H., Zaostřeno na islám, Praha, Ústředí muslimských obcí ,2010, ISBN 978-80-904373-6-4
2. Al-Qaradáwí Júsuf, Povolené a zakázané v islámu, 1. vydání, Praha, Islámská nadace, 2004
3. Bahbouh Ch., Fleissig J., Raczyński R., Encyklopedie islámu, Dar ibn Rushd, Praha 2007, ISBN 978-80-86149-48-6
4. Cvrkal Z. Stručná historie států - Írán, 1. vydání, Praha, Libri, 2007, ISBN 9788072773374
5. Frouzová M., Závoj a džíny, Vyšehrad, Praha, 2005, ISBN 80-7021-776-6
6. Kropáček L. Duchovní cesty islámu. Praha: Vyšehrad, 1993, ISBN 80-7021-125-3
7. Kropáček L. Islám a západ, Praha, 2003, ISBN 80-7021-540-2
8. Klímová - Pumerová K. Mužům vstup zakázán, Praha, Portál, 2005, ISBN 80-71-78-995X
9. Mendel M. Islámská výzva, Brno, Atlantis, 1994, ISBN 80-7108-088-8
10. Ostřanský, B. Malá encyklopedie islámu a muslimské společnosti, Praha: Nakladatelství Libri, 2009, ISBN 978-80-7277-404-3
11. Poledne A. Největší moderní války : od Koreje po Irák, Volvox Globator, Praha, 2004, ISBN 80-7207-553-5
11. Ziauddin Sardar – Zafar Abbas Malik, Islám, 1. vydání, Praha: Portál, 2004 , ISBN 80-7178-882-1

Internetové zdroje:

Šiitský islám - Wikipedie - <http://cs.wikipedia.org/wiki/>

Moc - <http://citarna.sweb.cz/siite.html>. - Petr Janik [cit. 14.5. 2011]

Imám - Wikipedie - <http://cs.wikipedia.org/wiki/Im%C3%A1m> [cit. 1.7. 2011]

Dschafar al - Sadiq [online] Iz-sn.de 25.4. 2011 [cit. 25.4. 2011]

Shiia islámu - <http://www.globalsecurity.org/military/intro/islams-shiia.html>

Shiia islam - http://en.wikipedia.org/wiki/Shia_Islam

Co je šaría? - <http://www.forum.grygov.cz/index.php?topic=2294.0>

Šaría - <http://cs.wikipedia.org/wiki/Šaría>

Islám, otázky a odpovědi - Haram a halal - Znalost šaría - [http://www.fatwa.estranky.cz/clanky/haram-a-halal/znalost šaría](http://www.fatwa.estranky.cz/clanky/haram-a-halal/znalost_sarie)

Šiité - http://proislam.webovastranka.cz/wiki/1399/1304_šiiité_šiiismus_a_islám

Irák - Wikipedie - <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ir%C3%A1k>

Revue politika 8/2005 - Konfesionalismus a vliv ajatolláhů - <http://www.cdk.cz/rp/clanky/272/konfesionalismus-a-vliv-a>

Saddám Husajn - Wikipedie - http://wikipedia.org/wiki/Sadd%C3%A1m_Husajn
<http://www.cdk.cz/ts/clanky/93role-nabozenstvi-v-soucasnemiraku>

Irácko-iránská válka - Wikipedia - [http://cs.wikipedia.org/wiki/Irácko-iránská válka](http://cs.wikipedia.org/wiki/Irácko-iránská_válka)

Írán - Wikipedie - <http://cs.wikipedia.org/wiki/Írán>

Rúholláh Chomejní - <http://zivotopisyonline.cz/ruhollah-chomejni-1900.361989> > http://cs.wikipedia.org/wiki/Rúholláh_Chomejní

Sajjid Alí Chameneí - Wikipedie - http://cs.wikipedia.org/wiki/sajjid_A1%C3%AD_Chameneí
www.race.cz/clanek/1439/iran-nabozenstvi-protihudbe

Naše současná náboženská scéna - Víra bahá'í - http://www.sekty.cz/texty/netradicni_nabozenstvi/kap3/virab.html

Bahá'í - Wikipedie - <http://wikipedia.org/wiki/Bahá'í>

Islámské sekty - darthmichaell - <http://www.ascendant.webgarden.name/menu/obsah/ve-eni/islam/islamske-sekty>

Druze - http://translate.googleusercontent.com/translate_c?hl=cs

Alevité - Náboženství (Český rozhlas) - http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/_zprava/371278

Zajdíja - Lecyklpaedia - <http://leccos.com/index.php/clanky/zajdija> [25.6. 2011]

Islámská nadace v praze, 5.vydání, Praha, Ústředí muslimských obcí, 2009, ISBN 978-80-904373-0-2

Velké Ayatollah Ali al-Sistani - <http://velke-ayatollah-ali-al-sistani.navajo.cz/>

Ali Al-Sistani - Wikipedia - http://en.wikipedia.org/wiki/Ali_al-Sistani

Proislam - O islámu/Principy islámu/ dovolené a zakázané -

http://proislam.webovastranka.cz/wiki/101/1489_Dovolené_a_zakázané_v_islámu_-_Pravidla

SUMMARY

Morální principy v současném šíitském islámu , zvl. Íránu a Iráku

Moral Principles in contemporary Shi'a Islam (esp. In Iran and Iraq)

Šárka Popluhárová

In my work I dealt with principles of Shiite Muslim fundamentalism and their reasons in the second half of the 20th century. According to my knowledge, the Shiite faith, I came to the view that morality is really dependent on religion and politics too. If politics and religion do not work together, discrepancy occurs in society. Even in secular states are people governed with moral values, without demonstrating their faith in God. Then the question becomes, where the state takes over the observance of certain laws. The answer is that morality comes from God of the people. Thus, there is the claim that morality has no authority. Thus belief in God and his knowledge of laws ensures optimal functioning of society. Due to pressure the West in the second half of the 20th century as a reaction positioned itself fundamentalism of Islam. The solution I see the approach of the two cultures, Western and East. Islam their observance of moral principles represent their religious attitudes.